

Strategický plán rozvoje města Čáslavi do roku 2030

Socioekonomická analýza

KPMG Česká republika, s.r.o., duben 2022

Strategický plán byl zpracován z rozpočtu města Čáslavi.

Zpracovatel

KPMG Česká republika, s.r.o.

Pobřežní 1a, Praha 8

IČ: 00553115

tel.: +420 222 123 111, web: www.kpmg.cz, e-mail: info@kpmg.cz

Zpracovatelský tým KPMG Česká republika, s.r.o.

- Radek Ch:
- Vojtěch V:
- Václav Benedikt L:

Dokument byl vytvořen v součinnosti se zástupci města Čáslavi a jeho obyvateli.

Autor fotografie na titulní straně: Ben S

Obsah

1	Úvod	1
1.1	Metodika a proces tvorby dokumentu	1
1.2	Historie města	1
2	Doporučení ve vazbě na dostupné analytické podklady a studie	3
3	Socioekonomická analýza města	5
3.1	Demografický vývoj města	5
3.1.1	Vývoj počtu obyvatel	5
3.1.2	Pohyb obyvatelstva	6
3.1.3	Skladba obyvatelstva	8
3.2	Služby města	9
3.2.1	Vzdělávání	9
3.2.2	Zdravotnická infrastruktura a služby	11
3.2.3	Sociální oblast	11
3.2.4	Bezpečnost	13
3.3	Podnikání a zaměstnanost	16
3.3.1	Podnikatelská aktivita	16
3.3.2	Rozvoj podnikání	18
3.3.3	Zaměstnanost	18
3.4	Územní plánování, veřejný prostor a bydlení	21
3.4.1	Urbanismus a územní plánování	21
3.4.2	Veřejný prostor	23
3.4.3	Bydlení	24
3.5	Dopravní infrastruktura a obslužnost	25
3.5.1	Silniční doprava	25
3.5.2	Intenzita dopravy	26
3.5.3	Železniční doprava	27
3.5.4	Autobusová doprava	28
3.5.5	Cyklistická doprava	28
3.6	Životní prostředí a technická infrastruktura	29
3.6.1	Krajina a její ochrana	29
3.6.2	Kvalita ovzduší	30
3.6.3	Vodstvo	31
3.6.4	Odpady	31
3.6.1	Další technická infrastruktura	32
3.7	Kulturní a sportovní vyžití	33
3.7.1	Kulturní infrastruktura a vyžití	33
3.7.2	Sportovní infrastruktura	34
3.8	Image a cestovní ruch	36
3.8.1	Potenciál cestovního ruchu	36
3.8.2	Analýza návštěvnosti města a ubytovacích kapacit	38
3.9	Institucionální kapacita a legislativa	41
3.9.1	Analýza rozpočtu	41
3.9.2	Organizační struktura města	45
3.9.3	Legislativa	46
4	Vyhodnocení terénních šetření	48
4.1	Polostrukturované rozhovory	48
4.2	Dotazníkové šetření	48
4.3	Pocitová mapa	52
5	Případové studie	54
6	Potenciál chytrých technologií	60
7	Strukturovaná SWOT analýza (identifikace silných a slabých stránek, příležitostí a rizik)	62
7.1	Soudržnost obyvatel a prosperita města	62
7.2	Fyzické prostředí	63
7.3	Atraktivita a image města	63
7.4	Doporučení pro návrhovou část – identifikace klíčových potřeb města	64
	Přílohy	66
	Rešerše strategických dokumentů	66
	Seznam tabulek	69
	Seznam grafů	69
	Seznam obrázků	70
	Seznam zkratk	71
	Seznam zdrojů	72

1 Úvod

Předmětem tohoto dokumentu je socioekonomická analýza, která je nedílnou součástí zpracování Strategického plánu rozvoje města Čáslavi do roku 2030 (dále jen SPR). SPR je zpracován na základě veřejné zakázky, která je financovaná z rozpočtu města Čáslavi. Zpracovatelem tohoto dokumentu je na základě smlouvy o dílo společnost KPMG Česká republika, s.r.o.

Účelem dokumentu je analyzovat město z pohledu jeho socioekonomických charakteristik, neboť jejich znalost je důležitá zejména z důvodu správného zacílení navrhovaných opatření.

1.1 Metodika a proces tvorby dokumentu

Socioekonomická analýza je zpracována s využitím primárních a sekundárních dat, kterými jsou veřejně dostupná statistická data, informace a data poskytnutá městem Čáslav. V případě, že data nebyla k dispozici v aktuální podobě, byla využita pro vybrané části socioekonomické analýzy data ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2011).

Důležitým zdrojem informací bylo také dotazníkové šetření, rozhovory se zástupci města a dalšími klíčovými aktéry s vlivem nebo zájmem na rozvoji města a také šetření v rámci zpracování pocitové mapy města. Pro získání inspirace z měst a obcí, která řeší nebo řešila obdobné problémy, jako má město Čáslav, nebo které by řešit mělo, jsou součástí socioekonomické analýzy případové studie pěti vybraných problematických témat.

1.2 Historie města

Osídlení plochy města Čáslav se díky bohatým archeologickým nálezům datuje do 6. až 5. tisíciletí před naším letopočtem. Na území města se nacházela řada pravěkých kultur. První slovanské osídlení se datuje od 9. století, které se postupně stávalo správním a náboženským centrem. Zdejší opevněné sídlo Hrádek je v 10. století tradičně spojováno s proslulým rodem Slavníkovců. Hrádek se v 11. století přerodil ve správní hradiště a stal se centrem Přemyslovské provincie.

Královské město Čáslav vzniklo ve 13. století za vlády Přemysla Otakara II. při jedné z hlavních zemských stezek spojujících Čechy s Moravou. Po svém založení bylo město vybaveno základními právy a nabylo tak statutu samostatné obce. Ve svých prvopočátcích byla Čáslav hornickým městem a byla také významným obchodním uzlem na tzv. Haberské obchodní stezce. Duchovní život byl soustředěn ve farním kostele sv. Petra a Pavla (jedná se o gotický kostel ze 13. století, do kterého byl začleněn románský kostel sv. Michaela z 11. století). Areál města byl vymezen hradbami, z nichž se dochovala jedna třetina jejich délky a také se z gotického opevnění dochovala tzv. Otakarova věž.

Velkého významu nabyla Čáslav během husitských válek, neboť se v roce 1421 stala místem zemského sněmu, který ustanovil prozatímní dvacetiletou zemskou vládu a prohlásil krále Zikmunda za zbaveného práv k české koruně. Členem zemské vlády byl jmenován i Jan Žižka, jehož ostatky byly nalezeny v roce 1910 v kostele sv. Petra a Pavla a dnes se nacházejí v čáslavském městském muzeu.

Období 15.–17. století představovala pro Čáslav období úpadku. V roce 1452 vyhořela polovina tehdy převážně dřevěného města a v roce 1522 padlo ohni za oběť skoro celé město. Do snah o obnovu města však neblaze zasáhla třicetiletá válka. V roce 1618 se jižně od města odehrálo jedno z prvních bojových střetnutí od začátku stavovského povstání, tzv. bitva u Čáslavi. Město Čáslav se poté dvakrát stalo obětí nájezdů švédských vojsk – konkrétně v letech 1639 a 1643. Třicetiletá válka tak přetvořila Čáslav v téměř pusté město, a to v důsledku vyhlazení a značného

materiálního zdecimování švédskými žoldnéři. Obnova města byla náročná na finanční zdroje a kvůli tomu byla Čáslav až do 18. století silně zadluženým městem.

Během 18. století město postupně nabývalo na významu ve strukturách rakouského mocnářství a stalo se důležitým správním městem. Ve městě sídlil krajský úřad, pošta a vojenské posádky. V 19. století byla Čáslav rozšířena o úřady s okresní působností a byly zde založeny i vyšší vzdělávací ústavy (gymnázium a odborné školy).

V druhé polovině 19. století a na počátku 20. století zde vznikají hospodářské a peněžní ústavy, jako například městská spořitelna, záložna, hospodářské družstvo, elektrárna, plynárna či pivovar. V tomto období lze ve městě pozorovat i vlastenecko-vzdělanostní pnutí. V Čáslavi se zakládají například: pěvecký spolek Kovář, později Hlahol (1860), čtenářská beseda (1861), či muzejní spolek Včela Čáslavská (1864). Dochází i ke stavbě divadla (1869), městského muzea (1884) či obecní lidové knihovny (1898). Avšak intenzita stavebního ruchu v tomto období do značné míry setřela původní renesanční a barokní charakter města.

Po roce 1948 se zvyšuje význam Čáslavi jako vojenského města, bylo zde umístěno několik druhů vojsk, což významně a dlouhodobě ovlivnilo strukturu obyvatel, průmyslu i služeb. V roce 1960 ztratila Čáslav statut okresního města, zůstala však spádovým centrem. V současnosti je Čáslav obcí s rozšířenou působností.

2 Doporučení ve vazbě na dostupné analytické podklady a studie

Pro potřeby stanovení doporučení byla provedena analýza relevantních strategických dokumentů, na které je možné v rámci zpracování SPR vhodně navazovat. Závěry, které z ní vyplývají, budou zohledněny při stanovování vhodných opatření v návrhové části.

Analýza těchto strategických dokumentů je provedena v Příloze č. 1. Rešerše strategických dokumentů.

Z rešerše strategických dokumentů vyplývají tyto klíčové závěry:

- ❖ Město Čáslav dle Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ spadá pouze mezi Regionální centra a jejich venkovské zázemí. Relevantní pro rozvoj města je tak strategický cíl 3, viz Obrázek 1.

Obrázek 1: Strategický cíl 3 Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a jeho specifické cíle a typová opatření

Strategický cíl 3: Hospodářsky stabilizovaná regionální centra představují snadno dostupná centra kultury, zaměstnanosti a obslužnosti příslušných funkčních regionů, jejich venkovské zázemí je na regionální centra dobře dopravně napojeno, disponuje dostatečnou sítí služeb a jsou v něm uplatňována inovativní řešení	
Specifický cíl 3.1: Vytvořit vhodné podmínky pro diverzifikaci ekonomické základny regionálních center a jejich venkovského zázemí a využití jejich potenciálu a podpořit propojení podnikatelských subjektů ve vztahu k potřebám trhu práce.	
<i>Typová opatření</i>	
22.	Diverzifikovat ekonomické činnosti v regionálních centrech a jejich zázemí
23.	Zlepšit spolupráci zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol
24.	Rozvíjet poradenská centra pro začínající, malé a střední podnikatele
25.	Revitalizovat brownfieldy
26.	Zlepšit dostupnost vysokorychlostního internetu
27.	Rozvíjet udržitelný cestovní ruch
Specifický cíl 3.2: Zlepšit dopravní dostupnost v rámci regionů.	
28.	Lépe koordinovat dopravu v regionu
29.	Zlepšovat stav komunikací a železnic
Specifický cíl 3.3: Zlepšit dostupnost služeb v regionálních centrech i v jejich venkovském zázemí s důrazem na kulturní dědictví, péči o památky a místní specifika a reagovat na problémy spojené se stárnutím a existencí či vznikem sociálně vyloučených lokalit	
30.	Obnovit a modernizovat infrastrukturu a vybavenost škol a školských zařízení v regionálních centrech a jejich zázemí a zajistit služby péče o děti
31.	Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami ve venkovském prostředí
32.	Zajistit adekvátní dostupnost terénních sociálních služeb a zlepšit dostupnost občanské vybavenosti ve venkovském prostředí a vytvořit podmínky pro rozvoj komunitního života
33.	Napomáhat rozvoji a využití kulturního potenciálu regionálních center a jejich venkovského zázemí
Specifický cíl 3.4: Pečovat o prostředí obce a stabilizovat dlouhodobé využívání krajiny a zamezit její degradaci	
34.	Posílit koordinační roli obce při usměrňování rozvoje krajiny
35.	Zlepšit ovzduší ve venkovském zázemí regionálních center
36.	Posílit odpovědnost vlastníka půdy za kvalitu prostředí
37.	Využít moderních systémů hospodaření v krajině a snížit negativní dopady intenzivního způsobu hospodaření v území
Specifický cíl 3.5: Umožnit energetickou transformaci venkovského zázemí regionálních center	
38.	Rozvíjet nové zdroje energie získávající energii z obnovitelných zdrojů a úložišť energie
39.	Upravit přenosovou a distribuční soustavu s cílem umožnit připojení nových zdrojů obnovitelné energie

Zdroj: Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, MMR

- ❖ Město by mělo být připraveno na budoucí zaměření **kohezní politiky Evropské unie**, která bude koncentrovat podporu do těchto oblastí:
 - **Inteligentnější Evropa** – inovace, digitalizace, ekonomická transformace a podpora malých a středních podniků,
 - **Zelenější a bezuhlíková Evropa** – transformace energetiky, podpora obnovitelných zdrojů, opatření k naplňování klimatických cílů,
 - **Propojená Evropa** – strategické dopravní a digitální sítě,
 - **Sociální Evropa** – podpora zaměstnanosti a vytváření pracovních míst, vzdělávání, dovedností, sociálního začleňování a rovného přístupu ke zdravotní péči,
 - **Evropa bližší občanům** – podpora místně vedených strategií rozvoje a udržitelného rozvoje měst.

- ❖ Město by tak ve strategii mělo reflektovat cíle, požadavky a úkoly stanovené jak na úrovni ČR, tak konkrétněji na úrovni Středočeského kraje (potenciálně na úrovni MAS), a to zejména s ohledem na to, že opatření k prioritám v národních a krajských strategiích a koncepcích budou v následujících obdobích finančně podporována, přičemž připravenost konkrétních projektů bude hrát klíčovou roli při výběru projektů určených k financování.

3 Socioekonomická analýza města

Pro potřeby analýzy současného stavu bylo definováno 9 tematických oblastí. Každá z těchto oblastí obsahuje výchozí analýzu, včetně vymezení klíčových závěrů pro stanovení relevantních opatření v návrhové části.

Tematické oblasti socioekonomické analýzy			
Demografický vývoj města	Služby města	Podnikání a zaměstnanost	Územní plánování, veřejný prostor a bydlení
Dopravní infrastruktura a obslužnost	Životní prostředí a technická infrastruktura	Kulturní a sportovní vyžití	Image a cestovní ruch
Institucionální kapacita a legislativa			

3.1 Demografický vývoj města

Kapitola uvádí přehled vývoje počtu obyvatel Čáslavi, a to v celkovém kontextu širšího regionu a Středočeského kraje.

Analyzovány jsou také informace o pohybu obyvatelstva a jeho věkovém složení.

Klíčová zjištění

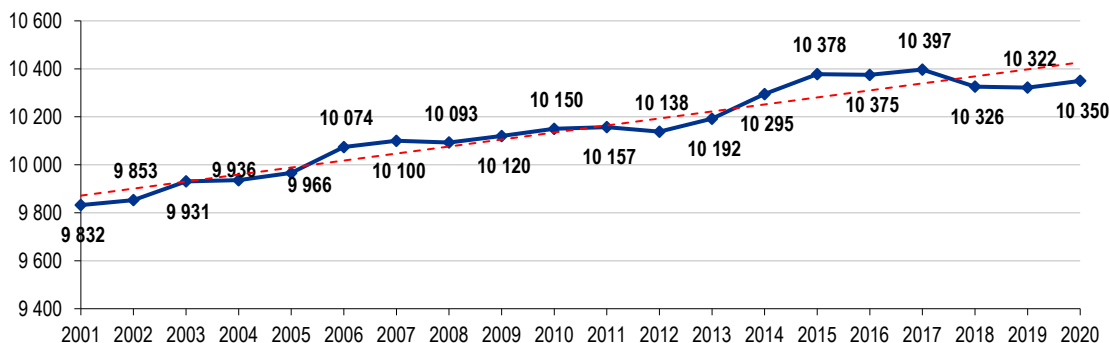
- ❖ V posledních dvaceti letech počet obyvatel v Čáslavi mírně roste (nárůst o 5,3 %).
- ❖ V rámci ČR dochází k významné ekonomické migraci směrem k hlavnímu městu, především pak pokud jde o mladé lidi. Za posledních 20 let tak Středočeský kraj vykázal nárůst populace o 24,4 % a velmi nízký průměrný věk (41,3) i index stárání (104,4). Tento trend má určitý vliv i na město Čáslav, ale jakožto okrajové město v rámci kraje nevykazuje tak vysoké pozitivní hodnoty.
- ❖ Ve srovnání s obdobně velkými městy v okolí 70 km je vývoj populace v Čáslavi velmi pozitivní, kdy ve většině sledovaných měst dochází spíše k poklesu populace.
- ❖ Nárůst populace ve městě má však klesající tendenci, což je způsobeno zejména mírně se zhoršujícím přirozeným úbytkem, a zejména pak zhoršujícím se migračním saldem, tedy rostoucím počtem vystěhovaných a klesajícím počtem přistěhovaných.
- ❖ Zejména v posledních 10 letech došlo v Čáslavi k významnějšímu zpomalení stárnutí populace, přičemž průměrný věk je zde nižší než v rámci okresu a zhruba na stejné úrovni jako v celé ČR. Oproti celorepublikovému průměru má však město výrazně vyšší zastoupení osob v produktivním věku a nižší podíl seniorů.

3.1.1 Vývoj počtu obyvatel

K 31. 12. 2020 mělo město Čáslav 10 350 obyvatel. Svého populačního vrcholu dosáhlo město v roce 1937, kdy zde žilo 11 534 obyvatel. K výraznému poklesu populace došlo po druhé světové válce odsunem místního německého obyvatelstva, kdy Čáslav dosáhla svého minima a to počtu 8 781 obyvatel. Od roku 1960 se počet obyvatel v Čáslavi pohyboval s drobnými odchylkami na

hranici 10 000 osob. V posledních 20 letech lze pozorovat mírný rostoucí trend počtu obyvatel, jak ukazuje Graf 1.

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel ve městě Čáslavi za posledních 20 let

Zdroj: ČSÚ

Z Tabulky 1 vyplývá, že za posledních 20 let zažilo město Čáslav mírný růst počtu obyvatel. V posledních 10 letech však růst zpomalil z 5,27 % na 1,9 %. Ve srovnání s celým SO ORP Čáslav byl růst jen o něco nižší, naopak v rámci okresu Kutná Hora byl růst za posledních 20 let lehce vyšší. Ve srovnání s průměrem Středočeského kraje je však nárůst populace Čáslavi výrazně nižší. To je však způsobeno výraznou ekonomickou migrací do měst, které se nachází v blízké vzdálenosti od Prahy. Například města jako Černošice (nárůst o 89,25 %), Lysá nad Labem (nárůst o 76,20 %) a Říčany (nárůst o 87,21 %) zažily v letech 2001–2020 exponenciální vývoj populace, který v ČR nemá obdoby.

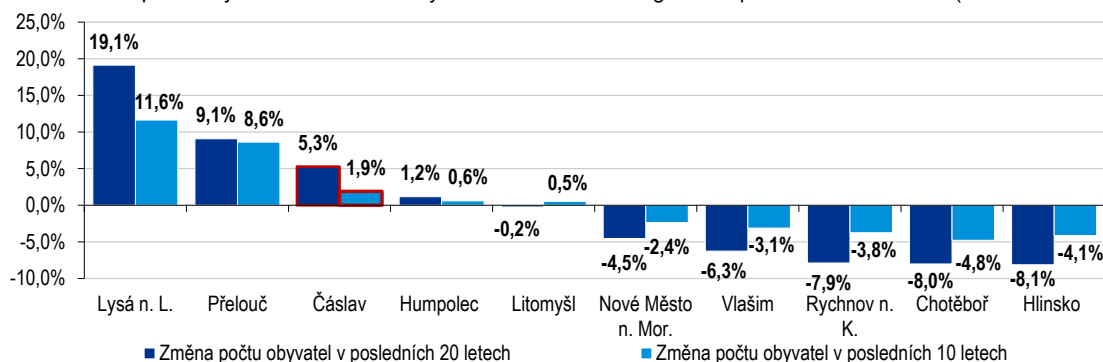
Tabulka 1: Změna počtu obyvatel ve městě Čáslav, SO ORP Čáslav, okrese a kraji za posledních 10 a 20 let

	město Čáslav	SO ORP Čáslav	okres Kutná Hora	Středočeský kraj
Změna počtu obyvatel 2001–2020	5,27 %	6,29 %	4,00 %	24,38 %
Změna počtu obyvatel 2011–2020	1,90 %	3,18 %	2,66 %	9,27 %

Zdroj: ČSÚ

Ze srovnání Čáslavi s obdobně velkými městy v okolí 70 km můžeme vidět, že ve většině měst došlo v posledních 20 letech k poklesu obyvatel. Čáslav má ze sledovaných měst třetí nejrychleji rostoucí populaci. Vyšší nárůst má pouze Přebouč a Lysá nad Labem, která však těžší především ze své polohy v blízkosti Prahy.

Graf 2: Změna počtu obyvatel v obdobně velkých městech v širším regionu za posledních 10 a 20 let (2001–2020)

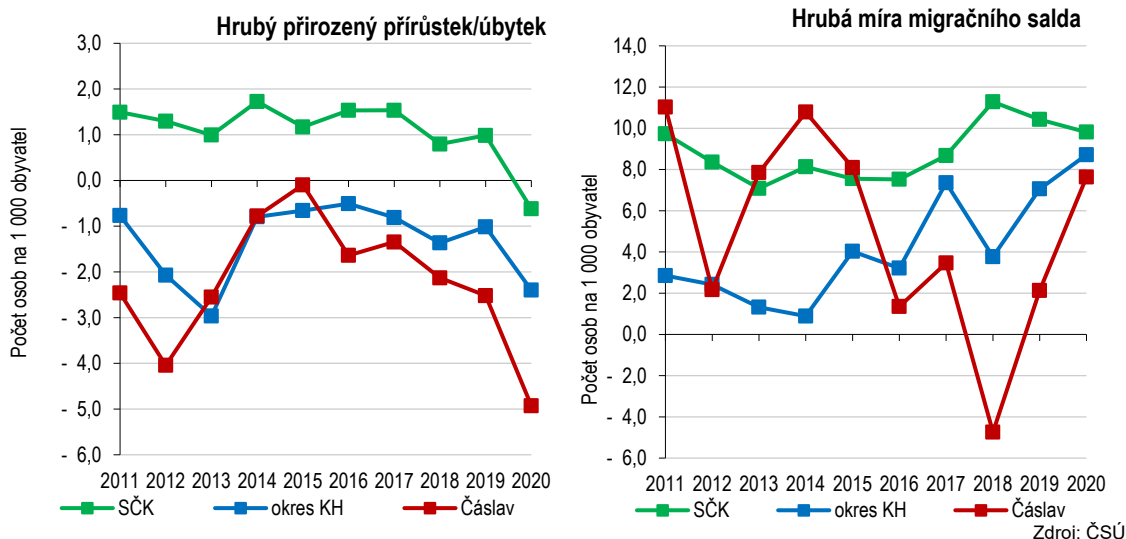
Zdroj: ČSÚ

3.1.2 Pohyb obyvatelstva

Stav obyvatelstva, jeho počet a struktura se mění v čase. Jedním z faktorů, které mají vliv na celkový počet obyvatel, je rozdíl počtu živě narozených dětí a zemřelých osob – tzv. přirozený

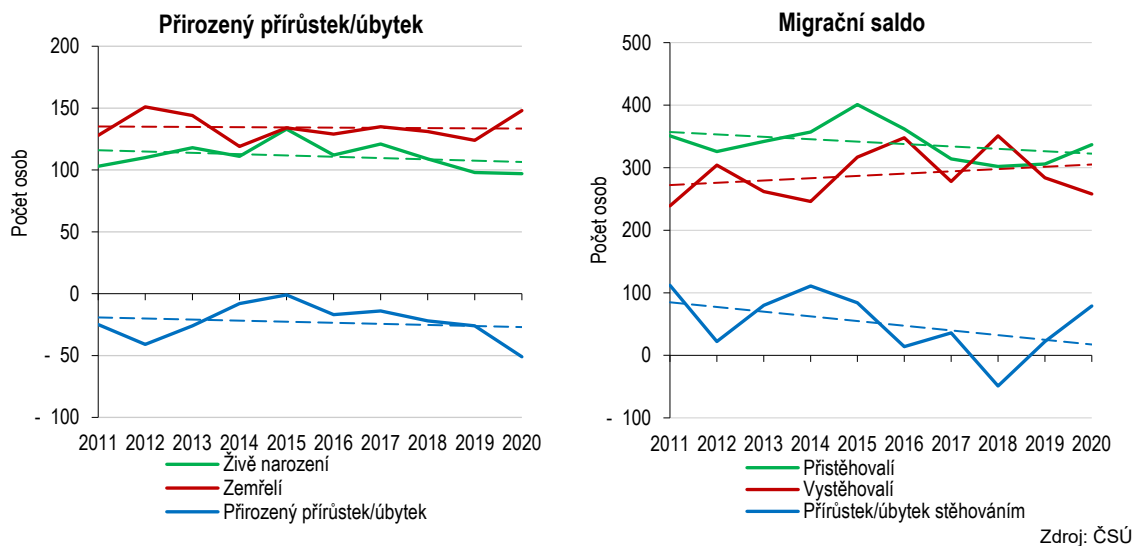
přírůstek/úbytek obyvatel. Ve SČK má přirozený přírůstek obyvatel v posledních letech tendenci zpomalovat, v roce 2020 došlo dokonce vlivem pandemie onemocnění COVID-19 k přirozenému úbytku. Oproti tomu jak v celém okrese Kutná Hora, tak i přímo v Čáslavi dochází v posledních letech k přirozenému úbytku, přičemž úbytek je v Čáslavi ještě o něco výraznější než v rámci celého okresu. Z Grafu 3 je pak možné vidět, že přirozený úbytek obyvatel v Čáslavi má mírně zhoršující se tendenci. To je dáno především mírně klesající mírou porodnosti.

Graf 3: Srovnání hrubé míry přirozeného přírůstu obyvatel a migračního salda v Čáslavi, okr. KH a SČK (2011–2020)

Dalším faktorem je migrace obyvatelstva, která je měřena počtem vystěhovaných vůči přistěhovaným osobám. V Čáslavi v posledních deseti letech dochází k nárůstu obyvatel díky pozitivnímu migračnímu saldu. Tento přírůstek migrací má však klesající tendenci, jelikož počet přistěhovaných má klesající tendenci, zatímco počet vystěhovaných má tendenci rostoucí. Tím se také město liší od zbytku okresu a kraje, kde má přírůstek migrací spíše tendenci růst. Vzhledem k přirozenému úbytku obyvatel je tak vhodné se snažit zvrátit alespoň zhoršující se migrační trend.

Graf 4: Vývoj přirozeného přírůstu/úbytku obyvatel a migračního salda v Čáslavi (2011–2020)

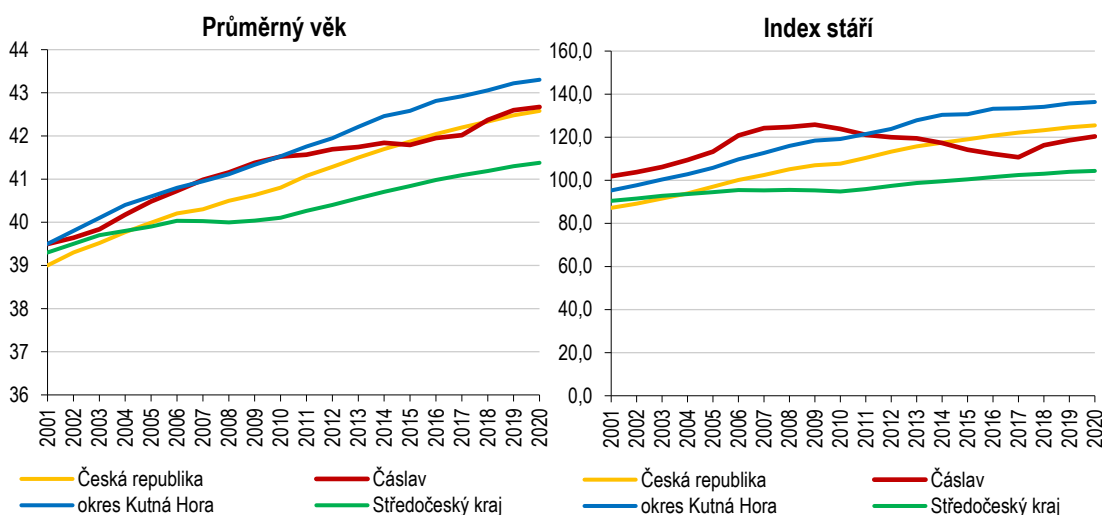

3.1.3 Skladba obyvatelstva

Z hlediska stárnutí populace se město Čáslav v současné době nijak výrazně nevymyká celorepublikovému průměru. Zejména v posledních deseti letech se však podařilo stárnutí obyvatelstva výrazně zpomalit, jelikož do roku 2014 Čáslav vykazovala vyšší průměrný věk oproti průměru České republiky, nyní jsou víceméně na stejné úrovni 42,7 let. Stejně tak do roku 2010 kopíroval průměrný věk v Čáslavi úroveň celého okresu Kutná Hora, od tohoto roku však Čáslav vykazuje nižší průměrný věk.

Obdobný vývoj má i tzv. index stárí, který určuje, kolik lidí ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí do 15 let. Zde je však ještě výrazněji vidět zpomalení stárnutí města Čáslavi. Ještě v roce 2001 měl tento index v Čáslavi vyšší hodnotu než v rámci okresu, kraje i celé ČR. V současnosti je však tato hodnota pod úrovní okresu, ČR a výrazněji se přiblížila také hodnotám kraje, který má obecně díky migraci mladšího obyvatelstva směrem k Praze výrazně mladší populaci, než je průměr ČR.

Graf 5: Vývoj průměrného věku obyvatel a indexu stárí mezi lety 2001–2020

Zdroj: ČSÚ

Mírný mládnoucí trend oproti ČR velmi dobře dokládá i Tabulka 2. Mezi lety 2000 a 2020 se zvýšil podíl osob v produktivním věku v Čáslavi z 62,8 % na 68 % a podíl seniorů se snížil téměř o 5 %, zatímco celorepublikový průměr vykazuje opačný trend, kdy v tomto období klesl podíl lidí v produktivním věku o 6 % a počet seniorů o 5 % vzrostl.

Tabulka 2: Vývoj procentuálního zastoupení jednotlivých produkčních skupin obyvatel

Věková skupina		2000	2010	2020
Město Čáslav	0–14	16,3 %	13,9 %	16,2 %
	15–64	62,8 %	68,9 %	68 %
	65+	20,3 %	17,2 %	15,7 %
ČR	0–14	16,2 %	14,4 %	16,1 %
	15–64	69,9 %	70,1 %	63,8 %
	65+	13,9 %	15,5 %	20,2 %

Zdroj: ČSÚ

3.2 Služby města

Kapitola shrnuje informace o síti vzdělávacích, sociálních a zdravotnických zařízení a služeb ve městě. Součástí kapitoly je také analýza bezpečnostní a sociální situace.

Klíčová zjištění

- ❖ Město Čáslav disponuje vzdělávací infrastrukturou, která zahrnuje síť MŠ, ZŠ a poměrně velkou síť SŠ se širokou nabídkou odborného vzdělávání. Diakonie Českobratrské církve evangelické se ve městě zaměřuje na výchovu a vzdělávání žáků s lehkým, středním i těžkým mentálním postižením, souběžnými vadami a autismem na úrovni MŠ, ZŠ i SŠ.
- ❖ Kapacity mateřských i základních škol jsou téměř naplněny. Naplněnost MŠ se pohybuje na úrovni 97 % a naplněnost ZŠ se pohybuje okolo 90 %. S ohledem na demografický vývoj a poptávku po umísťování dětí již od dvou let věku by tak zejména kapacity MŠ mohly být do budoucna nedostatečné.
- ❖ Vzdělanostní úroveň obyvatel města je dlouhodobě nadprůměrná ve srovnání jak s krajem, tak i celou ČR.
- ❖ Město nabízí svým obyvatelům robustní zdravotnickou infrastrukturu a služby, která se ve velké míře opírá o přítomnost Městské nemocnice a zdejší polikliniky. Město disponuje dostačující nabídkou lůžkové péče a pestrou nabídkou ambulantní péče. Rizikem je nedostatek lékařů a věková struktura lékařů specialistů.
- ❖ Ve městě je vcelku dobré pokrytí sociálními službami pro zdravotně či mentálně postižené, pro seniory či rodiny s dětmi. Nedostatkem je však absence služeb cílených na osoby bez domova a osoby ohrožené nevhodným sociálním prostředím.
- ❖ Dle indexu sociálního vyloučení patří Čáslav mezi 20 obcí Středočeského kraje, které jsou nejvíce ohroženy sociálním vyloučením.
- ❖ V rámci Obvodního oddělení Čáslav od roku 2014 klesl počet trestných činů o 50 % a index kriminality klesl téměř o 60 %. Město Čáslav tak má velmi nízkou úroveň kriminality oproti průměru ČR i kraje.
- ❖ Za posledních deset let výrazně stoupl počet dopravních nehod ve městě, podíl těch s následky na životě a zdraví však významněji poklesl.

3.2.1 Vzdělávání

Z posledních dvou sčítání lidu vyplývá, že vzdělanostní úroveň v Čáslavi je vyšší jak v rámci Středočeského kraje, tak také v rámci celé ČR, kdy počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním, s vyšším odborným a nadstavbovým vzděláním a s úplným středním vzděláním s maturitou byl v Čáslavi během posledních dvou sčítání lidu vždy mírně vyšší než na úrovni kraje i celé ČR.

Tabulka 3: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (starší 15 let) v Čáslavi, v kraji a celé ČR

	Čáslav		Středočeský kraj		Česká republika	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Bez vzdělání	0,3 %	0,4 %	0,5 %	0,5 %	0,4 %	0,5 %
Základní včetně neukončeného	19,7 %	16,4 %	23,1 %	16,9 %	22,7 %	17,6 %
Střední včetně vyučení bez maturity	33,3 %	28,4 %	40,4 %	33,6 %	38,5 %	33,0 %
Úplné střední s maturitou	30,0 %	31,7 %	27,8 %	28,2 %	25,3 %	27,1 %
Vyšší odborné a nástavbové	4,4 %	5,0 %		4,3 %	3,5 %	4,1 %
Vysokoškolské	10,7 %	14,5 %	7,0 %	11,5 %	8,8 %	12,5 %

Zdroj: ČSÚ

Pokud jde o předškolní vzdělání, město zřizuje Mateřskou školu Čáslav, která má kapacitu 383 dětí v pěti střediscích. Dle České školní inspekce (ČŠI) je kapacita této školy z 98,1 % zaplněná. V rámci Základní školy speciální a praktické školy Diakonie ČCE Čáslav existuje také MŠ speciální – Diáček, která se zaměřuje na výchovu a vzdělávání žáků s lehkým, středním i těžkým mentálním postižením, souběžnými vadami a autismem. Kromě toho ve městě fungují také dvě dětské skupiny, zřizované místními spolky, které mají kapacitu pro 20 dětí.

Tabulka 4: Seznam mateřských škol a dětských skupin

Název	Kapacita	Počet dětí dle ČŠI	Naplněnost dle ČŠI	Zřizovatel
Mateřská škola Čáslav	383	376	98,1 %	město Čáslav
Mateřská škola speciální – Diáček	10	4	40 %	církevní organizace
Dětská skupina Holubníček	12	n/a	n/a	spolek
Dětská skupina Josefinka	8	n/a	n/a	spolek

Zdroj: Portál České školní inspekce, MPSV

Ve městě se nachází pět základních škol, z toho tři jsou zřizovány městem Čáslav, jedna krajem a jedna Českobratrskou církví evangelickou. Z celkové kapacity 1 609 bylo k prosinci 2020 zaplněno zhruba 89,5 % míst. Jedna ze škol (Diakonie ČCE) se zaměřuje na žáky s mentálním postižením. Fakt, že žáci s mentálním postižením mohou absolvovat jak mateřskou, základní, tak i praktickou školu ve městě, značí šetrný přístup obce k nárokům na vzdělání u těchto žáků.

Tabulka 5: Seznam základních škol

Název	Kapacita	Počet dětí dle ČŠI	Naplněnost dle ČŠI	Zřizovatel
Základní škola Čáslav, Masarykova 357	480	479	99,7 %	město Čáslav
Základní škola Čáslav, Nám. J. Žižky z Trocnova 182	480	344	72 %	město Čáslav
Základní škola Čáslav, příspěvková organizace	60	37	62 %	Středočeský kraj
Základní škola Čáslav, Sadová 1756	560	555	99 %	město Čáslav
ZŠ speciální a praktická škola Diakonie ČCE Čáslav	29	26	90 %	církevní organizace
CELKEM	1 609	1441	89,5 %	

Zdroj: Portál České školní inspekce

Město nabízí také poměrně široké možnosti středního vzdělávání. Na šesti středních školách studuje dle ČŠI cca 2 500 žáků, přičemž, až na jednu výjimku, žádná ze škol není naplněna z více než 75 % své kapacity. Kromě jedné církevní praktické školy, jsou všechny střední školy zřizovány Středočeským krajem. Nabídka oborů je poměrně pestrá – přes pedagogiku, agropodnikání, veterinářství, gastronomii, zahradnictví, ekonomii, podnikání, až po širokou nabídku technických a řemeslných oborů. Součástí jedné ze škol je také možnost vyššího odborného vzdělávání.

Tabulka 6: Seznam středních a vyšších odborných škol

Název	Kapacita	Počet dětí dle ČŠI	Naplněnost dle ČŠI	Obory/zaměření	Zřizovatel
Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická, Čáslav	500	479	95,8 %	odborné, všeobecné, pedagogické lyceum, předškolní a mimoškolní pedagogika	kraj
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště dopravní Čáslav	350	248	71 %	autotronik, provoz a ekonomika dopravy, požární ochrana, autoelektrikář, mechanik opravář motorových vozidel, karosář	kraj
Střední odborné učiliště, Čáslav	414	219	53 %	kuchař-číšník, cukrář, řezník-uzenář, prodávač, opravář zemědělských strojů, zahradník, podnikání, a obory se speciálními vzdělávacími potřebami	kraj

Střední zemědělská škola, Čáslav	400	240	60 %	agropodnikání – chovatelství, agropodnikání – zemědělský provoz, veterinářství, ekonomika a podnikání, zemědělec-farmář	kraj
Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Obchodní akademie, Čáslav	450 (SŠ) 360 (VOŠ)	195 (SŠ) 107 (VOŠ)	43,3 % (SŠ) 29 % (VOŠ)	strojírenství, obchodní akademie, ekonomické lyceum, výrobní a řídicí systémy podniku (VOŠ)	kraj
Základní škola speciální a praktická škola	8	6	75 %	praktická škola jednoletá, praktická škola dvouletá	církevní
CELKEM	2492	1494	60 %		

Zdroj: Portál České školní inspekce

3.2.2 Zdravotnická infrastruktura a služby

Přímo ve městě se nachází Městská nemocnice Čáslav p.o., která je zřizována městem. Jedná se o všeobecnou nemocnici s rozsáhlou ambulantní složkou, zdravotní péče je poskytována i formou jednodenní a lůžkové péče. Spádová oblast městské nemocnice činí 40 tisíc, v letních měsících až 50 tisíc obyvatel.

Tabulka 7: Přehled poskytovaných zdravotnických služeb Městské nemocnice Čáslav

Forma péče	Obor péče
Ambulantní	anesteziologie a intenzivní medicína, angiologie, dětské lékařství, endokrinologie a diabetologie, Ergoterapeut, gastroenterologie, gynekologie a porodnictví, hematologie a transfúzní lékařství, chirurgie, kardiologie, klinická biochemie, ortopedie a traumatologie pohybového ústrojí, paliativní medicína, plastická chirurgie, praktické lékařství pro děti a dorost, radiologie a zobrazovací metody, rehabilitační a fyzikální medicína, urologie, vnitřní lékařství, psychiatrie
Jednodenní	gynekologie a porodnictví, chirurgie
Akutní lůžková	anesteziologie a intenzivní medicína, dětské lékařství, gynekologie a porodnictví, chirurgie, neonatologie, vnitřní lékařství

Zdroj: ÚZIS ČR, Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb

Kromě nemocnice se ve městě nachází poliklinika a celá řada dalších poskytovatelů zdravotních služeb. Ve městě je 9 ordinací všeobecného praktického lékařství, 4 ordinace praktických lékařů pro děti a dorost a 9 ordinací zubního lékařství poskytujících služby ambulantní formou. U lékařů a zubařů to odpovídá zhruba 1 000 obyvatel na jednoho lékaře/zubaře, což značí poměrně širokou, a ve srovnání s ČR nadprůměrnou, nabídku těchto služeb ve městě. Další vybrané zdravotnické služby ve městě ukazuje Tabulka 8.

Tabulka 8: Přehled vybraných poskytovaných zdravotnických služeb v Čáslavi

Obor péče	Počet ordinací s ambulantní formou péče
všeobecné praktické lékařství	9
praktické lékařství pro děti a dorost	4
zubní lékařství	9
gynekologie a porodnictví	3
dermatovenerologie	2
otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku	2
neurologie	4
alergologie a klinická imunologie	1
oftalmologie	3
fyzioterapie	4

Zdroj: ÚZIS ČR, Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb

3.2.3 Sociální oblast

Proces komunitního plánování sociálních služeb je ve městě Čáslav realizován v souladu s ustanovením § 94 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Komunitní plánování sociálních služeb ve městě začalo v roce 2006, kdy byl schválen první Komunitní plán sociálních služeb Města Čáslav. Druhý komunitní plán byl pak implementován v letech 2017–2020.

Přímo v Čáslavi je poskytováno 14 registrovaných sociálních služeb dle zákona o sociálních službách, z toho 8 služeb sociální péče, 2 služby sociálního poradenství a 4 služby sociální prevence. Tyto služby poskytuje 7 poskytovatelů, z toho 2 organizace jsou zřizovány přímo městem.

Přestože je síť sociálních služeb ve městě na dobré úrovni, poslední Komunitní plán identifikoval nedostatky především v časové a místní dostupnosti těchto služeb pro obyvatele okolních obcí v míře informovanosti občanů a místních samospráv o existenci a možnostech využívání poskytovaných služeb, a především v absenci služeb zacílených na osoby bez domova a osoby ohrožené nevhodným sociálním prostředím, po kterých byla i značná poptávka.

Tabulka 9: Seznam poskytovatelů registrovaných sociálních služeb v Čáslavi

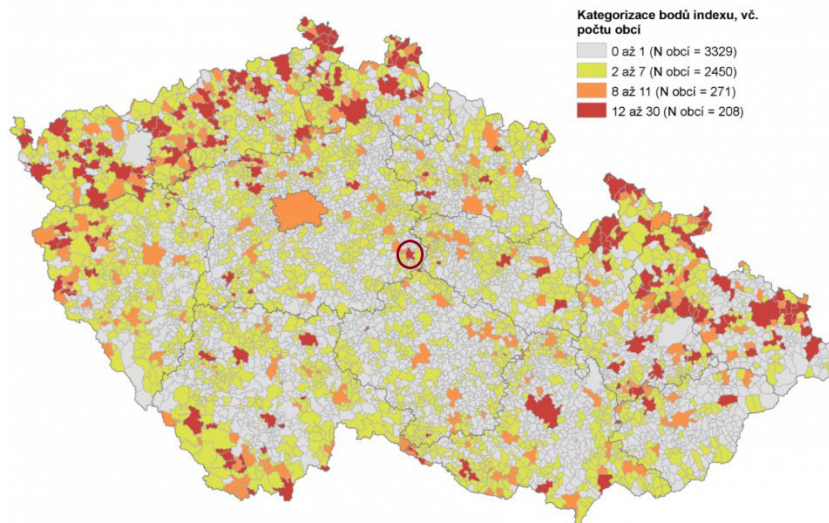
Poskytovatel	Zřizovatel	Druh soc. služby	Forma poskytování	Cílová skupina	Věková kategorie
Alzheimercentrum Filipov z.ú.	ústav	domovy se zvláštním režimem	pobytové	osoby s chronickým duševním onemocněním	40 let a více
ANIMA ČÁSLAV, o.p.s.	město	pečovatelská služba	ambulantní, terénní	osoby s chronickým onemocnění / se zdravotním postižením, rodiny s dítětem/děťmi, senioři	bez omezení
		odlehčovací služby	pobytové	osoby se zdravotním / jiným postižením, senioři	27 a více let
		denní stacionáře	ambulantní	osoby s jiným zdravotním postižením, senioři	27 a více let
Diakonie ČCE – středisko Střední Čechy	církve	odborné sociální poradenství	ambulantní	všeobecné	bez omezení
		denní stacionáře	ambulantní	osoby s kombinovaným / mentálním / zdravotním postižením	5–64 let
		domovy pro osoby se zdravotním postižením	pobytové	osoby s kombinovaným / mentálním / zdravotním postižením	16–64 let
		sociálně terapeutické dílny	ambulantní	osoby s chronickým duševním onemocněním, osoby s kombinovaným / mentálním / zdravotním postižením	16–64 let
Domácí hospic Srdcem, z.ú.	ústav	odborné sociální poradenství	terénní	senioři, osoby v krizi / s chronickým onemocněním / s kombinovaným postižením / s jiným zdrav. postižením	27 a více let
Domov důchodců Čáslav	město	domovy pro seniory	pobytové	senioři	60 let a více
Helpicon, z.ú.	ústav	odborné sociální poradenství	ambulantní, terénní	osoby s chronickým onemocněním, osoby se zdravotním / jiným zdravotním / tělesným postižením, senioři	19 let a více
		denní stacionáře	ambulantní	osoby s kombinovaným / mentálním postižením	19–50 let
Oblastní charita Kutná Hora	církve	nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	ambulantní	děti a mládež od 6 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, etnické menšiny	6–22 let
		sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	ambulantní, terénní	osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, rodiny s dítětem/děťmi	bez omezení
Prostor plus o.p.s.	spolek	terénní programy	terénní	osoby bez přístřeší / v krizi / žijící v soc. vyloučených lokalitách / které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy	19 let a více
Respondeo, z. s.	spolek	intervenční centra	terénní	oběti domácího násilí	6 a více let

Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s.	spolek	soc. aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	terénní	osoby s kombinovaným / sluchovým postižením	bez omezení
Život Plus, z. ú.	ústav	odborné soc. poradenství	terénní	osoby s chronickým / chronickým duševním onemocněním / s kombinovaným / zdravotním postižením, osoby v krizi, senioři	19 let a více
		tísňová péče	terénní	osoby s kombinovaným / tělesným / jiným zdravotním postižením, senioři	19 let a více

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, MPSV

V posledním průzkumu sociálně vyloučených lokalit v roce 2015 byly ve SO ORP Čáslav identifikovány 4 takovéto lokality se 100–200 obyvateli. Dle indexu sociálního vyloučení, který vyvinula Agentura pro sociální začleňování a který zohledňuje počet příjemců příspěvku na živobytí a bydlení, osoby v exekuci, dlouhodobě nezaměstnané osoby či předčasné odchody ze systému běžného základního vzdělávání, patřilo město Čáslav v roce 2020 mezi obce ohrožené sociálním vyloučením (na Obrázku 2 označeny červeně). V rámci kraje tak patří mezi cca 20 nejohroženějších měst.

Obrázek 2: Index rozsahu sociálního vyloučení v obcích v roce 2020 (tmavší barva značí vyšší ohrožení soc. vyloučením)

Zdroj: MMR, Odbor (Agentura) pro sociální začleňování

Jak ukazuje Tabulka 10, mezi lety 2017–2019 se v Čáslavi podařilo významněji snížit podíl osob starších 15 let v exekuci. V roce 2019 bylo ve městě 686 osob v exekuci, což představovalo celkem 8% podíl na osobách starších 15 let, což činí o něco nižší podíl než celkový podíl ČR (8,6 %). Avšak průměrný počet exekucí na jednu osobu mírně stoupl, stejně tak jako podíl zadlužených osob ve věku 18–29 let.

Tabulka 10: Osoby v exekuci ve městě Čáslav (2017, 2019)

	Počet exekucí	Počet osob v exekuci	Podíl osob v exekuci na starších 15 let	Průměrný počet exekucí na osobu	Podíl dětí a mladistvých	Podíl osob ve věku 18–29 let	Podíl seniorů
2019	3 927	686	8,0 %	5,7	1 %	17 %	7 %
2017	5 921	1 165	13,5 %	5,3	1 %	14 %	8 %

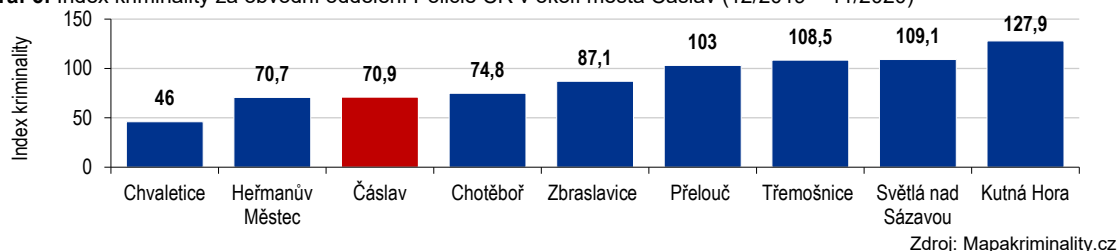
Zdroj: Mapaexekucí.cz

3.2.4 Bezpečnost

V Čáslavi se nachází městská policie i pobočka Policie ČR. U městské policie působí v současné době 13 strážníků, kteří se střídají ve službách pokrývajících celých 24 hodin denně. V uplynulých deseti letech město vyvinulo různé iniciativy zaměřené na prevenci kriminality. Například v roce

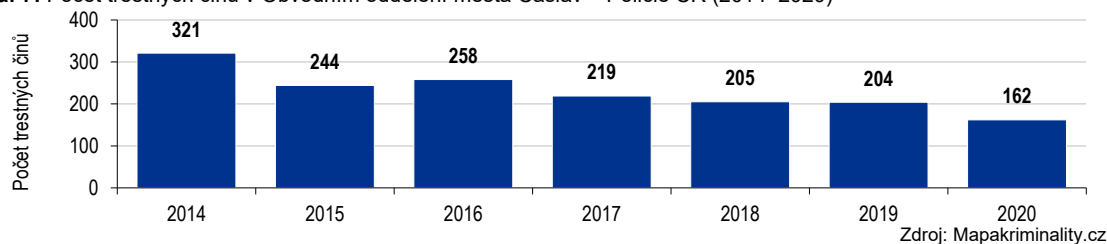
2012 město ustanovilo Komisi prevence kriminality, jež se zaměřuje na zohlednění a senzitivitu vůči společenským problémům v sociální a bezpečnostní politice, tak aby se předešlo kriminálním aktům již v jejich zárodku. V roce 2017 se mj. Čáslav zapojila jako první na Kutnohorsku do programu Bezpečné město, jehož cílem je zintenzivnit, a tím pádem zefektivnit spolupráci mezi městem, městskou policií a Policií ČR.

Graf 6: Index kriminality za obvodní oddělení Policie ČR v okolí města Čáslav (12/2019 – 11/2020)

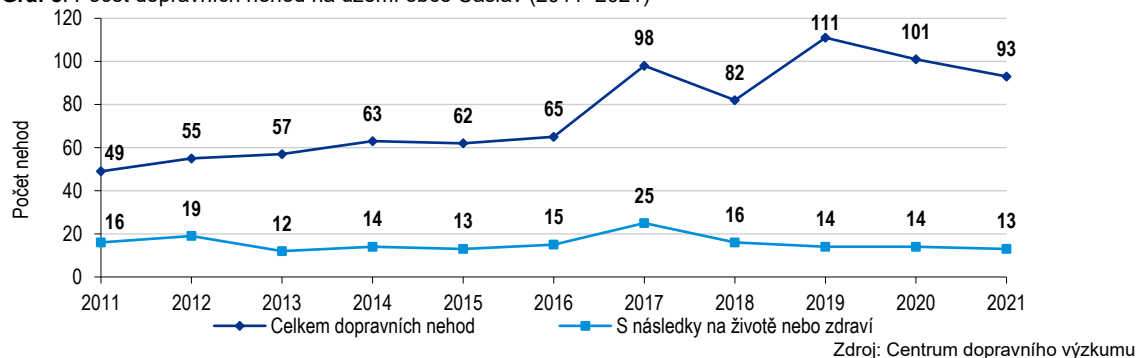
V rámci Obvodního oddělení Čáslav od roku 2014 klesl počet trestných činů o 50 % a index kriminality klesl téměř o 60 %. V porovnání s ostatními obvodními odděleními se jeho umístění spíše zlepšovalo, jelikož index kriminality Obvodního oddělení Čáslav klesl ze 448. místa v roce 2014 na 465. místo v roce 2020.

Graf 7: Počet trestných činů v Obvodním oddělení města Čáslav – Policie ČR (2014–2020)

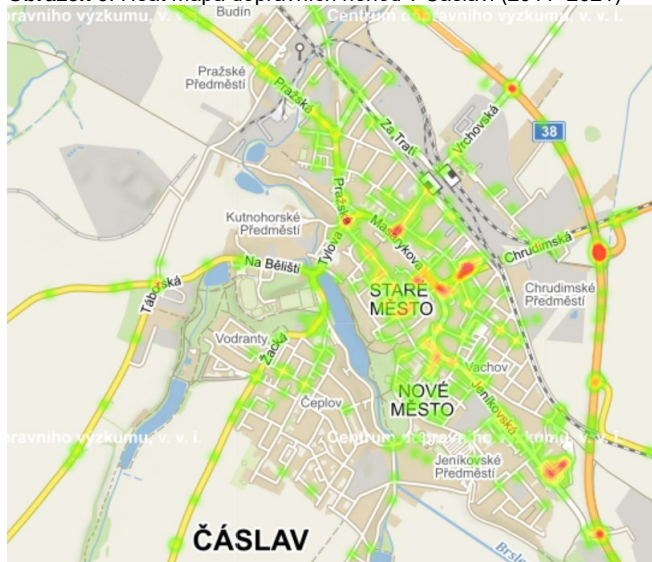
Z Grafu 8 vyplývá, že od roku 2011 došlo k výraznému nárůstu počtu dopravních nehod na území města Čáslavi. Mírný pokles posledních dvou let lze pak přičítat zejména pandemii onemocnění COVID-19, kdy byly období, kdy dopravy na silnicích obecně ubylo. Pozitivní na druhou stranu je fakt, že počet nehod s následky na životě nebo zdraví spíše stagnuje, a podíl na všech nehodách se tak významně snížil.

Graf 8: Počet dopravních nehod na území obce Čáslav (2011–2021)

Na Obrázku 3 je pak možné vidět, která místa ve městě jsou nejvíce nebezpečná z pohledu rizika dopravních nehod. Vůbec nejvíce nehod, včetně těch s následky na životě či zdraví, se v posledních deseti letech stalo na křížení dvou silnic první třídy – I/38 a I/17.

Obrázek 3: Heat mapa dopravních nehod v Čáslavi (2011–2021)

Zdroj: Centrum dopravního výzkumu

3.3 Podnikání a zaměstnanost

Kapitola shrnuje informace o struktuře a vývoji počtu ekonomických subjektů ve městě. Je provedeno také porovnání ekonomické aktivity města s obdobně velkými městy v České republice. Součástí kapitoly je také zhodnocení možností rozvoje podnikání a analýza zaměstnanosti.

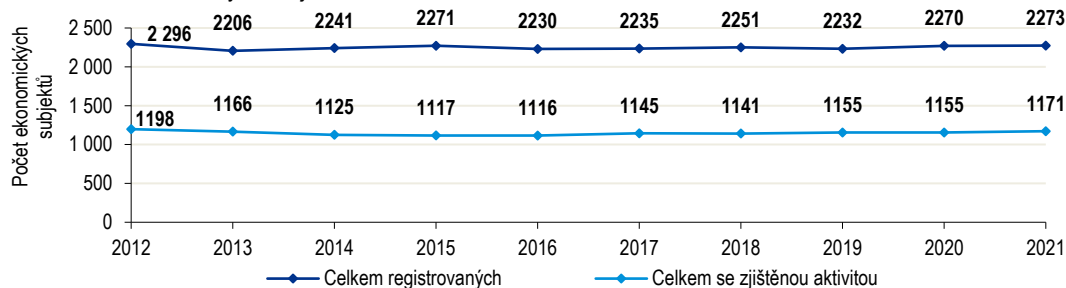
Klíčová zjištění

- ❖ Podnikatelská aktivita v Čáslavi je ve srovnání s obdobně velkými městy širšího regionu spíše podprůměrná a dlouhodobě stagnuje. Za poslední roky však ve městě došlo k nárůstu aktivních obchodních společností, a to zejména v oborech terciárního a kvartérního sektoru.
- ❖ Pro rozvoj podnikání jsou územním plánem vytyčeny rozvojové plochy pro výrobu.
- ❖ V posledních letech došlo k výraznému poklesu nezaměstnanosti ve městě, která se v současnosti pohybuje pod úrovní kraje i ČR.
- ❖ Nízká nezaměstnanost a rostoucí počet pracovních míst v evidenci úřadu práce značí riziko nedostatku pracovní síly pro další růst místních firem a rozvoj podnikání.

3.3.1 Podnikatelská aktivita

Počet registrovaných ekonomických subjektů v Čáslavi v posledních deseti letech víceméně stagnuje, a to i pokud jde o subjekty se zjištěnou ekonomickou aktivitou. To je však známka určité stability podnikatelského prostředí ve městě.

Graf 9: Počet ekonomických subjektů ve městě Čáslav v letech 2012–2021

Zdroj: ČSÚ

Od roku 2013 lze pozorovat nárůst zejména obchodních společností (o 64 %), k poklesu pak došlo především u fyzických osob podnikajících dle jiných zákonů.

Tabulka 11: Počet ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou ve městě Čáslav dle právní normy

Typ společnosti		2013	2021	Index 2021/2013
Obchodní společnosti	celkem	112	184	164 %
	z toho akciové společnosti	2	5	250 %
Družstva	celkem	5	2	40 %
Státní podniky	celkem	1	1	100 %
Fyzické osoby	soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona	749	822	110 %
	zemědělské podnikatelé	16	16	100 %
	soukromí podnikatelé podnikající dle jiných zákonů	178	78	44 %
Celkem ekonomických subjektů		1 166	1 171	100 %

Zdroj: ČSÚ

Pokud jde o činnosti dle CZ-NACE, nárůst počtu aktivních subjektů nastal ve většině oborů, zejména pak v oblastech kulturní, zábavní a rekreační činnosti, informační a komunikační činnosti, vzdělávání, profesní, vědecké a technické činnosti či ve stavebnictví. To značí velmi pozitivní vývoj a postupný přesun ekonomické aktivity do oblastí terciárního a kvartérního sektoru. Naopak největší propad byl zaznamenán především v oblastech velko a maloobchodu a údržby motorových vozidel, peněžnictví a pojišťovnictví a činnosti v oblasti nemovitostí.

Tabulka 12: Vývoj počtu ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou v Čáslavi dle převažující činnosti CZ-NACE

	2012	2021	Index 2021/2012
A – Zemědělství, lesnictví, rybářství	28	33	118 %
B-E – Průmysl celkem	148	148	100 %
F – Stavebnictví	133	162	122 %
G – Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	320	211	66 %
H – Doprava a skladování	26	33	127 %
I – Ubytování, stravování a pohostinství	59	59	100 %
J – Informační a komunikační činnosti	28	45	161 %
K – Peněžnictví a pojišťovnictví	30	6	20 %
L – Činnosti v oblasti nemovitostí	44	37	84 %
M – Profesní, vědecké a technické činnosti	127	156	123 %
N – Administrativní a podpůrné činnosti	21	25	119 %
O – Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2	5	250 %
P – Vzdělávání	31	48	155 %
Q – Zdravotní a sociální péče	49	50	102 %
R – Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	19	43	226 %
S – Ostatní činnosti	97	85	88 %

Zdroj: ČSÚ

Při zohlednění pouze počtu zaměstnanců, byly v Čáslavi ke konci roku 2021 celkem 2 velké podniky s více než 249 zaměstnanci, 16 středních podniků s více než 49 zaměstnanci, 28 malých podniků do 50 zaměstnanců. Zbytek představovali mikropodniky, subjekty bez zaměstnanců, nebo subjekty bez uvedení počtu zaměstnanců.

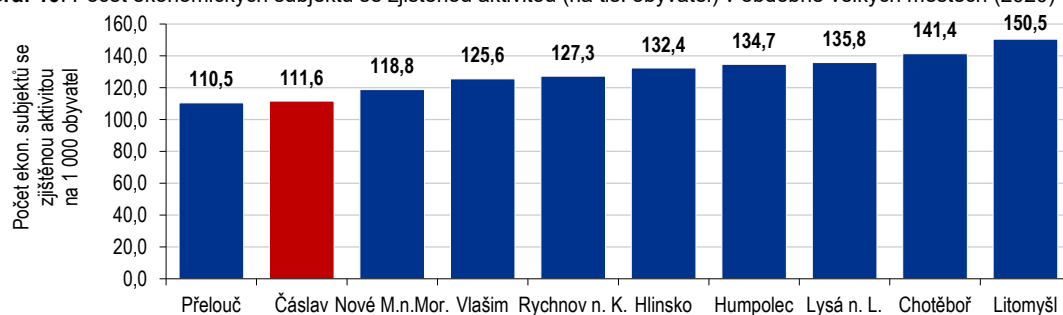
Tabulka 13: Počet ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou v Čáslavi podle počtu zaměstnanců (2021)

Počet zaměstnanců	Počet subjektů	Počet zaměstnanců	Počet subjektů
250–499	2	10–19	17
200–249	1	6–9	19
100–199	5	1–5	135
50–99	10	bez zaměstnanců	784
25–49	6	neuvedeno	187
20–24	5	Celkem	1 171

Zdroj: ČSÚ

Ze srovnání s obdobně velkými městy širšího regionu vyplývá, že co do počtů aktivních ekonomických subjektů se město Čáslav pohybuje spíše v podprůměrných hodnotách.

Graf 10: Počet ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou (na tis. obyvatel) v obdobně velkých městech (2020)

Zdroj: ČSÚ

3.3.2 Rozvoj podnikání

Jedním z faktorů důležitých pro další rozvoj podnikatelské činnosti je dostatek vhodných výrobních či komerčních prostor. Je proto důležité, že územní plán navrhuje i nové výrobní plochy. Část těchto ploch je navržena v prolukách a v návaznosti na průmyslové zóny na severovýchodě města. Významné plochy jsou pak navrženy zejména v západní části města kolem skládky odpadu. Zastavění těchto ploch je však podmíněno výstavbou přeložky silnice II/339.

Rozvoj podnikání a podnikavosti může významně podpořit také vznik menších průmyslových zón, hubů, coworkingových center či center sdílených služeb a posílení spolupráce podniků se školami. Vhodným řešením tak může být vznik inovačního centra, poskytující (pre-)inkubační služby pro začínající podniky, poradenství, co-workingové prostory, sdílenou dílnu a platformu pro užší spolupráci škol, výzkumu a podniků. Důležité je také podporovat rozvoj kompetencí k podnikání a inovacím na základních a středních školách, včetně zajištění moderního vybavení a zázemí.

Podpořit rozvoj podnikání v oborech s vysokou přidanou hodnotou může také realizace pilotních projektů a programů v oblasti chytrých technologií, což může být impulzem pro rozvoj ICT odvětví a digitalizaci v regionu.

V tomto ohledu je vhodné využívat dostupnou institucionální kapacitu a finanční nástroje, které jsou za tím účelem připraveny státem či krajem. Vhodnou platformu pro konkrétní projekty pak představuje MAS Lípa pro venkov a její Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro programové období 2021–2027.

Tabulka 14: Institucionální kapacita pro rozvoj podnikání a inovace a vhodné finanční nástroje

Instituce	Finanční nástroje
- Národní – MMR, MPO, CzechInvest, TAČR, API - Krajská – Středočeský kraj, Středočeské inovační centrum - Místní – MAS Lípa pro venkov, systémová podpora města	- Evropské strukturální a investiční fondy (ESIF) – OP TAK, IROP, OPST, OP JAK - Národní, krajské dotační a grantové programy

Zdroj: KPMG Česká republika

3.3.3 Zaměstnanost

Ke konci roku 2021 činil podíl nezaměstnaných osob v Čáslavi 2,9 %, což je ještě o něco nižší podíl než na úrovni Středočeského kraje (3 %) a celé ČR (3,5 %). Dosažitelný počet uchazečů na jedno volné pracovní místo činil 0,63, což do určité míry svědčí o dostupnosti pracovních nabídek ve městě.

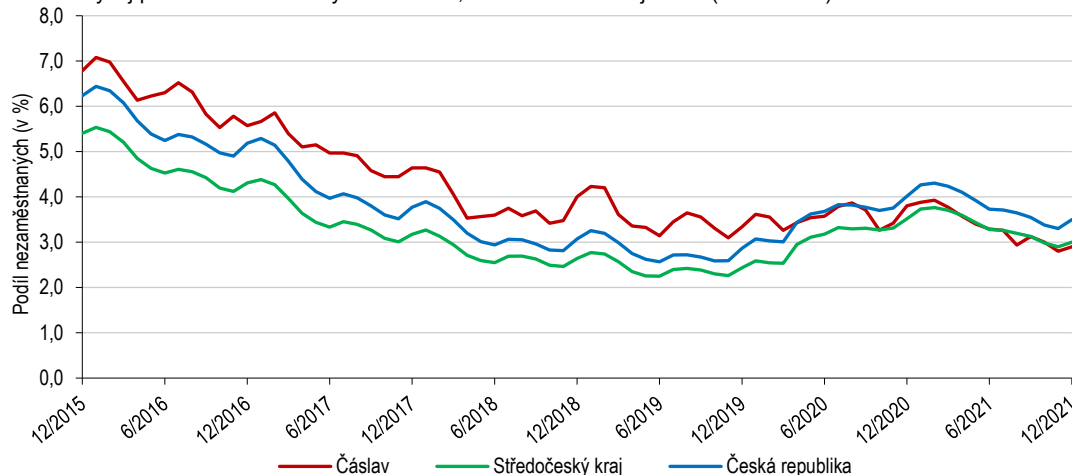
Tabulka 15: Nezaměstnanost, počet uchazečů o zaměstnání a pracovní místa v evidenci ÚP k 31.12.2021

Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP (dosažitelní)	Pracovní místa v evidenci ÚP	Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	Podíl nezaměstnaných osob
191	304	0,63	2,9 %

Zdroj: ČSÚ

V posledních šesti letech se podíl nezaměstnaných v Čáslavi dlouhodobě pohyboval nad průměrem celostátním i krajským. Nicméně s příchodem pandemie COVID-19 vzrostla nezaměstnanost na krajské i celonárodní úrovni, zatímco v Čáslavi byl vývoj nezaměstnanosti v celku stabilní. Díky tomu se podíl nezaměstnaných ve městě dostal na celokrajskou úroveň a v uplynulém roce dokonce klesl pod celonárodní úroveň. Díky pozitivnímu vývoji celé ekonomiky nezaměstnanost ve městě postupně klesala ze 7 % na začátku roku 2016, přičemž svého dlouhodobého minima dosáhla v listopadu 2021, kdy klesla až na 2,7 %. Lze tedy zhodnotit, že za posledních 6 let vykazuje nezaměstnanost města klesající trend, a to i přes negativní ekonomické dopady způsobené pandemickou krizí.

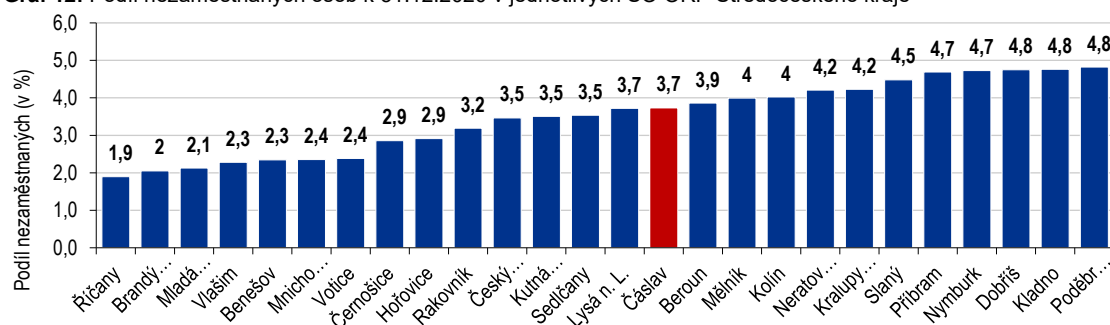
Graf 11: Vývoj podílu nezaměstnaných v Čáslavi, Středočeském kraji a ČR (2016–2021)

Zdroj: ČSÚ

Ze srovnání jednotlivých správních obvodů Středočeského kraje ke konci roku 2020 vyplývá, že se nezaměstnanost ve SO ORP Čáslav pohybovala v lehkém nadprůměru.

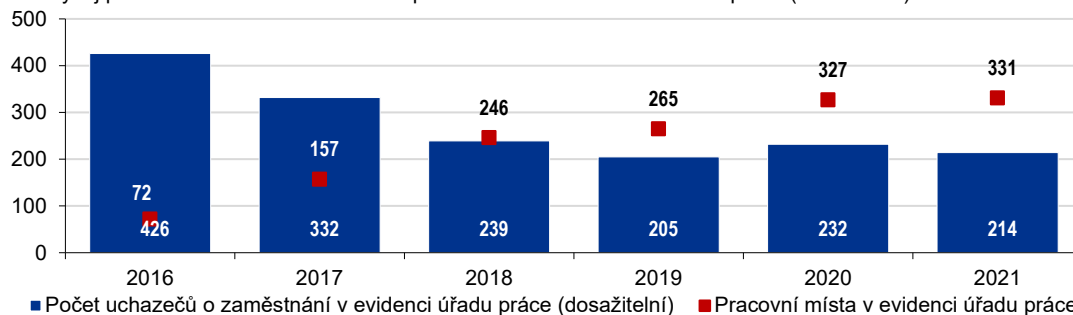
Graf 12: Podíl nezaměstnaných osob k 31.12.2020 v jednotlivých SO ORP Středočeského kraje

Zdroj: ČSÚ

Ve městě mezi roky 2016–2021 klesl počet uchazečů o zaměstnání o necelých 50 %. Opačný trend je možné pozorovat u počtu disponibilních pracovních míst v evidenci úřadu práce, který stabilně narůstal. Tento vývoj svědčí o dostatku pracovních příležitostí v Čáslavi, zároveň však ukazuje rostoucí nedostatek pracovní síly, což by v budoucnu mohlo mít negativní dopady pro rozvoj místních firem.

Graf 13: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a pracovních míst v evidenci úřadu práce (2016–2021)

Zdroj: ČSÚ

Mezi největší zaměstnavatele patří několik soukromých firem, a především pak samotné město Čáslav a jím zřizované organizace, jako je nemocnice, domov důchodců či školy.

Tabulka 16: Největší zaměstnavatelé ve městě Čáslav v roce 2021

Název firmy	Počet pracovníků
LESS & TIMBER, a.s.	200–249
Ljunghall s.r.o.	250–499
Městská nemocnice Čáslav	250–499
Domov důchodců Čáslav	100–199
Město Čáslav	100–199
Starkl - zahradník spol. s r.o.	100–199
TopolWater, s.r.o.	100–199
Zenit, spol. s r.o.	100–199
Alzheimercentrum Filipov, z.ú.	50–99
Gymnázium a Střední odborná škola pedagogická, Čáslav, Masarykova 248	50–99
INPRO Čáslav s.r.o.	50–99
Maso Čáslav s.r.o.	50–99
Mateřská škola Čáslav, okres Kutná Hora	50–99
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště dopravní Čáslav, příspěvková organizace	50–99
Střední zemědělská škola, Čáslav, Sadová 1234	50–99
Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Obchodní akademie, Čáslav, Přemysla Otakara II. 938	50–99
Základní škola Čáslav, nám. Jana Žižky z Trocnova 182, okres Kutná Hora	50–99
Základní škola Čáslav, Sadová 1756, okres Kutná Hora	50–99

Zdroj: Albertina CZ

3.4 Územní plánování, veřejný prostor a bydlení

Kapitola obsahuje informace o veřejném prostoru ve městě a podmínkách pro jeho rozvoj na základě platného územního plánu. Součástí je analýza dat využití pozemků na území města.

Součástí jsou také informace o přírodních a kulturních hodnotách města, způsobu jejich péče a možném využití pro rozvoj města.

Klíčová zjištění

- ❖ Město má platný územní plán, který vytvořil podmínky pro rozvoj města a prostorové a funkční využití území, zejména pak pro rozvoj bydlení a výroby, založený na principu soustředění výstavby do stávající zástavby a nerozptylování výstavby do krajiny a narušování krajinného prostoru.
- ❖ Správní území města nedisponuje vysokým podílem zelených ploch (lesy, travnaté porosty a zahrady) a to na úkor zemědělské půdy, která tvoří valnou část správního území města.
- ❖ V Čáslavi je ustanovena městská památková zóna a nachází se zde značné množství kulturních památek.
- ❖ Ve srovnání s obdobně velkými městy bylo v posledních dvaceti letech ve městě Čáslavi vystavěno nadprůměrné množství nových bytů, v posledních deseti letech však výstavba výrazněji zpomalila.

3.4.1 Urbanismus a územní plánování

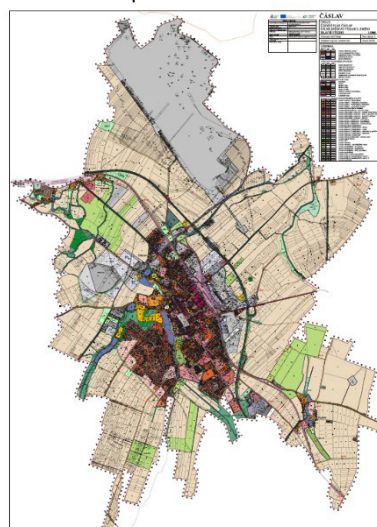
Město Čáslav leží v Čáslavské kotlině, která je součástí ekonomicky atraktivního prostoru Polabí a rekreačního Posázaví a která je typická rovinatým terénem a intenzivním zemědělským využíváním. Jako druhé největší město okresu Kutná Hora, s rozlohou 26,4 km², je centrem rozsáhlé spádové oblasti, jediným městem SO ORP Čáslav, kde plní roli obce s rozšířenou působností, a je tak správním, obchodním a kulturním centrem pro širší okolí. Pro značnou část obyvatel okolních obcí je tak místem dojížděky za prací či do škol. Jedná se o kompaktní městské sídlo s historicky a památkově významným centrem. Správní území města má spojitý charakter a je tvořeno 2 katastrálními územími. Jedná se o katastrální území Čáslav a malé příměstské sídlo Filipov u Čáslavi. Významným nadmístním prvkem na území města je pak vojenské letiště Čáslav.

Prostorové a funkční uspořádání území je definováno v územním plánu platném od roku 2015 (aktualizovaný druhou změnou v roce 2021), který zahrnuje základní přístup k rozvoji území prostřednictvím několika koncepcí:

- ❖ Koncepce rozvoje území,
- ❖ Urbanistická koncepce,
- ❖ Koncepce veřejné infrastruktury,
- ❖ Koncepce uspořádání krajiny.

Pro rozvoj města jsou dány dva hlavní směry rozvoje (bydlení a výroba). Obytná výstavba se bude rozšiřovat směrem jižním a jihozápadním. Průmyslová zóna směrem severozápadním, severovýchodním a východním. Přednostně jsou využívány vnitřní

Obrázek 4: Správní území města Čáslav

Zdroj: Město Čáslav

rezervy území. Plochy pro rozvoj průmyslu, řemeslné výroby a skladů byly vytipovány v sousedství existujících podniků, aby bylo umožněno jejich případné rozšíření. Největší rozvoj je kolem skládky odpadů v Hejďově z důvodu návaznosti na stávající výrobní plochy a dobré dopravní dostupnosti. Rozvoj vojenského letiště Čáslav bude pouze v rozsahu stávajících ploch. Územní plán předpokládá zachovat stávající urbanistickou strukturu, především dochovanou v centru s řadou památkově chráněných objektů. Zachována bude i historická uliční síť. Bude respektována současná hladina zástavby.

Zástavba je uprostřed zemědělsky využívané krajiny s nízkým podílem zeleně, a tedy možností rekreace v ní. Z toho vyplývá nutnost rozvoje rekreačních ploch uvnitř sídla, jako součást jednotlivých zón. Cílem návrhu územního plánu je využití, pro rozvoj, dobré návaznosti území a jeho výhodné polohy jako centra rozsáhlé oblasti, tj. rozšířit možnosti zaměstnání, bydlení, rekreace a zajistit atraktivitu pro stávající obyvatele a podmínky pro jejich přírůstek. Návrh je založen na principu soustředění výstavby do stávající zástavby a nerozptylování výstavby do krajiny a narušování krajinného prostoru. Tím se intenzivněji využije stávající a navržené technické vybavení. Nově navržené plochy navazují na současnou zástavbu. Naprostá většina ploch pro zástavbu vyplňuje volné plochy v současné zástavbě anebo plochy s ní související. Plochy jsou určeny pro obytné funkce, služby, dopravu a výrobu. V krajině jsou celistvé zemědělské pozemky. V návrhu je uvažováno s jejich propojením a rozčleněním zelení. Zachování a zkvalitnění životního prostředí bude rozšířením ploch doprovodné zeleně řeky Brslanky, Klejnárky a rekreačních ploch.

Z hlediska využití správního území města tvoří zemědělská půda 69,8 % (tvořená především ornou půdou) a nezemědělská půda celkem 30,2 % (kde převažují ostatní plochy a zastavěné plochy a nádvoří). Ač se to ze statistik nemusí jevit, významný prostor zaujímají ve městě také vodní plochy, které zasahují přímo do zastavěného území. V uplynulých 20 letech došlo ke zvyšování počtu zahrad a trvalého travního porostu. Naopak dochází ke snižování ovocných sadů a lesních pozemků.

Tabulka 17: Typy využití pozemků v katastrálním území města Čáslavi v letech 2000, 2010 a 2020 (v ha)

Typ plochy		2000	2010	2020	Změna 2020/2010	Procentní zastoupení plochy
Zemědělská půda	celkem	1899,9	1863,8	1847,1	-2,8 %	69,8 %
	Orná půda	1752,9	1716,1	1698,6	-3,1 %	64,2 %
	Chmelnice	23	23	24,5	6,5 %	0,9 %
	Vínice	-	-	-	-	-
	Zahrada	57	59,9	63,1	10,7 %	2,4 %
	Ovocný sad	38,3	33,3	27,6	-27,9 %	1,0 %
	Trvalý travní porost	28,6	31,6	33,3	16,4 %	1,3 %
Nezemědělská půda	celkem	784,3	782,4	798,9	1,9 %	30,2 %
	Lesní pozemek	7,7	7,5	7,1	-7,8 %	0,3 %
	Vodní plocha	43,5	44,2	41,5	-4,6 %	1,6 %
	Zastavěná plocha a nádvoří	123,5	120,8	123,9	0,3 %	4,7 %
	Ostatní plocha	573,6	609,9	626,3	9,2 %	23,7 %

Zdroj: ČSÚ

Podrobnější pohled na využití území města vyplývá z dat Českého zeměměřického a katastrálního úřadu, ze kterých je patrné, jaké využití mají jednotlivé typy zemědělské/nezemědělské půdy.

Tabulka 18: Druhy pozemků ve správním území města Čáslav v roce 2021

Druh pozemku	Způsob využití	Počet parcel	Výměra [km ²]	Procentuální zastoupení
orná půda		2891	14,4	58,68 %
chmelnice		108	0,2	1,00 %
zahrada		1512	0,6	2,38 %
ovocný sad		61	0,3	1,05 %

travní porost		228	0,3	1,18 %
lesní pozemek		15	0,1	0,29 %
vodní plocha	nádrž umělá	30	0,1	0,49 %
vodní plocha	rybník	6	0,0	0,02 %
vodní plocha	tok přirozený	52	0,1	0,60 %
vodní plocha	tok umělý	100	0,1	0,20 %
vodní plocha	zamokřená plocha	16	0,1	0,28 %
zastavěná plocha	společný dvůr	120	0,1	0,28 %
zastavěná plocha	zbořeniště	111	0,0	0,13 %
zastavěná plocha		3762	1,1	4,44 %
ostatní plocha	dráha	70	0,3	1,09 %
ostatní plocha	jiná plocha	855	3,5	14,27 %
ostatní plocha	manipulační plocha	308	0,5	2,09 %
ostatní plocha	neplodná půda	145	0,1	0,36 %
ostatní plocha	ostatní dopravní plocha.	3	0,0	0,03 %
ostatní plocha	ostatní komunikace	710	0,7	2,74 %
ostatní plocha	pohřebiště	7	0,0	0,14 %
ostatní plocha	silnice	262	0,4	1,72 %
ostatní plocha	skládka	11	0,1	0,60 %
ostatní plocha	sportovní a rekreační plocha	36	0,1	0,55 %
ostatní plocha	zeleň	189	0,3	1,27 %
Celkem KN		18 787	27,9	100 %

Zdroj: Český úřad zeměměřický a katastrální

3.4.2 Veřejný prostor

Jak vyplývá z předchozí kapitoly, krajina je intenzivně zemědělsky využívána s malým podílem lesů, zeleně a rozptýlené zeleně s velmi nízkým koeficientem trvalé vegetace. Dle dat dostupných z ČSÚ plochy zeleně (lesů, zahrad, doprovodné zeleně a travnatých porostů) tvoří zhruba 5 % z celkové výměry v katastru. V roce 2019 byl v Čáslavi zahájen projekt revitalizace zeleně zaměřený na celkem 10 lokalit

- ❖ Ploch sportovního areálu Vodranty a navazující lesopark,
- ❖ Park na Valech,
- ❖ Park Podměstským rybníkem,
- ❖ Park na Novém městě,
- ❖ Žižkovské náměstí,
- ❖ Komenského náměstí,
- ❖ Sídliště Žitenická,
- ❖ Městský hřbitov
- ❖ Stromořadí ve Filipovské a Tyršově ulici
- ❖ Jeníkovská ulice

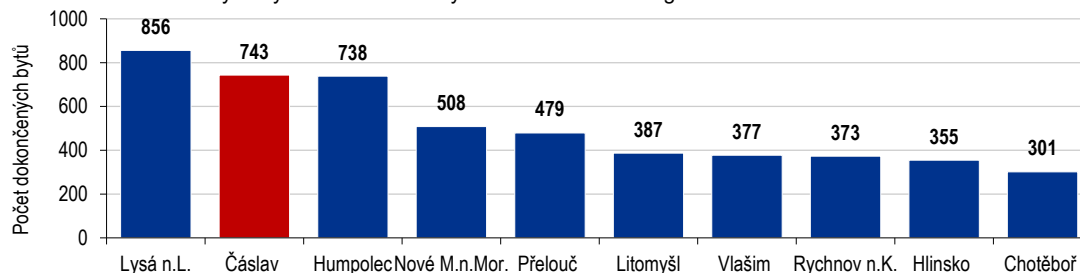
Dále pak územní plán počítá s tím, že výstavbu budou doprovázet i přechodové přírodní prvky (zahrady, parkové plochy, zatravněné plochy, aleje, plošné liniové zeleně apod.). Navrženo je i vytváření nových přírodních prvků v návaznosti na vodní toky a dopravní komunikace, kdy by mohla zeleň plnit také funkci izolační a ochrannou, např. před externalitami z dopravy, zemědělství apod.

Město samotné disponuje vysokou mírou kulturních hodnot. Čáslav je typické raně gotické kolonizační město s velkým centrálním náměstím a pravoúhlou sítí ulic. Tyto kulturní hodnoty vytváří předpoklady pro volnočasové využití významné části území pro rekreaci a cestovní ruch. Památkový katalog NPÚ obsahuje 69 záznamů, přičemž na území města je uplatňovaná také plošná ochrana prostřednictvím městské památkové zóny, která je prohlášena vyhláškou Ministerstva kultury č. 476/1992 Sb., ze dne 10. září 1992.

3.4.3 Bydlení

V Čáslavi byl ve srovnání s obdobně velkými městy v posledních dvaceti letech dokončen druhý nejvyšší počet bytů – konkrétně 743. Více jich bylo postaveno ze sledovaných měst pouze v Lysé nad Labem, která je však specifická svou blízkostí k Praze.

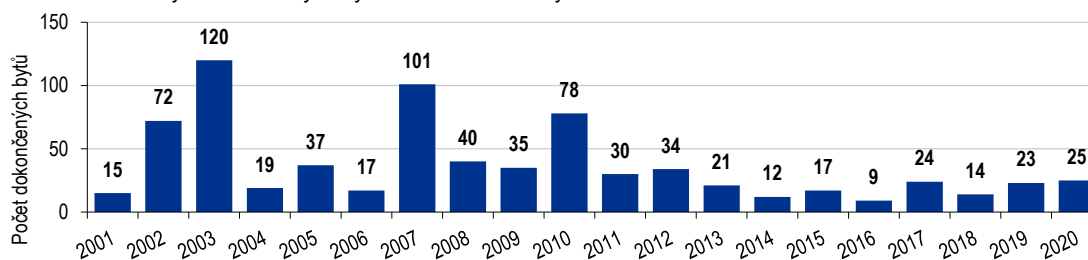
Graf 14: Počet dokončených bytů v obdobně velkých městech širšího regionu v letech 2001–2020

Zdroj: ČSÚ

Je tedy možné hodnotit, že bytová výstavba v Čáslavi je na velmi dobré úrovni, přestože z Grafu 15 vyplývá, že zejména v posledních deseti letech výstavba v Čáslavi výrazně zpomalila.

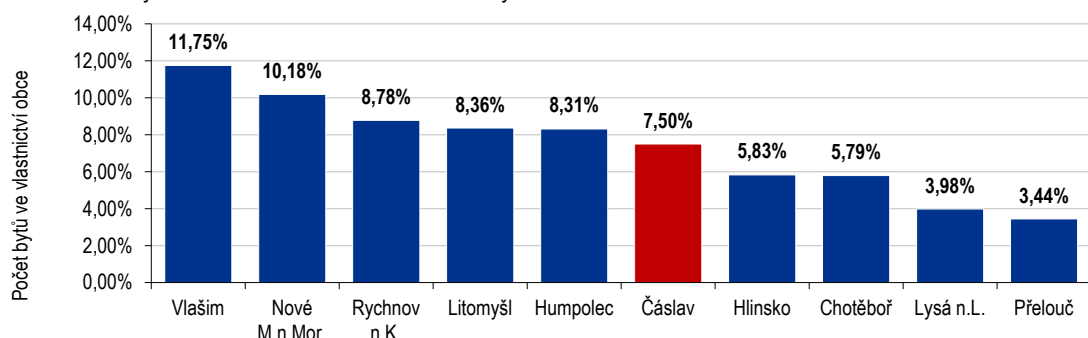
Graf 15: Počet nových dokončených bytů v Čáslavi mezi lety 2001–2020

Zdroj: ČSÚ

Podle výsledků sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 se v Čáslavi evidovalo 1 853 domů a 4 602 bytů, z toho 4 420 bytů bylo obvykle obydlených. Ve vlastnictví obce bylo dle sčítání 345 bytů, tedy 7,5 %. Ve srovnání s obdobně velkými městy širšího regionu je tento podíl spíše průměrný. Tento počet městu ale dává určité možnosti realizace aktivní bytové politiky.

Graf 16: Podíl bytů ve vlastnictví obce v obdobně velkých městech

Zdroj: ČSÚ

Územní plán počítá s rozvojem ploch určených pro bydlení městského charakteru (tedy rodinnými domy) zejména na jihozápadě města rozvojem lokality Čeplov. Rozvojová plocha pro bydlení v bytových domech je pak stanovena na Kutnohorském předměstí naproti zimnímu stadionu, případně na konci ulice Jeníkovská, kde jsou plochy určené pro občanské vybavení – komerční zařízení. Menší rozvojové plochy pro bydlení jsou určeny také ve Filipově či na Kalabousku.

3.5 Dopravní infrastruktura a obslužnost

Kapitola shrnuje informace o vnější dostupnosti prostřednictvím silniční, železniční a veřejné hromadné dopravy.

Analyzován je také systém vnitřní dopravy a její provázanost včetně kvality infrastruktury pro různé její formy.

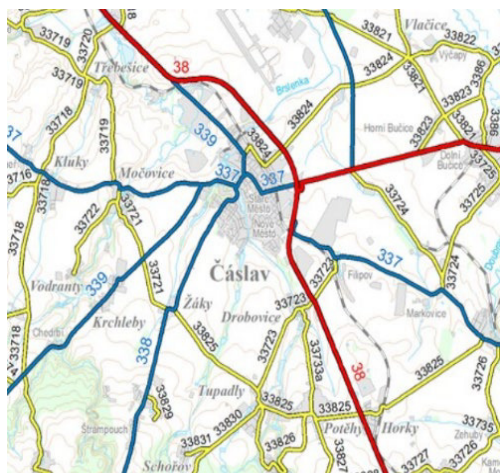
Klíčová zjištění

- ❖ Čáslav má výhodnou pozici z hlediska silniční dostupnosti. Město je napojené na dvě silnice I. třídy, napojení na dva dálniční tahy je dostupné do méně než 40 minut, a tak jsou Praha i dvě další krajská města dostupné v rámci jedné hodiny jízdy z Čáslavi.
- ❖ Silnice I/38 byla odkloněna od centra města, což přispělo ke snížení dopravní intenzity a dopravního hluku ve městě. Dalšímu zklidnění dopravy ve městě by měla pomoci přeložka silnice II/339, se kterou počítá i platný územní plán města.
- ❖ Železniční trať vedoucí přes město slouží pro osobní i nákladní dopravu. V současné době probíhá rozsáhlá modernizace železničních úseků navazujících na Čáslav, což by mělo zrychlit dojezdovou dobu z a do Čáslavi. Modernizace také počítá s rekonstrukcí čáslavského nádraží.
- ❖ Autobusová doprava zajišťuje jak příměstské spojení s většinou okolních obcí, tak dálkové spojení s Kutnou Horou, Kolínem i Prahou. Autobusovou dopravu zajišťuje společnost ARRIVA autobusy a.s.
- ❖ Městem prochází cyklistická trasa EV4 nadregionálního významu a čtyři lokální trasy IV. třídy, které propojují Čáslav s okolními vesnicemi.
- ❖ Ve městě se nenachází žádné cyklopruhy a jen velmi malé množství cyklostezek.

3.5.1 Silniční doprava

Z hlediska dopravních vztahů leží Čáslav v základní silniční síti. Přes řešené území neprochází dálnice, ale vedou tudy dvě silnice I. třídy a síť silnic II. a III. třídy.

Obrázek 5: Silniční síť ve městě Čáslav

Zdroj: ŘSD ČR

Vnější dostupnost Čáslavi po silnici je zajištěna silnicí první třídy I/38, která prochází městem a spojuje město s Kolínem na severu a s Havlíčkovým Brodem na jihu. Její úsek byl před několika lety přeložen mimo území města a tím byla tranzitní doprava převedena mimo zástavbu. Silnice je postupně modernizována, jsou budovány mimoúrovňové křižovatky a obchvaty sídel. Ministerstvo dopravy hodlá po těchto krocích silnici I/38 lokálně označit značkou Silnice pro motorová vozidla.

Dalším důležitým silničním článkem je silnice první třídy I/17, která spojuje Čáslav s Chrudimí, a je tak pro Čáslav bránou do Pardubického kraje.

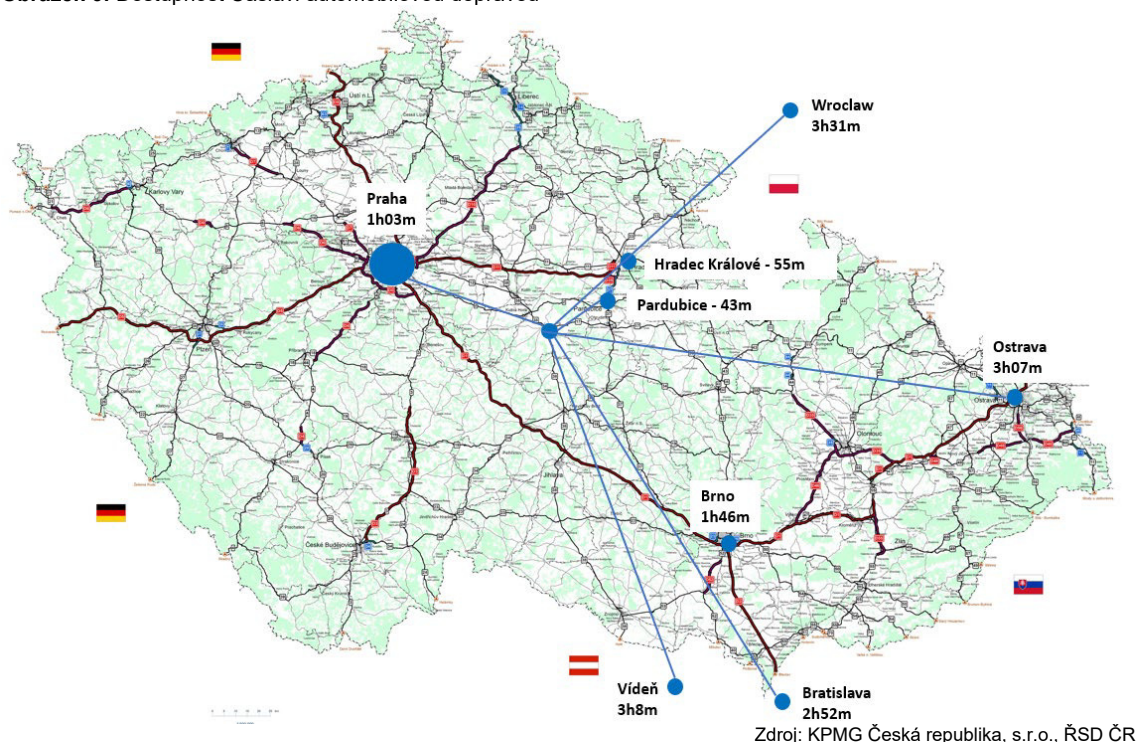
Zmíněné silnice první třídy jsou doplněny silnicemi druhé třídy, které napojují Čáslav na okolní obce. Jedná se o silnici II/337 procházející městem

z východu na západ, II/338, která směřuje z města na jih a II/339 vedoucí na jihozápad. U silnice II/339 se územním plánem počítá s jejím přeložením mimo zástavbu v úseku Budína (Pražského předměstí) okolo skládky TKO v Hejdoři. Na tuto přeložku by byla převedena i průjezdná doprava městem ze silnic II/338 a II/339, což by mělo vést k celkovému dopravnímu zklidnění ve městě. Vybudování této přeložky je také podmínkou pro rozvoj výrobní zástavby na západě města.

Silnice I/38 umožňuje napojení na dálnici D11 na sever od Čáslavi, přičemž dojezdová doba činí cca 32 minut. Tudy se lze dostat do Prahy v rámci jedné hodiny. Lokace Čáslavi umožňuje krátkou dojezdovou dobu hned do dvou krajských hlavních měst: do Pardubic činí tato doba 43 minut a do Hradce Králové 55 minut. Nejbližší spojení s dálnicí D1 zajišťuje silnice II/339, přičemž dojezdová doba činí cca 37 minut. I díky tomu se lze dostat do hlavních center republiky v relativně krátkém čase; dojezdová doba do Prahy činí cca 1 hodinu a 3 minuty, do Brna 1 hodinu a 46 minut.

Lze tedy konstatovat, že město Čáslav má vcelku výhodnou polohu, a to z hlediska přístupu ke dvěma dálničními proudům, přístupu k centrům republiky (Praha, Brno) a dalším dvěma krajským městům. Dalším pozitivním faktorem je odklonění silnice I/38 od centra města, což snižuje intenzitu dopravy ve městě.

Obrázek 6: Dostupnost Čáslavi automobilovou dopravou

3.5.2 Intenzita dopravy

Nejvytíženějším silničním úsekem je dle sčítání dopravy z roku 2016 úsek silnice I/38 na severním příjezdu do města až ke křižovatce se silnicí II/339. Zde došlo také mezi lety 2010 a 2016 k nejvyššímu nárůstu dopravy z hlediska počtu vozidel, a to v průměru z 11 950 na 15 176 vozidel denně.

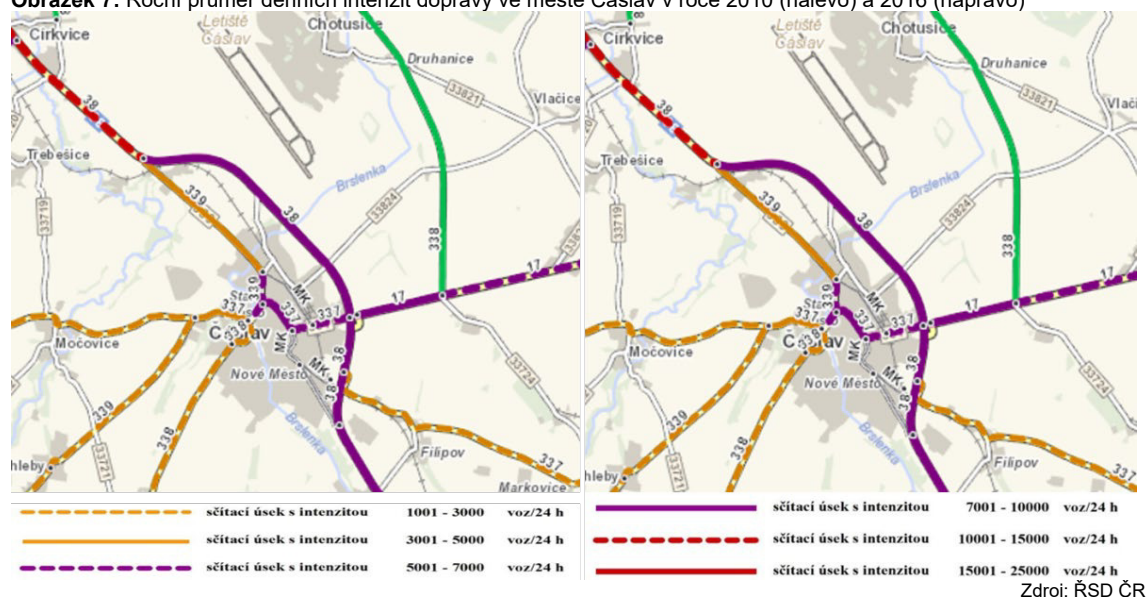
Zde u křižovatky silnic II/339 a I/38 začíná obchvat města. První úsek tohoto obchvatu vede ke křižovatce s ulicí Chrudimská, kde projede 11 132 vozidel denně a jedná se tak o druhý nejvytíženější silniční úsek. Dále obchvat pokračuje ke křižovatce se silnicí II/337 (10 361 vozidel

denně) a po ní se táhne až k ulici Jeníkovská (10 028 vozidel denně). Ke zvýšení vytiženosti Čáslavského obchvatu dochází mezi lety 2010–2016 také v důsledku zvýšení dopravní intenzity na silnicích vedoucích z obcí Filipov (nárůst o 29,7 %) a Vrdu (nárůst o 13,5 %).

Po sečtení hodnot všech úseků obchvatu lze konstatovat, že v letech 2010–2016 na něm došlo k 19,3% nárůstu intenzity dopravy. Poměr dominantních typů vozů zůstal téměř stejný. Podíl těžkých vozidel vzrostl z 26,5 % na 29,12 % a počet osobních a dodávkových vozidel klesl ze 72,6 % na 70 %.

V samotném centru města (II/337, II/339) došlo k mírnému nárůstu intenzity dopravy z 6 448 vozidel denně na 6 882 vozidel (tzn. nárůst o 6,72 %). V okolí centra došlo k vyššímu nárůstu a to ze 4 114 vozidel denně na 4 654 vozidel (tzn. nárůst o 13,14 %).

Obrázek 7: Roční průměr denních intenzit dopravy ve městě Čáslav v roce 2010 (nalevo) a 2016 (napravo)

3.5.3 Železniční doprava

V Čáslavi dochází ke křížení dvou železničních tratí: trať č. 230 Kolín – Kutná Hora – Čáslav – Světlá nad Sázavou – Havlíčkův Brod a slepá trať č. 236 Čáslav – Třemošnice. Osobní dopravu po tratích zajišťují České dráhy a správcem infrastruktury tratí je Správa železnic.

Obrázek 8: Železniční tratě v okolí města Čáslav

Trať č. 230 Kolín – Havlíčkův Brod je dvojkolejná železniční trať o délce 75,3 km. Již dlouhodobě probíhá modernizace této trati. V uplynulých letech zde tak došlo také ke zvýšení rychlosti až na 130 km/h pro klasické soupravy a na 140 km/h pro soupravy naklápací. V současnosti jezdí z Čáslavi přímý vlak R9, kterým se lze dopravit na zastávku Praha - Hlavní nádraží v čase 1h a 10 minut. V přípravě je také modernizace úseku Čáslav – Kutná Hora, což by v budoucnu mohlo snížit dojezdovou dobu do Prahy.

Trať č. 236 Čáslav – Třemošnice je jednokolejná neelektrifikovaná trať o délce 17 km. Provoz na trati není silný, jezdí zde pouze osobní vlaky Českých drah, na které je nasazena dvojice motorových vozů 810. Nákladní vlaky jezdí velmi zřídka a jedná se vesměs pouze o manipulační vlaky.

Ve městě se nachází také několik vleček napojených na průmyslové areály a také na vojenské letiště.

V letech 2023–2025 by mělo dojít ke kompletní rekonstrukci stanice Čáslav, která bude mimo jiné obsahovat tvorbu podchodů a peronizaci.

3.5.4 Autobusová doprava

Regionální a příměstskou dopravu zajišťuje ve městě společnost ARRIVA autobusy a.s. Celkem 16 linek je plně integrovaných do Integrovaného dopravního systému Středočeského kraje SID a platí na nich Ceník a Tarif SID. Tyto linky spojují Čáslav s Kolínem, Kutnou Horou, Golčovým Jeníkovem, Žleby či s Heřmanovým Městcem.

Dalších 14 linek (v Čáslavi a okolí) dopravce ARRIVA autobusy a.s. je nově integrováno do systému Pražské integrované dopravy PID, a řídí se tak jeho ceníky a tarify. Tyto linky umožňují spojení například s Prahou, Suchdolem, Sázavou či Benešovem.

V Čáslavi dopravce ARRIVA zajišťuje dvě následující trasy PID v rámci města:

Páteční trasa č. 1	Páteční trasa č. 2
Linka č. 381: Čáslav, obchodní centrum – Čáslav, nem. – Hudební škola – Čáslav, aut.st. – Čáslav, žel.st. – Balkán – Pražská Kalabousek	Linka č. 743: Čáslav, Kalabousek – Budín – Čáslav, u hřbitova – Balkán – Čáslav, žel.st. (KH) – Čáslav, aut.st. – Hudební škola – B.Smetany – Čáslav, zem. škola – Zahradní – U Čápa – Žacká – Za Rybníkem
Linka č. 705: Čáslav, obchodní centrum – Čáslav, nem. – Hudební škola – Čáslav, zem. škola – Čáslav, aut.st. – Čáslav, žel.st. – Balkán – Čáslav, u mostu	

Zdroj: pid.cz

3.5.5 Cyklistická doprava

Mikroregionem Čáslav prochází 4 cyklotrasy IV. třídy lokálního propojení: 0118 z Čáslavi do Žleby (dále navazující na č. 0113), 0117 z Čáslavi přes Bratčice až do Hostovlice, 4188 z Ronova n. D. buď směrem na Litošice, nebo přes Moravany do Vilémova, 0112 ze Žehušic přes Chotusice do Nových Dvůrů. Čáslaví přímo prochází páteční trasa celorepublikového i evropského významu EuroVelo 4, která v lokálním měřítku zasazuje Čáslav na cyklistickou linku Praha – Kutná Hora – Brno – Hodonín. Z širšího hlediska trasa EV4 čítá 4 000 km a vede ze severu Francie, přes střední Evropu až do Kyjeva.

Pokud jde o cyklostezky, na území města se nachází pouze propojení města s částí Filipov a dvě navazující propojení na cyklostezku do Vrd. Další cyklostezky se ve městě nenacházejí a ani územní plán s nimi nepočítá. Na silnicích pak zcela chybí bezpečnostní prvky pro cyklisty.

3.6 Životní prostředí a technická infrastruktura

Kapitola shrnuje informace o důležitých oblastech životního prostředí, jako je krajina a její ochrana, kvalita ovzduší či vodstvo. Součástí je také analýza technické infrastruktury a odpadového hospodářství.

Klíčová zjištění

- ❖ Krajina na území města a v jeho okolí je z velké části intenzivně zemědělsky využívána. To má za následek velmi nízký podíl lesů a zeleně na území města a nízký koeficient ekologické stability. Dochází zde tak ke zřetelnému narušení přírodních kultur.
- ❖ Přímo na území města se nenachází žádná oblast ani objekt (s výjimkou památných stromů) z Ústředního seznamu ochrany přírody.
- ❖ Dle ČHMÚ se v roce 2020 nacházelo město na pomezí území bez překročení imisních limitů pro ochranu zdraví a území s překročeným imisním limitem přízemního ozonu. V Čáslavi však existují lokality, kde dochází k nadměrným emisím hluku.
- ❖ Město se nenachází v zásadně rizikové povodňové oblasti, díky své vzdálenosti od řeky Doubravy. Povodňový plán však identifikuje rizikové oblasti v okolí toku Brslenky a Územní plán počítá s revitalizací toku a se zvýšením propustnosti koryt.
- ❖ Město Čáslav vede dlouholetý spor se společností AVE CZ ohledně nedoplatení poplatků za překročení limitů skladu odpadu.
- ❖ Technická infrastruktura ve městě Čáslav je dostačující.

3.6.1 Krajina a její ochrana

SO ORP Čáslav má do značné míry charakter rovinaté zemědělské krajiny. Tato krajina se vyznačuje vysokou koncentrací zemědělské půdy, která tvoří 73 % území (z toho 88 % připadá na ornou půdu). Tento fakt přispívá k nízkému koeficientu ekologické stability (KES), který vyměřuje podíl ekologicky příznivých ploch a ploch, které zatěžují životní prostředí. Dle této metodologie vykazuje celé SO ORP Čáslav hodnotu 0,58, a tím pádem spadá do území intenzivně využívaného, zejména zemědělskou velkovýrobou (hodnota KES 0,31–1,00). Tento faktor indikuje, že zde dochází k maximálnímu či zřetelnému narušení přírodních kultur. Kupříkladu, v Čáslavi je dominantní zemědělskou výrobní typ řepařský. Avšak monokulturní využívání úrodných pozemků negativně působí zejména na kvalitu půdy, její vysilování a vodní erozi a celková bonita půdy je ohrožena průmyslovými hnojivy.

V důsledku intenzity zemědělství má krajina nízký podíl lesů (15,3 % výměry ORP), zeleně a rozptýlené zeleně s velmi nízkým koeficientem trvalé vegetace. Podíl lesů je nízký i v kontrastu s krajským průměrem (26,97 %) a v porovnání s celkovou lesnatostí ČR (34 %). V lesech dále převládá smrková monokultura, což přispívá k acidifikaci a erozi lesní půdy. V rámci obce Čáslav se lesní plochy nachází jen v drobných izolovaných lokalitách, např. v okolí řeky, v lesoparku Vodranty a u vodních zdrojů. Území SO ORP Čáslav se nevyznačuje vysokým (plošným) podílem zvláště chráněných území – ve srovnání s okolními SO ORP i v měřítku Středočeského kraje. V rámci 8 vyhlášených zvláště chráněných území mají dvě status přírodní rezervace a 6 status přírodní památky.

Tabulka 19: Seznam významných přírodních území v SO ORP Čáslav

Kategorie	Název
Přírodní rezervace	Lhotecké stráně
Přírodní rezervace	Velká a Malá olšina

Přírodní památka	Jánský potok
Přírodní památka	Kamajka
Přírodní památka	Skalka u Žehušic
Přírodní památka	Starkočský lom
Přírodní památka	Zbyslavská mozaika
Přírodní památka	Žehušická obora

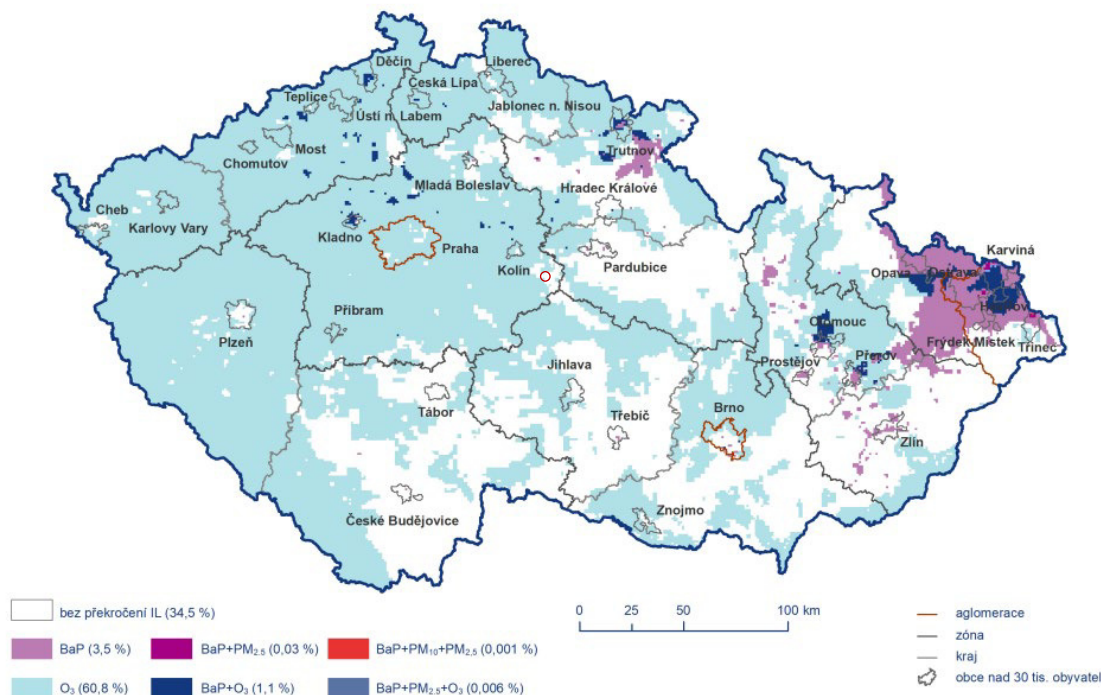
Zdroj: Ústřední seznam ochrany přírody

Jako v jediném SO ORP ve Středočeském kraji se zde nenachází území soustavy Natura 2000 (evropsky významné lokality, ptačí oblasti).

3.6.2 Kvalita ovzduší

Přímo ve městě, ani v jeho blízkém okolí, se nenachází žádná stanice, která by měřila znečištění ovzduší. Při hodnocení kvality ovzduší lze tak vycházet ze zprávy ČHMÚ Znečištění ovzduší na území České republiky v roce 2020, podle jejíž mapové interpretace (viz Obrázek 9) se Čáslav nachází na pomezí oblastí bez překročení imisních limitů a oblastí s překročením imisním limitem přízemního ozonu. Ve městě se nenachází žádné významné zdroje znečištění, hlavním zdrojem znečištění tak ve městě bude zejména pozemní komunikace s vysokou dopravní intenzitou (nad 5 000 vozidel/den), a to komunikace č. I/38 a I/17.

Obrázek 9: Oblasti s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví vybraných skupin látek, 2020

Zdroj: ČHMÚ

Komunikace s vysokou dopravní intenzitou jsou také zdrojem emisí hluku. Mezi další oblasti, které jsou zdroji nadměrného hluku, spadají areály s vysokou obrátkou dopravy (např. skládka Čáslav, pila Less & Timber) či areály se specifickými provozmi (např. vojenské letiště). K regulaci emisí hluku napomáhají strategicky umístěné prvky jako ochranné hlukové pásmo letiště či ochranná zeleň. Nicméně je nutno vzít v potaz, že současné rozpoložení města může v určitých situacích způsobit překročení hygienického limitu hluku. Kupříkladu, v lokalitě Váchov (sousedící

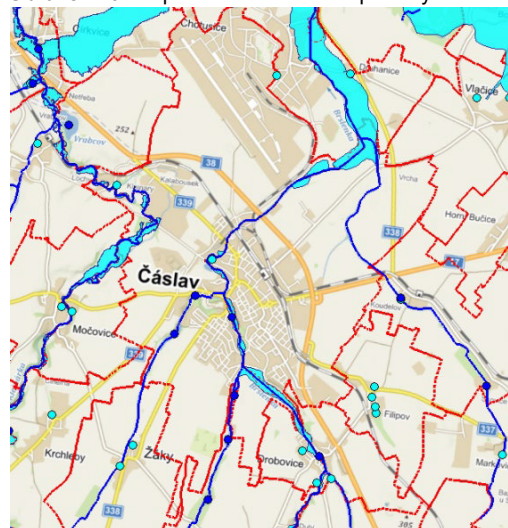
se železnicí, obchvatem a podnikem LESS & TIMBER) docházelo k opakovaným stížnostem ohledně nadměrného hluku.

3.6.3 Vodstvo

Městem protéká říčka Brslenka, na horním toku nazývaná také Čáslavka, která je levostranným přítokem řeky Doubravy. Ve městě napájí zejména Podměstský rybník a katastr dále eviduje Tovární nový rybník, Tovární starý rybník, rybník Měděnice (Rozkovec), a rybník Zemánek (Rusalka).

Některé části města se nacházejí v záplavovém území toku Brslenky. Město má proto zpracovaný Povodňový plán města, který identifikuje kritická místa či ohrožené objekty. Dle územního plánu Čáslavi se počítá s revitalizací páteřní vodoteče a dále s pozitivním protipovodňovým přínosem celkové revitalizace potoka. Žádoucí je i zajištění adekvátní propustnosti koryt toků v exponovaných profilech zastavěného území obce (v Čáslavi bylo identifikováno 13 míst omezující odtokové poměry) a zachování nezastavěného manipulačního pruhu v záplavových pásmech.

Obrázek 10: Mapa vodních toků a záplavových území

Zdroj: Povodňový plán ORP Čáslav

Z charakteristiky Povodňového plánu ORP Čáslav vyplývá, že město Čáslav nepatří k silně exponovaným a ohroženým místům jako jsou třeba objekty v okolí řeky Doubravy. Nicméně i pro město Čáslav jsou vymezeny záplavové čáry Q5, Q20 a Q100 a v Čáslavi byla identifikována oblast nad sportovním areálem, kde hrozí riziko přívalové povodně.

Město Čáslav má rozsáhlou vodovodní síť, která je zásobována z několika zdrojů. V první řadě město proplétá vodovod ve správě VHS Vrchlice – Maleč, a.s. Kutná Hora. Čáslav je zásobována ze skupinového vodovodu Kutná Hora – Čáslav – Sázava, jejímž primární zdrojem je vodárenská nádrž Vrchlice. Dalšími možnými zdroji jsou podzemní zdroje u Malče (zdroj je v majetku VaK Havlíčkův Brod a.s.) či vrtaná studna v prameništi Rezkovec u Vrch (v současné době mimo provoz).

Kanalizace v Čáslavi je vybudovaná převážně jako jednotná; pouze v okrajových částech Čeplova, Koželuhy a na Bělišti je kanalizace oddílná splašková. Odpadní vody z celého území Čáslav jsou svedeny na centrální čistírnu odpadních vod (ČOV). Kapacita centrální ČOV bude po dokončení probíhající intenzifikace 15 000 EO, což dostačuje pro celé město.

3.6.4 Odpady

V Čáslavi se nachází aktivní odpadová skládka na okraji města v místní části Hejdof, kterou zřizuje společnost AVE CZ. Společnost zajišťuje pro město naprostou většinu nakládání s odpady, což znamená třídění, úpravu a konečné odstranění většiny odpadů včetně hmotných a nebezpečných. Dle obecně závazné vyhlášky a zákona o odpadech občané ve městě třídí: papír, sklo, plasty, nápojové kartony, textil, kovy, biologicky rozložitelné komunální odpady, nebezpečný odpad, objemný odpad a směsný komunální odpad. Ve spolupráci s firmou EKO-KOM provádí AVE CZ separovaný sběr těchto druhotných surovin.

Zhruba od roku 2016 vede město Čáslav spor se společností AVE CZ kvůli překročení limitů skládky. Například dle dostupných dat společnost AVE CZ v roce 2019 uložila na skládku

v Čáslavi 400 000 tun odpadu, městu však odvedla poplatky pouze za 35 tisíc tun. Dle informací radnice činí dluh společnosti 358 miliónů za období 2016–2019. Jelikož krajský úřad nejednal v dostatečně brzké době, došlo tak k promlčení části nároku města. Město Čáslav tak musí vymáhat škodu po státu za chybný úřední postup.

Vzhledem k nové legislativě, platné od ledna 2021, bude nutné pro město zvýšit objem vytríděného odpadu a snížit množství směsného a objemného odpadu, které putují na skládku. Od roku 2021 do roku 2029 je totiž stanoven limit množství odpadu na občana ukládaného na skládku, který se od roku 2021 bude každoročně snižovat z 200 kg na občana až na 120 kg v roce 2029. Za nadlimitní množství pak bude muset město platit zvýšenou sazbu za ukládání odpadu na skládku, která taktéž poměrně výrazně poroste každým rokem. Zároveň se bude pomalu zvyšovat i sazba základní za limitní množství. Kromě toho nový zákon také ukládá, že do roku 2025 musí obce zajistit, aby tříděný odpad tvořil minimálně 60 % z celkového objemu komunálního odpadu.

3.6.1 Další technická infrastruktura

Územím města Čáslav prochází vedení distribuční soustavy 110kV, které je napojené z rozvodny Čáslav R 110/22. Z těchto vedení jsou odbočky venkovního vedení 22 kV napájející distribuční trafostanice. Stávající vedení není přetíženo. V některých částech Čáslavi je dosud vrchní vedení NN. U vrchního vedení NN se počítá v budoucnu s kabelizací s doplněním trafostanic.

Městem jsou vedeny dva distribuční vysokotlakové plynovody. Pro hromadnou zástavbu ve městě se využívá systém centralizovaného zásobování teplem. Vytápění v Čáslavi je převážně plynové, ale v oblastech jako Filipov, Lochy a Kalabousek převažuje vytápění tuhými palivy, jelikož nejsou napojeny na plynovod. Vojenské letiště je napojeno na samostatný plynovod z regulační stanice v Čáslavi.

Koncepčně doporučuje územní plán využívat smíšeného elektrického vytápění (přímotopné v kombinaci s akumulací), spolu s nasazením různých typů tepelných čerpadel. Z obnovitelných zdrojů energie lze pro rodinnou zástavbu v širším měřítku uvažovat s rozšířením pasivního i aktivního využití solární energie, jejíž přeměna na tepelnou energii, příp. elektrickou energii, v solárních kolektorech nebo fotovoltaických článcích je z hlediska životního prostředí nejčistším a nejšetnější způsobem výroby tepelné a elektrické energie.

3.7 Kulturní a sportovní vyžití

Kapitola shrnuje informace o možnostech kulturního a sportovního vyžití ve městě. Konkrétně se zabývá kulturní a sportovní infrastrukturou, významnými kulturními událostmi a sportovními kluby a oddíly.

Klíčová zjištění

- ❖ Město má kvalitní základní kulturní infrastrukturu, zahrnující rekonstruované divadlo s vlastním ochotnickým souborem, městské muzeum sídlící v novorenesanční budově obsahující zoologickou a průmyslovou expozici, městskou galerii, jednosálové kino s celotýdenním rozmanitým programem, městskou knihovnu zajišťující bohatý vzdělávací a společenský program, Národní zemědělské muzeum či rekonstruovanou synagogu.
- ❖ Většina kulturních zařízení je ve vlastnictví města, přičemž většina z nich se nachází v nově zrekonstruovaných objektech.
- ❖ Ve městě se nachází široká nabídka sportovních zařízení a možností sportovního vyžití na amatérské i profesionální úrovni. Většina sportovních zařízení města je koncentrována v okolí sportovního areálu Vodranty, který je ve vlastnictví města prostřednictvím společnosti Čáslavská servisní, s.r.o.

3.7.1 Kulturní infrastruktura a vyžití

Z hlediska kulturní infrastruktury se ve městě nacházejí následující zařízení:

- ❖ **Dusíkovo divadlo Čáslav, s.r.o.** – je ze 100 % vlastněno městem, sídlí v historické budově z 19. století, která je kulturní památkou ČR, která prošla v roce 2012 rozsáhlou rekonstrukcí v hodnotě 70 mil. Kč. Moderní přístavba historické budovy se v roce 2015 stala vítězem architektonické soutěže Ceny Klubu Za starou Prahu. V divadle působí čáslavský ochotnický spolek, také se zde pořádají divadelní představení různých zájezdových divadel, přednášky, rozličné koncerty či výstavy. Dusíkovo divadlo navštíví ročně více než 30 000 lidí.
- ❖ **Kino Miloše Formana** – je kinem pod správou Dusíkova divadla Čáslav. Kinosál splňuje veškeré požadavky, které jsou v současné době kladeny na špičkovou filmovou projekci. Sál kina je ideálním místem pro pořádání a realizaci nejrozličnějších firemních a soukromých akcí jako jsou kongresy a semináře. Program kina zahrnuje kromě klasických projekcí například Art večery pro náročnější diváky, divácké maratony či sobotní promítání pohádek a animovaných filmů pro děti. Kino nese název po režisérovi Miloši Formanovi, který se v Čáslavi narodil.
- ❖ **Městské muzeum a knihovna Čáslav, p.o.** – je příspěvkovou organizací města, která právně sdružuje dva subjekty. **Městské muzeum** sídlí v jednopatrové novorenesanční budově a patří mezi nejstarší venkovská muzea. Interiéry napodobují slavná velkoměstská muzea 19. století a na kopuli muzea je k vidění zlacená replika Svatováclavské koruny. Muzeum v současné době zpřístupňuje dvě původní sbírky z 19. století, tedy zoologickou expozici (950 exponátů domácích i cizokrajných savců, ptáků i bezobratlých) a průmyslovou expozici (obsahuje např. sbírku harrachovského skla, porcelánu, mineralogickou sbírku, samurajská brnění a další exponáty z Dálného východu). Tyto dvě expozice jsou k vidění v původních vitrínách. Svými dalšími sbírkami muzeum dokumentuje historicko-kulturní vývoj města i Čech, a také každodenní život v minulých dobách. Kromě stále expozice muzeum pro návštěvníky každoročně připraví řadu originálních výstav, doprovodných programů, přednášek a dalších kulturních akcí,

přičemž pod muzeum spadá také Městská galerie Čáslav, která sídlí v bývalých kasárnách v Jeníkovské ulici a která zajišťuje tradiční formu uchovávání a prezentace výtvarných děl regionálních autorů nebo s tematikou města a regionu. K muzeu je přidružena i **městská knihovna**, která je nejen studijním centrem města, ale také dějištěm několika komunitních aktivit. Kromě tradičních akcí, jakou jsou výstavy s osobnostmi z literárního světa, pořádá knihovna také vzdělávací cykly. Knihovna má několik programů zaměřených na děti a také nabízí tzv. Univerzitu volného času určenou seniorům, kde si v rámci tematických okruhů mohou senioři rozšířit své obzory.

- ❖ **Národní zemědělské muzeum, s. p. o.** – je státní příspěvkovou organizací zřizovanou Ministerstvem zemědělství ČR. Muzeum se zaměřuje především na historii továrních řad traktorů, sklízecích mlátiček a oradel. Unikátní kolekce patří mezi nejvýznamnější a největší obdobné sbírky v Evropě. Stroje jsou umístěny v moderní expozici i v částečně zpřístupněných depozitářích.
- ❖ **Synagoga** – je ve vlastnictví Židovské obce v Praze. Tato památka v současnosti prochází rekonstrukcí, přičemž po jejím dokončení by se měla stát společensko-kulturním centrem, jehož hlavní náplní bude zajištění provozu synagogy jako veřejně přístupné památky, doplněné o výstavní a koncertní činnost, pořádání vzdělávacích akcí pro školy a veřejnost, a také vydavatelská činnost.

3.7.2 Sportovní infrastruktura

Z hlediska sportovní a volnočasové infrastruktury se ve městě nacházejí následující zařízení:

- ❖ **Zimní stadion** – má kapacitu pro 800 lidí (z toho je 398 míst pro sedící diváky) a plochu o rozměrech 58 x 27 m. V zimních měsících je stadión využíván hokejovým týmem HC Čáslav či pro účely rekreačního bruslení. Od poloviny dubna až do srpna je lední plocha pokrytá multifunkční plochou STILMAT, kterou lze využít k několika účelům. Plocha se dá využít k halovým sportům (např. in-line hokej, futsal, florbal, hokejbal) nebo je využitelná i pro taneční a kulturní akce. Je ve vlastnictví města prostřednictvím společnosti Čáslavská servisní, s.r.o.
- ❖ **Sportovní areál Vodranty** – je areál nacházející se v příjemném prostředí městského lesoparku. V současné době je ve vlastnictví města prostřednictvím společnosti Čáslavská servisní, s.r.o. Areál nabízí nespočet možností sportovního vyžití, najdeme zde:
 - **atletický stadion** – zahrnuje šestidráhový 400 m atletický ovál s tartanovým povrchem, prostranství pro různé atletické disciplíny jako je skok o tyči, skok daleký, skok vysoký atd.;
 - 5 antukových **tenisových dvorců** a tenisový altánek, který tvoří zázemí pro sportovce;
 - **2 fotbalová hřiště** – z nichž jedno je pokryto klasickým trávnikem a druhé je pokryto trávnikem umělým;
 - hřiště na pétanque, prostranství pro jízdu na skateboardu a dětské hřiště;
 - ubytovnu s kapacitou 40 míst na pokojích s vlastním sociálním zařízením, která se nachází přímo v prostorách sportovního areálu.
- ❖ **Letní koupaliště Vodranty** – je v provozu od června do konce srpna v závislosti na počasí. Koupaliště prošlo v roce 2002 rekonstrukcí a jeho vybavení je každoročně doplňováno. Na koupališti se nachází jeden velký bazén, brouzdaliště pro děti a hřiště na beachvolejbal.

- ❖ **TJ Sokol Čáslav** – sokolovna
- ❖ **Klub Gumárna** – klub s bowlingem
- ❖ **Fitness centra, posilovny, cvičení:** Fitness centrum Čáslav, Fitness centrum Potírna,
- ❖ Tělocvičny a hřiště jednotlivých ZŠ a SŠ, hřiště ZŠ přístupná i pro veřejnost

Kromě toho ve městě působí několik sportovních klubů a spolků, jejichž seznam je uveden níže.

Tabulka 20: Seznam sportovních klubů a spolků

Název klubu/spolku	Sportovní aktivity
Atletický klub AC Čáslav	atletika
FK Čáslav	fotbal
HC Čáslav	hokej
Oddíl Judo ZŠ Sadová Čáslav	judo
Plavecký klub Pandora	plavání
Sprint klub Čáslav	atletický oddíl zaměřený na práci s dětmi a dorostem
Tenisový klub Čáslav	tenis
TJ Sokol Čáslav	všeobecná sportovní příprava, karate, aerobik, taneční kroužek, basketbal, volejbal, florbal, badminton, nohejbal, stolní tenis
V-team	tenisová škola

Zdroj: město Čáslav

Ve městě existuje široká nabídka sportovních zařízení a klubů, ve kterých lze aktivně provozovat různé sportovní aktivity na amatérské i profesionální úrovni. Velká část sportovních aktivit je koncentrována ve Sportovním areálu Vodranty a jeho okolí. Nejpestřejší nabídku sportovních aktivit nabízí oddíl TJ Sokol Čáslav. Část sportovních klubů a oddílů je pravidelně podporována z rozpočtu města.

3.8 Image a cestovní ruch

Zhodnocen je potenciál cestovního ruchu Čáslavi a jeho okolí pro rozvoj turismu.

Analyzován je vývoj cestovního ruchu na základě statistiky hromadných ubytovacích zařízení, a to nejen v rámci města, ale širších souvislostí v rámci SO ORP Čáslav.

Klíčová zjištění

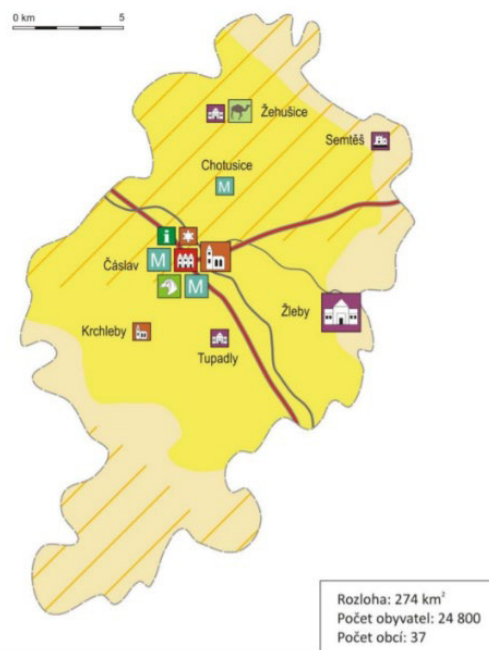
- ❖ Město Čáslav má spíše podprůměrný potenciál cestovního ruchu. Potenciál města tkví především v atraktivitě historického centra, v kulturních aktivitách a v dostupnosti dalších turistických destinací.
- ❖ I přesto, v období 2013–2019 zaznamenala Čáslav výrazný nárůst počtu hostů (o 94,7 %) a nárůst počtu přenocování (o 70,5 %). K nárůstu mimo jiné přispěl růst atraktivity kutnohorského okresu a růst ubytovacích kapacit, zejména otevření hotelu GRAND Čáslav.
- ❖ Návštěvnost Čáslavi je ve srovnání s obdobně velkými městy širšího regionu podprůměrná, stejně jako její ubytovací kapacity. Na druhou stranu, ze srovnávaných měst zde došlo mezi lety 2013–2019 k nejvýraznějšímu nárůstu návštěvnosti i ubytovacích kapacit.

3.8.1 Potenciál cestovního ruchu

Cestovní ruch patří celosvětově k nejvýznamnějším odvětvím nejenom celosvětové ekonomiky, ale i na národní a regionální úrovni. Z dat za rok 2019 tvořil cestovní ruch 2,9 % HDP České republiky a zaměstnával 240 tis. osob. V roce 2020 a 2021 však cestovní ruch silně zasáhla pandemie COVID-19 a jeho výkonnost významně klesla, někde až na úroveň 20 % původní výkonnosti.

Pro zhodnocení potenciálu města je možné vyjít ze studie Ústavu územního rozvoje z roku 2010, zabývající se hodnocením potenciálu cestovního ruchu v SO ORP. Metodika hodnocení potenciálu cestovního ruchu se zaměřovala na rozhodující aspekty ovlivňující rozvoj cestovního ruchu a rekreace v území. Jelikož soubor územních podmínek a předpokladů pro rozvoj cestovního ruchu vytváří složitý multidisciplinární systém, do něhož vstupuje mnoho aspektů a kvantifikace systému je tak velmi složitá, bylo podmínkou zkoumání tohoto systému jeho zjednodušení a rozčlenění na měřitelné segmenty. Ty pak vystupují v pozici dílčích potenciálů cestovního ruchu a celkový potenciál je koncipován jako jejich souhrn. V bodovém vyjádření je dílčím segmentům přiřazován určitý počet bodů. Součet bodů pak představuje konečný potenciál cestovního ruchu.

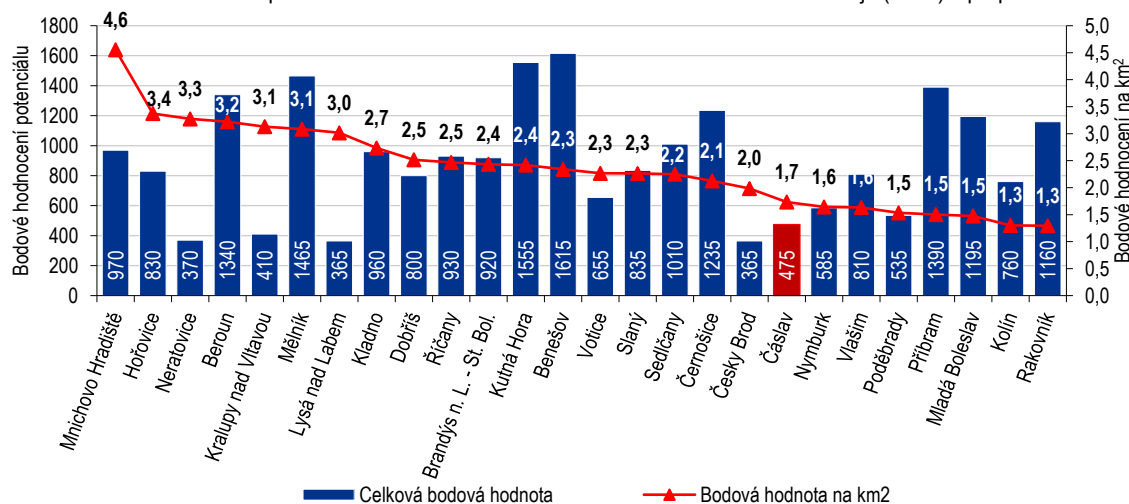
Obrázek 11: Kartogram celkové atraktivity cestovního ruchu v SO ORP Čáslav (2010)

Zdroj: Ústav územního rozvoje (ÚUR)

Výsledkem této analýzy bylo i hodnocení SO ORP Čáslav, jehož úroveň potenciálu patří v rámci Středočeského kraje značně k podprůměru. Přesnější porovnání potenciálu představuje jeho přepočten na km², kde se SO ORP Čáslav umístil o 3 příčky lépe, ale nadále zůstává pod průměrem kraje.

Graf 17: Bodové hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ORP Středočeského kraje (2010) a přepočten na 1 km²

Zdroj: Ústav územního rozvoje, Potenciál cestovního ruchu v ČR

Celková hodnota potenciálu je tvořena jednotlivými předpoklady cestovního ruchu, kterými jsou přírodní a kulturní předpoklady a dále celá šíře realizačních předpokladů turismu (doprava, ubytování, kulturní a sportovní zařízení atd.).

Území ORP Čáslav není z pohledu turistického ruchu exponovaným prostorem. Toto území leží mezi dvěma turisticky významnými oblastmi (město Kutná Hora a CHKO Železné Hory), které svou nabídkou převyšují atraktivitu města Čáslav a jeho okolí. I přes tento fakt město disponuje historickými objekty městské památkové zóny, která dodávají centru Čáslavi ráz raně gotického města. Mezi hojně navštěvované památky spadá zejména pás městského opevnění s 15 baštami a gotickou válcovou Otakarovou věží. Kromě kulturně-historických památek nacházejících se v centru města je Čáslav důležitá z hlediska své nabídky kulturních aktivit (tzn. návštěva technického muzea nebo divadla) či v rámci dostupnosti přilehlých zámků, sakrální i světské architektury. Zemědělská krajina v okolí města zamezuje rozvoji přírodních atraktivit, což do určité míry limituje nabídku přírodní rekreace. Nicméně v rámci širšího ORP jsou dostupné některé přírodní atraktivity, jako např. Žehušická obora či Tisá skála. V blízkosti Čáslavi se nachází zámecký hotel Hostačov, novogotický zámek Filipov, a další oblíbenou destinací je i zámek Žleby s rozsáhlým anglickým parkem. Blízkost Čáslavi k oblíbeným turistickým destinacím, spolu s rozsáhlou dopravní infrastrukturou a estetickým rázem města, umožňují Čáslavi být i středobodem pro cestovní plány návštěvníků daného regionu.

Z výše uvedeného vyplývá, že potenciál rozvoje cestovního ruchu města tkví především v atraktivitě historického centra, v kulturních aktivitách města a dále také v dostupnosti k dalším turistickým destinacím.

Tabulka 21: Vybrané atraktivity cestovního ruchu v Čáslavi

Název	Kategorie
MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ ZÓNA	Památky města Čáslav
MĚSTSKÉ OPEVNĚNÍ	Památky města Čáslav
KOSTEL SV. PETRA A PAVLA	Místa konání
DUSÍKOVÉ DIVADLO	Kultura
MUZEUM ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY	Kultura
EVANGELICKÝ KOSTEL V ČÁSLAVI	Místa konání

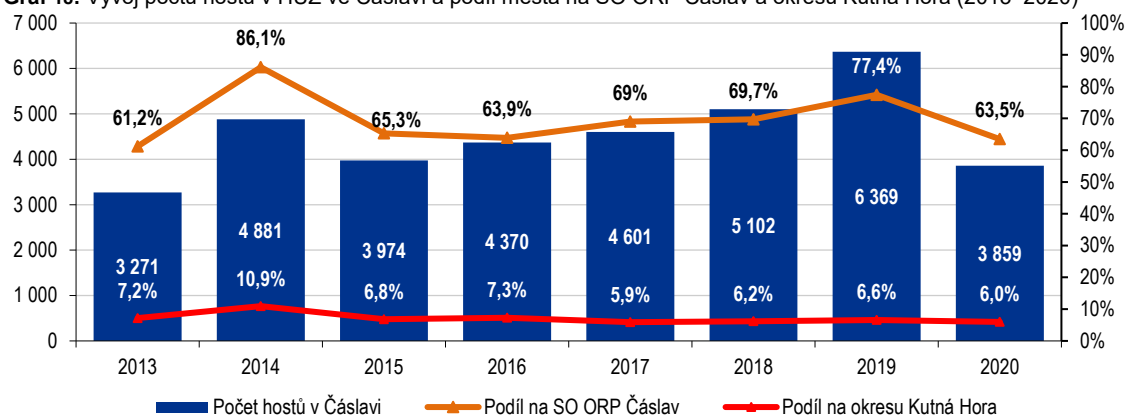
Důležitou součástí nabídky města je také Informační středisko Čáslav (IC), které plní funkci turistického informačního centra a které je umístěno na náměstí Jana Žižky z Trocnova 1. V současné době IC disponuje národní certifikací Asociace turistických informačních center na třídě B, což značí jeho velmi dobrý rozsah služeb a kvalitu činnosti.

3.8.2 Analýza návštěvnosti města a ubytovacích kapacit

Návštěvnost města je možné analyzovat na základě počtu hostů a počtu přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ). Oba tyto ukazatele od roku 2012 do roku 2019 kontinuálně rostly. V roce 2020 však dochází k výraznému poklesu, a to vlivem pandemie COVID-19.

V Čáslavi se počet hostů v HUZ v letech 2013–2019 zvýšil o více než 94 %. Rostl také podíl města na počtu hostů v rámci celého SO ORP, kde má z hlediska návštěvnosti Čáslav dominantní pozici (podíl Čáslavi se v tomto období pohyboval v rozmezí 61–86 %). V rámci okresu Kutná Hora má však podíl Čáslavi na celkové návštěvnosti klesající trend, přičemž v roce 2020 byl tento podíl necelých 6 %. Nutno dodat, že počet hostů v okresu Kutná Hora v období 2013–2019 stoupl o 112 %.

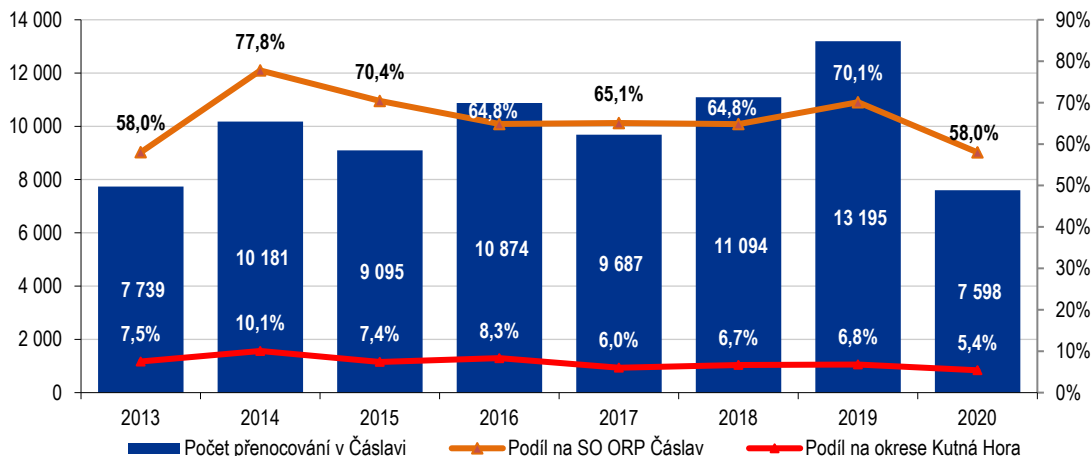
Graf 18: Vývoj počtu hostů v HUZ ve Čáslavi a podíl města na SO ORP Čáslav a okresu Kutná Hora (2013–2020)

Zdroj: ČSÚ

Počet přenocování dosáhl v roce 2019 ve městě celkem 13 195 hostů, přičemž od roku 2013 došlo ke zvýšení o více než 70 %. Podíl města na počtu přenocování je taktéž v rámci SO ORP dominantní (58–77 %), ale vykazuje spíše stabilní nežli rostoucí trend. V rámci celého okresu pak podíl Čáslavi následuje spíše pozvolna klesající trend.

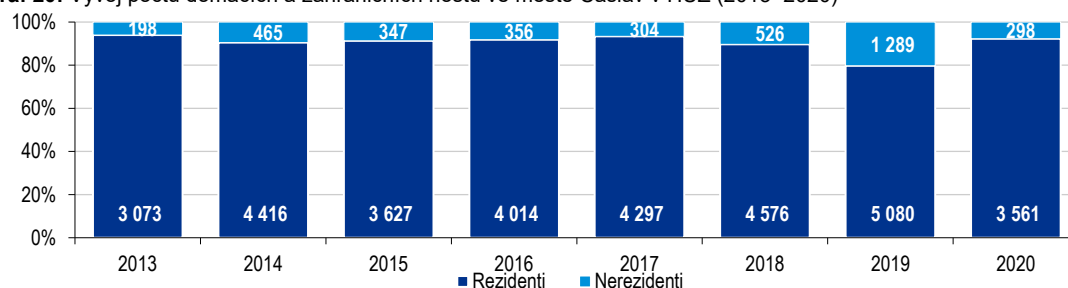
Graf 19: Vývoj počtu přenocování v HUZ v Čáslavi a podíl města na SO ORP Čáslav a okresu Kutná Hora (2013–2020)

Zdroj: ČSÚ

Poměr nerezidentů na celkovém počtu hostů je dlouhodobě velmi nízký. V posledních letech se tento podíl pohybuje dlouhodobě pod 20 %.

Graf 20: Vývoj počtu domácích a zahraničních hostů ve městě Čáslav v HUZ (2013–2020)

Zdroj: ČSÚ

V porovnání s obdobně velkými městy širšího regionu je počet hostů v Čáslavi podprůměrný, stejně jako počet přenocování. Na druhou stranu, mezi srovnávanými městy zaznamenala Čáslav mezi lety 2013 a 2019 nejvyšší nárůst počtu hostů (o 94,7 %) a druhý nejvyšší nárůst počtu přenocování (o 70,5 %). Jako ve většině sledovaných měst tak došlo k poklesu průměrného počtu přenocování, což je však obecným trendem v rámci celé ČR.

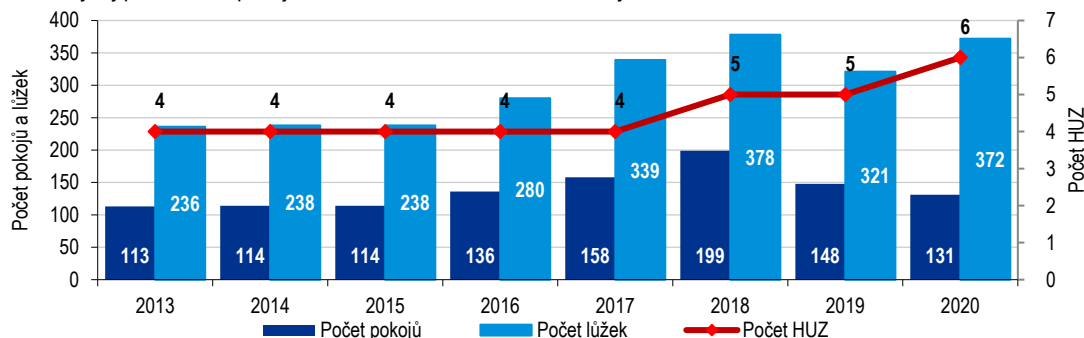
Tabulka 22: Porovnání počtu hostů a přenocování za roky 2013 a 2019 v obdobně velkých městech širšího regionu

Město	Počet hostů			Počet přenocování			Průměrný počet přenocování		
	2013	2019	změna	2013	2019	změna	2013	2019	změna
Čáslav	3 271	6 369	+94,7 %	7 739	13 195	+70,5 %	2,4	2,1	-12,5 %
Hlinsko	1 980	1 767	-10,8 %	4 646	3 277	-29,4 %	2,3	1,9	-17,4 %
Humpolec	15 742	15 170	-3,6 %	32 336	26 573	-17,8 %	2,1	1,8	-14,3 %
Chotěboř	2 676	4 481	+67,4 %	7 264	12 747	+75,5 %	2,7	2,8	+3,7 %
Litomyšl	16 485	20 294	+23,1 %	35 962	35 094	-2,4 %	2,2	1,7	-22,7 %
Lysá nad Labem	1 824	691	-62,1 %	4 346	1 972	-54,6 %	2,4	2,9	+20,8 %
Nové M. n. Mor.	20 420	24 880	+21,8 %	52 885	63 917	+20,9 %	2,6	2,6	0 %
Rychnov n. K.	17 249	21 403	+24,1 %	34 284	43 830	+27,8 %	2,0	2,0	0 %
Vlašim	4 241	4 679	+10,3 %	10 534	13 675	+29,8 %	2,5	2,9	+16 %
Průměr	9 321	11 082	+18,9 %	21 111	23 809	+12,8 %	2,4	2,3	-4,2 %

Zdroj: ČSÚ

Za zvýšenou návštěvností města Čáslavi může být mj. růst kapacity lůžek ve městě. Mezi lety 2013 až 2020 vzrostl počet lůžek o více než 57 %. Za nárůstem stojí do značné míry hotel GRAND Čáslav, který byl otevřen v roce 2017 a který přirozeně láká kvalitou svých služeb a interiéru.

Graf 21: Vývoj počtu HUZ, pokojů a lůžek ve městě Čáslav mezi lety 2013–2019

Zdroj: ČSÚ

Z registru HUZ vyplývá, že se ve městě Čáslav kromě hotelu Grand dále nachází 2 penziony, 2 turistické ubytovny a 1 domov mládeže.

Tabulka 23: Přehled hromadných ubytovacích zařízení ve městě Čáslav v roce 2021

Název	Kategorie	Pokoje
HOTEL GRAND	Hotel ****	11 až 50
PENZION A RESTAURACE V PIVOVARU	Penzion	10 a méně
PENZION AVIATIK	Penzion	10 a méně
A PARK ČÁSLAV	Turistická ubytovna	11 až 50
UBYTOVNA FILIPOVSKÁ	Turistická ubytovna	11 až 50
DOMOV MLÁDEŽE	Ostatní	51 až 100

Zdroj: ČSÚ

Ze srovnání ubytovacích kapacit v obdobně velkých městech širšího regionu vyplývá, že návštěvnost do značné míry koreluje s kapacitami HUZ. I zde platí, že Čáslav disponuje spíše podprůměrnou ubytovací kapacitou, a to jak na úrovni lůžek, tak i pokojů. Ovšem i zde byl zaznamenán jeden z nejvyšších nárůstů ubytovacích kapacit mezi lety 2013–2019.

Tabulka 24: Počty HUZ, pokojů a lůžek v obdobně velkých městech širšího regionu v letech 2013 a 2019

Město	Počet HUZ			Počet pokojů			Počet lůžek		
	2013	2019	%	2013	2019	%	2013	2019	%
Čáslav	4	5	+25 %	113	148	+31 %	236	321	+36 %
Hlinsko	6	5	-16,7 %	83	61	-26,5 %	216	160	-25,6 %
Humpolec	12	10	-16,7 %	243	240	-1,2 %	872	615	-29,5 %
Chotěboř	7	6	-14,3 %	119	134	+12,6 %	306	343	+12,1 %
Litomyšl	12	11	-8,3 %	303	289	-4,6 %	732	685	-6,4 %
Lysá nad Labem	4	3	-25 %	54	39	-27,7 %	141	105	-25,5 %
Nové M. n. Mor.	17	17	0 %	350	314	-10,3 %	1 080	917	-15,1 %
Rychnov n. K.	9	9	0 %	235	242	+3 %	520	538	+3,5 %
Vlašim	4	4	0 %	57	79	+38,6 %	119	181	+52,1 %
Průměr	8,3	7,8	-6,3 %	173	171,8	-0,7 %	469,1	429,4	-8,5 %

Zdroj: ČSÚ

3.9 Institucionální kapacita a legislativa

Kapitola obsahuje informace o hospodaření města, které jsou analyzovány na základě jednotlivých rozpočtových položek a dluhové služby. Součástí kapitoly jsou také informace o struktuře města včetně přehledu zřizovaných organizací, partnerských měst a důležitých legislativních předpisech.

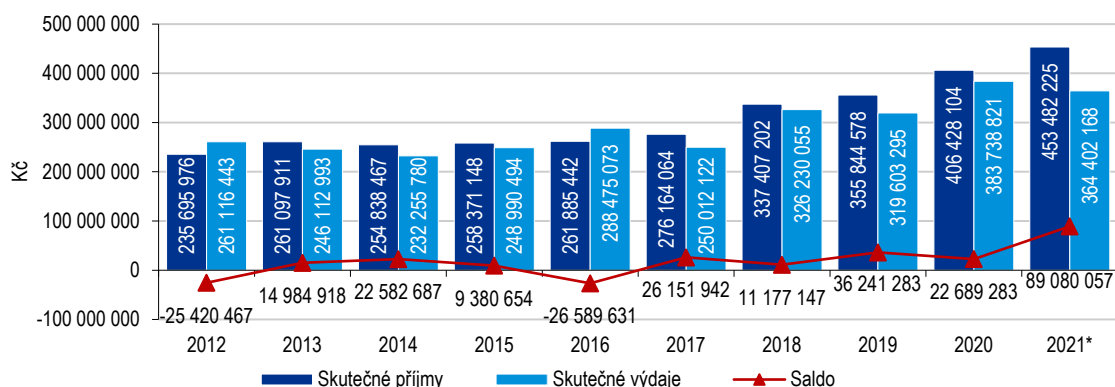
Klíčová zjištění

- ❖ Čáslav se chová rozpočtově odpovědně a dlouhodobě hospodaří s mírně přebytkovým rozpočtem.
- ❖ Město má ve srovnání s obdobně velkými městy širšího regionu nadprůměrné jak příjmy na jednoho obyvatele, tak i výdaje. Investiční aktivita je na průměrné úrovni.
- ❖ Ze sledovaných měst vynakládá Čáslav nejvyšší část rozpočtu na služby pro obyvatelstvo. Konkrétně pak do oblasti Bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje, přičemž tento podíl je druhý nejvyšší ze všech sledovaných měst. Druhou nejvýznamnější oblastí je v Čáslavi zdravotnictví, kam v roce 2020 šlo přes 20 % ze všech výdajů v rámci služeb pro obyvatelstvo. Tím se zcela vymyká ostatním sledovaným městům, kde tento podíl nepřesahuje 2,9 %. Ve srovnání s ostatními městy pak byly nižší výdaje v oblasti vzdělávání, a především v oblasti sportu a zájmové činnosti.
- ❖ Město disponuje dostatečnou institucionální kapacitou včetně dostatečné vzdělávací soustavy a systému dalších příspěvkových a jím zřizovaných organizací.

3.9.1 Analýza rozpočtu

Město Čáslav se chová rozpočtově odpovědně. Za posledních 10 let převýšily výdaje příjmy pouze dvakrát, a to v letech 2012 a 2016. S výjimkou roku 2014, kdy došlo k meziročnímu poklesu, skutečné příjmy rozpočtu meziročně rostou, což je dáno dobrou ekonomickou situací a zvyšováním inkasa ze sdílených daní. V letech 2020 a 2021 muselo město řešit dopady pandemie COVID-19, což městu přineslo zvýšené výdaje. Tyto výdaje byly státem městu částečně kompenzovány. Rozpočtový výhled je však s ohledem na dopady pandemie nejistý a je velmi pravděpodobné, že město se bude potýkat se snížením příjmů z RUD, které vyplývají z předpokládaného nižšího ekonomického růstu.

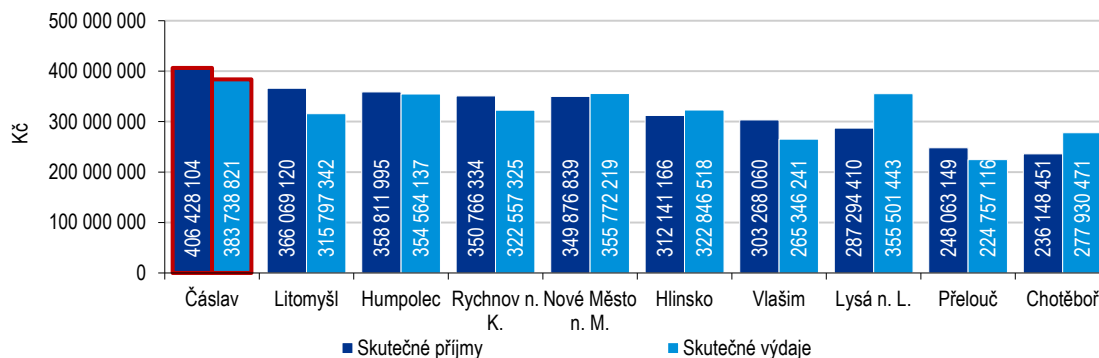
Graf 22: Vývoj skutečných příjmů a výdajů rozpočtu města k 31.12. (2012–2021)

Zdroj: Monitor státní pokladny

V porovnání struktury skutečných příjmů a výdajů s vybranými obdobně velkými městy v širším regionu vyplývá, že Čáslav měla v roce 2020 nadprůměrné příjmy i výdaje.

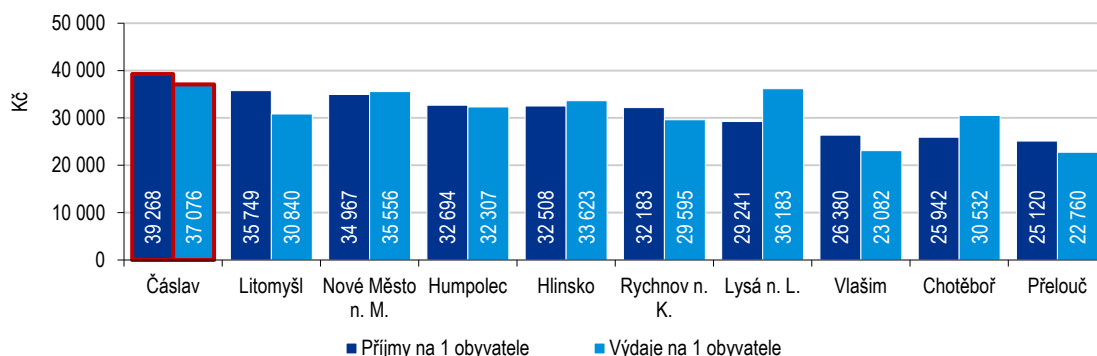
Graf 23: Porovnání skutečných příjmů a výdajů za rok 2020 vybraných podobně velkých měst v širším regionu

Zdroj: Monitor státní pokladny

Přesnější porovnání příjmů a výdajů představuje jejich přepočítání na 1 obyvatele. I zde však srovnání měst vychází velmi podobně, a tedy i v tomto srovnání byly příjmy a výdaje rozpočtu Čáslavi nadprůměrné.

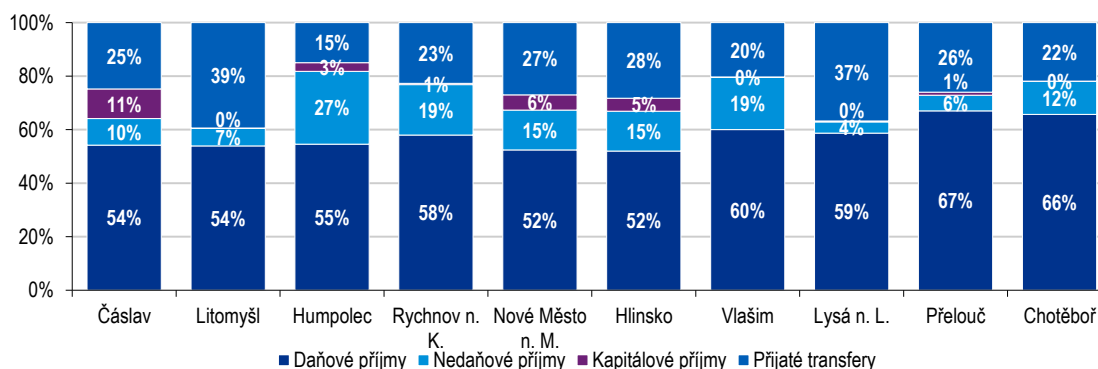
Graf 24: Skutečné příjmy a výdaje na 1 obyvatele za rok 2020 v obdobně velkých městech širšího regionu

Zdroj: Monitor státní pokladny

V roce 2020 tvořily pro Čáslav daňové příjmy největší objem přijatých zdrojů, a to celkem 54 % všech příjmů. V porovnání s ostatními sledovanými městy je tento poměr spíše podprůměrný. Co se týká ostatních druhů příjmů, významně nadprůměrné má město Čáslav kapitálové příjmy, v ostatních příjmech je přibližně na průměru.

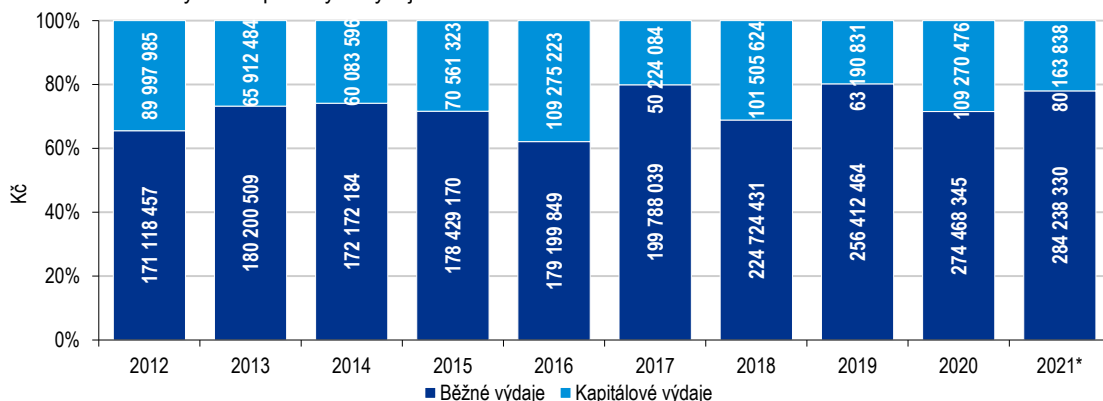
Graf 25: Struktura příjmů v roce 2020 v obdobně velkých městech širšího regionu (v % ze všech příjmů)

Zdroj: Monitor státní pokladny

Běžné výdaje ve všech srovnávaných městech v roce 2020 vysoce převyšují kapitálové (investiční) výdaje. Tyto výdaje jsou v čase stabilnější a jejich růst kopíruje vývoj inflace. Kapitálové výdaje odrážejí úroveň investiční aktivity města. V posledních deseti letech se poměr kapitálových výdajů v Čáslavi drží poměrně stabilně na úrovni 20–38 %. Podíl kapitálových výdajů byl nejvyšší v letech 2012 a 2016, což se ale projeví rozpočtovým saldem.

Graf 26: Podíl běžných a kapitálových výdajů města Čáslavi v letech 2012–2021 v Kč

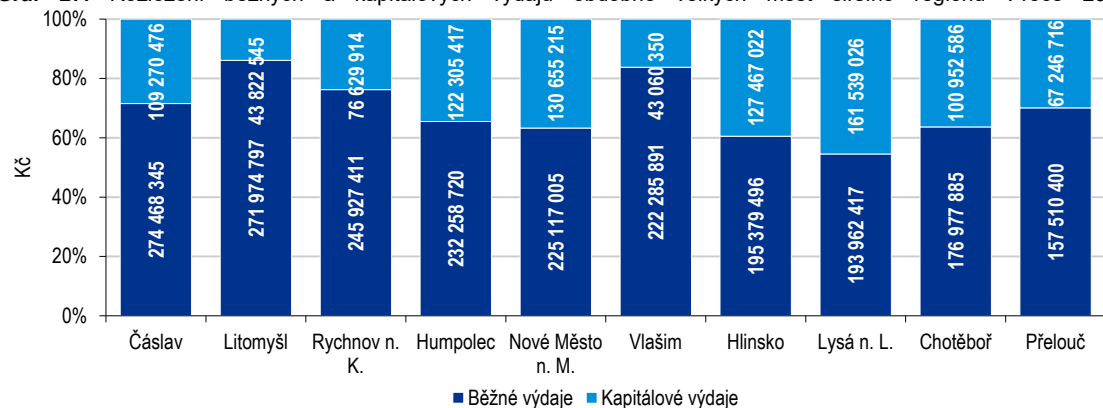

*Data k 31.11.2021

Zdroj: Monitor státní pokladny

Z následujícího grafu vyplývá, jaká je investiční aktivita města v porovnání s obdobně velkými městy v širším regionu. V roce 2020 byla tato investiční aktivita na průměru srovnávaných měst.

Graf 27: Rozložení běžných a kapitálových výdajů obdobně velkých měst širšího regionu v roce 2020

Zdroj: Monitor státní pokladny

Z deseti porovnávaných měst pouze Nové Město na Moravě a Přelouč nemají žádný dluh. Největší poměr dluhu k průměru příjmů má Litomyšl, Chotěboř, Hlinsko a právě Čáslav, která tak patří mezi mírně nadprůměrně zatížená města dluhem v tomto srovnání. Čáslav má však ze všech měst nejvyšší dluhovou službu. U žádného z porovnávaných měst nedošlo k překročení hranice 60 % průměru příjmů, která značí porušení pravidla rozpočtové odpovědnosti obcí a nebezpečí pro udržitelné veřejné finance. Míra zadlužení je tak na přiměřené úrovni.

Tabulka 25: Dluhová služba a poměr dluhu k průměru příjmů ve vybraných městech za rok 2020

	Čáslav	Hlinsko	Humpolec	Chotěboř	Litomyšl	Lysá n. L.	Nové M. n. M.	Přelouč	Rychnov n. K.	Vlašim
Dluhová služba v tis. Kč	15 567	11 687	3 194	299	14 812	2	0	86	9 926	7 809
Poměr dluhu k průměru příjmů	19,52 %	22,87 %	11,87 %	24,76 %	46,78 %	1,76 %	0 %	0 %	8,1 %	4,98 %

Zdroj: Monitor státní pokladny

Nejvíce finančních prostředků směřuje ve všech porovnávaných městech do služeb pro obyvatelstvo. V případě Čáslavi je tento podíl však výrazně nejvyšší, blíží se 60 %. V porovnání s ostatními městy má Čáslav také nadprůměrný podíl výdajů na sociální věci a politiku zaměstnanosti. Výrazněji pod průměrem jsou pak výdaje do průmyslových a ostatních odvětví hospodářství a do všeobecné veřejné správy a služby.

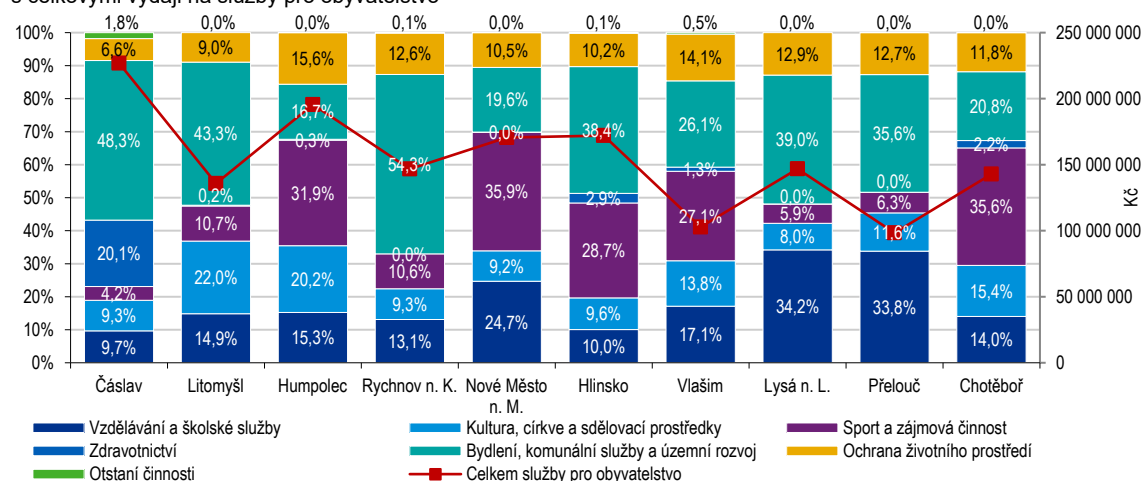
Tabulka 26: Struktura výdajů v roce 2020 v obdobně velkých městech širšího regionu (v % ze všech výdajů)

Výdaje	Čáslav	Hlinsko	Humpolec	Chotěboř	Litomyšl	Lysá n. L.	Nové M. n. M.	Přelouč	Rychnov n. K.	Vlašim	Průměr
Služby pro obyvatelstvo	59,1 %	53,3 %	55,1 %	51,4 %	43,0 %	41,3 %	47,9 %	43,8 %	45,5 %	38,7 %	47,9 %
Všeobecná veřej. správa a služby	23,2 %	18,6 %	20,2 %	32,8 %	37,2 %	23,6 %	25,6 %	27,3 %	29,3 %	34,9 %	27,3 %
Průmyslová a ost. odvětví hospodářství	5,2 %	6,0 %	22,7 %	5,1 %	7,1 %	24,5 %	13,4 %	21,9 %	15,5 %	22,2 %	14,4 %
Soc. věci a politika zaměstnan.	9,3 %	10,0 %	1,0 %	5,3 %	9,8 %	5,2 %	7,1 %	1,8 %	3,5 %	1,6 %	5,5 %
Bezpečnost státu a právní ochrana	3,1 %	11,3 %	0,7 %	2,8 %	2,9 %	5,2 %	4,1 %	5,1 %	6,0 %	2,5 %	4,4 %
Zemědělství, lesní hospod. a rybářství	0,2 %	0,8 %	0,3 %	2,5 %	0,0 %	0,1 %	1,7 %	0,2 %	0,2 %	0,1 %	0,6 %

Zdroj: Monitor státní pokladny

V oblasti služeb pro obyvatelstvo vynakládá Čáslav nejvíce prostředků do oblasti Bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje, přičemž tento podíl je druhý nejvyšší ze všech sledovaných měst. Druhou nejvýznamnější oblastí je v Čáslavi zdravotnictví, kam v roce 2020 šlo přes 20 % ze všech výdajů v rámci služeb pro obyvatelstvo. Tím se zcela vymyká ostatním sledovaným městům, kde tento podíl nepřesahuje 2,9 %. To je dáno tím, že je město Čáslav zřizovatelem Městské nemocnice Čáslav. Ve srovnání s ostatními městy pak byly nižší výdaje v oblasti vzdělávání, a především v oblasti sportu a zájmové činnosti.

Graf 28: Zastoupení výdajových položek v rámci služeb pro obyvatelstvo (v mil. Kč) v roce 2020 ve srovnání s celkovými výdaji na služby pro obyvatelstvo

Zdroj: Monitor státní pokladny

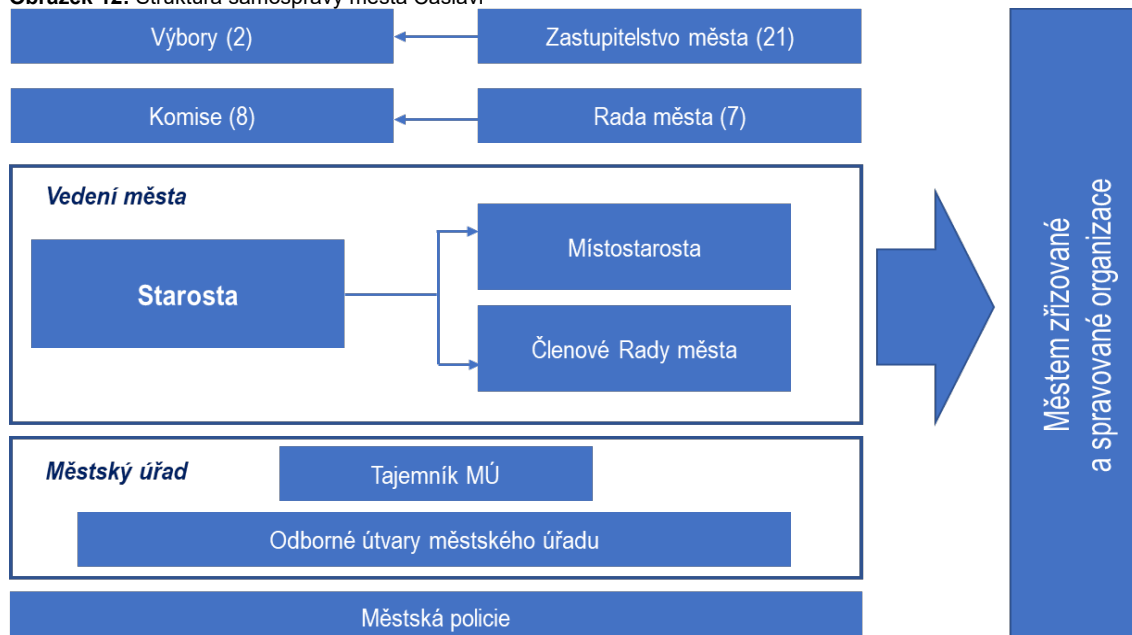
3.9.2 Organizační struktura města

Čáslav je na základě zákona č. 313/2002 Sb. městem, v jehož čele stojí starosta. Do samosprávy města patří vedení města, rada a zastupitelstvo. Rada má 7 členů, z toho 2 členové tvoří nejvyšší vedení (starosta a místostarosta). Rada zřídila 8 komisí, které slouží jako iniciační a poradní orgány vedení města.

Zastupitelstvo má v současném volebním období (2018–2022) 21 členů a zřídilo 2 výbory, a to Finanční výbor a Kontrolní výbor. Městský úřad pak vykonává činnosti jak v rámci přenesené, tak samostatné působnosti, a to jak ve vztahu ke svému správnímu území, tak území SO ORP Čáslav.

Mimo to bylo ve městě také vytvořeno pět pracovních skupin, zaměřených na dopravu, bytovou výstavbu, životní prostředí, volnočasové aktivity, veřejný prostor a otevřenost, informovanost a zapojení obyvatel.

Obrázek 12: Struktura samosprávy města Čáslavi

Zdroj: KPMG zpracování na základě dat z oficiální webové stránky města Čáslavi

Výkon jednotlivých agend zajišťuje Městský úřad Čáslav, v jehož čele stojí tajemník. Struktura městského úřadu je dále tvořena jednotlivými organizačními útvary.

Tabulka 27: Odbory a členění Městského úřadu Čáslav

Členění městského úřadu	
Kancelář tajemníka a Úsek řízený tajemníkem	Odbor vnitřních věcí
Odbor informačních a komunikačních technologií	Odbor školství, kultury a památkové péče
Odbor financí	Odbor vnějších vztahů a komunikace
Odbor dopravy	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
Odbor správy majetku města	Odbor životního prostředí
Odbor výstavby a regionálního rozvoje	Odbor investic
Obecní živnostenský úřad	

Zdroj: město Čáslav

Město je zřizovatelem celé řady organizací, mezi které patří příspěvkové organizace a organizace s majetkovou účastí. Jedná se především o organizace z oblasti vzdělávání, sociálních a zdravotnických služeb a kultury.

Mezi takové organizace vedle vzdělávacích, zdravotnických či sociálních institucí patří mj. Čáslavská servisní, s.r.o. Předmětem činnosti této organizace je správa a údržba nemovitého a movitého majetku a realizace investičních akcí, které se správou a údržbou majetku souvisejí. Organizace tak spravuje např. městská sportovní zařízení či kotelny bytových domů.

Tabulka 28: Právnícké osoby zřizované městem Čáslav

Příspěvkové organizace města	Domov důchodců Čáslav Dům dětí a mládeže Čáslav, Jeníkovská 222 Mateřská škola Čáslav Městská nemocnice Čáslav Městské muzeum a knihovna Čáslav Základní škola Čáslav, Masarykova 357 Základní škola Čáslav, nám. Jana Žižky z Trocnova 182 Základní škola Čáslav, Sadová 1756 Základní umělecká škola Jana Ladislava Dusíka, Čáslav
Neziskové organizace města	ANIMA ČÁSLAV, o.p.s. Čáslavská synagoga, obecně prospěšná společnost v likvidaci
Organizace s majetkovou účastí města	Čáslavská servisní, s.r.o. Druhé družstvo vlastníků bytů v Čáslavi Dusíkovo divadlo Čáslav, s.r.o. Městská nemocnice Čáslav, s. r. o. MVE PLUS, s.r.o. Vodohospodářská společnost Vrchlice – Maleč, a.s.

Zdroj: BIZguard

Město Čáslav má jedno partnerské město v zahraničí, a to švýcarský Opfikon. Kontakty těchto měst probíhaly od roku 1989. V roce 2000 město Čáslav obdrželo od vedení Opfikonu příspěvek na nákup lékařského vybavení pro městskou nemocnici ve výši jednoho milionu korun. V současné době intenzivní kontakt mezi městy utichl, avšak v budoucnu je jednoznačně možné jej znovu obnovit.

3.9.3 Legislativa

Město je povinný subjekt rozhodovat podle celé řady legislativních předpisů. Tyto předpisy stanovují právo žádat informace a povinnost poskytovat informace a které upravují další práva občanů ve vztahu k povinnému subjektu, a to včetně informace, kde a kdy jsou tyto předpisy poskytnuty k nahlédnutí.

Přímo město může na základě zákona o obcích vydávat legislativní předpisy, kterými jsou nařízení a vyhlášky města.

Tabulka 29: Platná nařízení a vyhlášky města Čáslavi k lednu 2022

Nařízení města	- Nařízení Města Čáslavi č. 4/2021 o plánu zimní údržby pro Čáslav a integrované obce - Nařízení Města Čáslavi č. 4/2006, tržní řád
Vyhlášky města	- OZV č. 7/2021 o stanovení obecního systému odpadového hospodářství - OZV č. 6/2021 o místním poplatku za obecní systém odpadového hospodářství - OZV č. 5/2021, požární řád města Čáslav - OZV č. 1/2021 o místním poplatku z pobytu - OZV č. 2/2020 o regulaci používání zábavní pyrotechniky - OZV č. 4/2019 o místním poplatku za užívání veřejného prostranství - OZV č. 3/2019 o místním poplatku ze psů - Jiné opatření obce 3/2018 Řád veřejného pohřebiště - OZV č. 1/2017, kterou se zrušuje OZV č. 1/2006 Řád veřejného pohřebiště - OZV č. 6/2016 o stanovení podmínek pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních, společenských a kulturních podniků, včetně tanečních zábav, diskoték a jiných kulturních podniků v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku - OZV č. 5/2016 o nočním klidu - OZV č. 4/2016, kterou se mění OZV č. 2/2016 ze dne 20.6.2016, kterou se stanovují pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství ve městě Čáslav

- OZV č. 2/2016, kterou se stanovují pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství ve městě Čáslav
- OZV č. 1/2015 o regulaci provozování loterií a jiných podobných her
- OZV č. 2/2014 o zabezpečení požární ochrany při akcích, kterých se zúčastňuje větší počet osob
- OZV č. 3/2012 o školských obvodech základních škol
- OZV č. 1/2012, kterou se mění a doplňuje vyhláška č. 6/2011 o zákazu konzumace a zjevného umožňování konzumace alkoholických nápojů na vybraných veřejných prostranstvích města Čáslav
- OZV č. 6/2011 o zákazu konzumace a zjevného umožňování konzumace alkoholických nápojů na vybraných veřejných prostranstvích města Čáslav
- OZV č. 5/2011, kterou se zrušuje OZV č. 1/2011 o umístování informačních, reklamních a propagačních zařízení
- OZV č. 1/2007, kterou se zrušuje OZV č. 2/2002 o čistotě města
- OZV č. 5/2005, kterou se zrušuje OZV č. 7/2000 o dopravě
- OZV č. 4/2005, kterou se zrušuje OZV č. 2/1998 o příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů mateřských škol, školních družin a školních klubů a o umístování do těchto zařízení
- OZV č. 10/2003 o stanovení dvousložkové formy úhrady vodného z vodovodu Filipov
- OZV č. 3/2002 o stanovení výše koeficientu pro výpočet daně z nemovitosti
- OZV č. 1/2002 o stanovení dvousložkové formy úhrady vodného z vodovodu Lochy
- OZV č. 4/2000 o stejnokroji městské policie
- OZV č. 1/1997 o závazných částech územního plánu sídelního útvaru města Čáslav
- OZV č. 1/1992 o zřízení městské policie

Zdroj: město Čáslav

4 Vyhodnocení terénních šetření

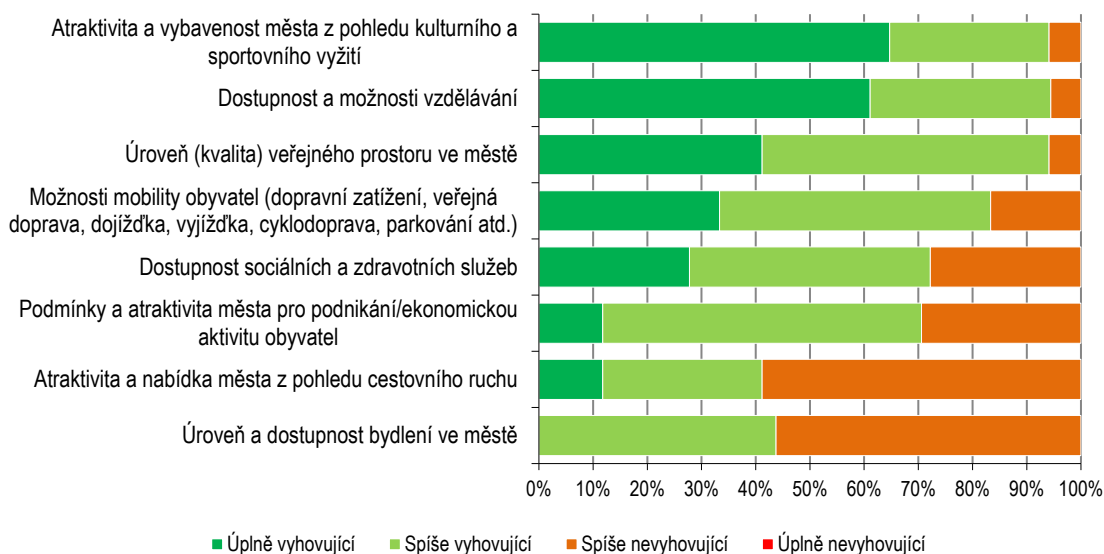
Pro zpracování analytické části SPR bylo provedeno terénní šetření, které zahrnovalo polostrukturované rozhovory s klíčovými osobnostmi města z řad vedení města, městského úřadu, neziskového a soukromého sektoru, dotazníkové šetření pro širokou veřejnost a také tzv. pocitovou mapu, zaměřenou na celkovou spokojenost obyvatel města s životem v něm, jeho problémové oblasti a možnosti dalšího rozvoje.

4.1 Polostrukturované rozhovory

Rozhovory byly využity za účelem zjištění a zmapování stávající situace ve městě a pro potřeby zpracování analýzy doplnily informace získané z dalších zdrojů. Rozhovory byly realizovány s vybranými představiteli města, kteří zastupovali různé oblasti veřejného života (rozvoj a správa města, sociální služby, školství, cestovních ruch, kultura, soukromý sektor apod.). Celkem bylo osloveno cca 30 respondentů.

Ne všichni respondenti však v průběhu rozhovoru odpověděli na veškeré otázky, a počet odpovědí se tak u jednotlivých aspektů dotazníkového šetření liší. Hlavní výsledky rozhovorů jsou zpracovány ve SWOT analýze. Hodnocení dílčích aspektů života obyvatel v Čáslavi je uvedeno v následujícím grafu.

Graf 29: Výsledky polostrukturovaných rozhovorů

Zdroj: KPMG Česká republika

4.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo v období od 7. listopadu 2021 do 15. února 2022 a bylo zaměřeno na spokojenost obyvatel města s životem v Čáslavi. Respondenti měli možnost odpovídat na otázky rozdělené do několika oddílů (celkový dojem, občanská vybavenost, služby a infrastruktura, problémové oblasti a typové projekty), a vyjádřit se tak k aktuální situaci ve městě. Dotazník byl primárně určen pro obyvatele města Čáslavi, ale mohli jej vyplnit i respondenti, kteří zde nemají trvalé bydliště, ale mají zájem na zkvalitnění života ve městě.

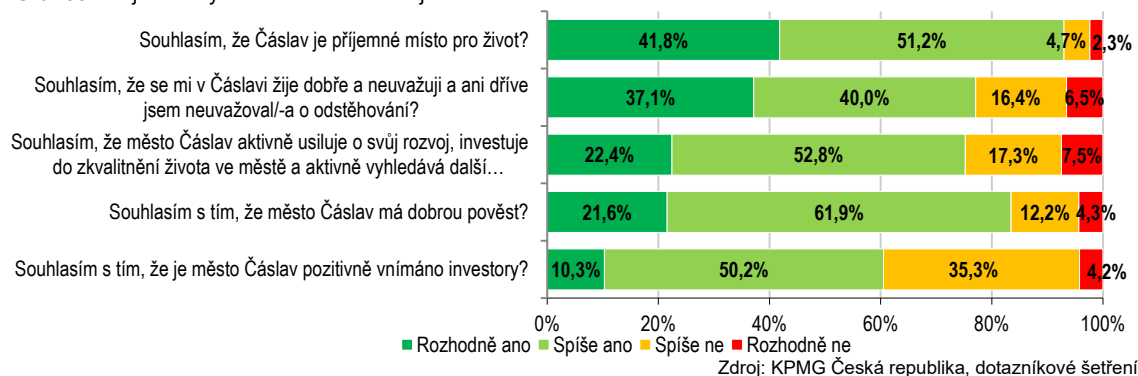
Dotazník byl primárně připraven v elektronické verzi na webových stránkách města. Dále byl k dispozici v papírové podobě v informačním centru. Do dotazníkového šetření se zapojilo 430

osob, přičemž 327 z nich dotazník dokončilo celý. Třetinu tvořily osoby ve věku do 35 let, zhruba 43 % osoby ve věku 36–50 let, zhruba 24 % pak osoby starší 50 let. V rámci vyhodnocení dotazníkového šetření byly analyzovány všechny poskytnuté odpovědi na příslušné otázky.

Část A: Celkový dojem

Celkový dojem ze života v Čáslavi odráží aktuální stav ve městě. Velmi pozitivní je, že všechny otázky jsou vnímány většinou dotazovaných pozitivně. Nejvíce se dotazovaní ztotožňují s tím, že je město příjemným místem pro život, s čímž alespoň částečně souhlasí 93 % dotazovaných. Přes 83 % respondentů souhlasí s tím, že má město dobrou pověst, přes 77 % je spokojeno se životem ve městě a nikdy neuvažovalo o odstěhování. Jen nepatrně méně respondentů souhlasí s tím, že město aktivně usiluje o svůj rozvoj. Nejméně respondenti souhlasí v otázce pozitivního vnímání města investory, i tak však pozitivní odpovědi přesahují 60 %. U všech otázek ženy byly pozitivnější, zejména pak u otázky pověsti města a úsilí města o rozvoj. U všech otázek se výrazněji projevily také rozdíly u jednotlivých věkových skupin. Ve všech otázkách se zejména věková skupina do 35 let vyjadřovala méně pozitivně. Naopak starší 50 let byli u většiny otázek nejpozitivnější.

Graf 30: Do jaké míry souhlasíte s následujícími tvrzeními

Část B: Občanská vybavenost, služby a infrastruktura

Občanská vybavenost, služby a infrastruktura jsou hodnoceny nadprůměrně. Nejhorší známka mezi sledovanými oblastmi byla 2,9 (známkování jako ve škole). Naprostá většina oblastí byla v průměru hodnocena lepší dvojkou. Vůbec nejlépe byla hodnocena dostupnost a kvalita ZŠ a SŠ, možnosti sportovního vyžití a dostupnost a kvalita MŠ. Horší dvojkou pak byly hodnoceny možnosti kulturního vyžití a dopravní obslužnost ve městě. Nejhorší známkou 2,9 byla hodnocena dostupnost lékařské péče. Až na dostupnost MŠ a VŠ hodnotí ženy všechny oblasti kladněji než muži, osoby ve věku 15–35 let pak hodnotí výrazně hůře kvalitu a dostupnost VŠ než osoby ve věku 35+, lépe naopak hodnotí dostupnost MŠ a dopravní obslužnost ve městě i mimo něj. Ženy kvalitu a dostupnost služeb, s výjimkou MŠ, hodnotí lépe než muži. Výrazně pozitivněji vnímají dostupnost a kvalitu služeb lidé ve věku 36–50 let, naopak většina oblastí získala nejhorší známku od lidí ve věku do 35 let.

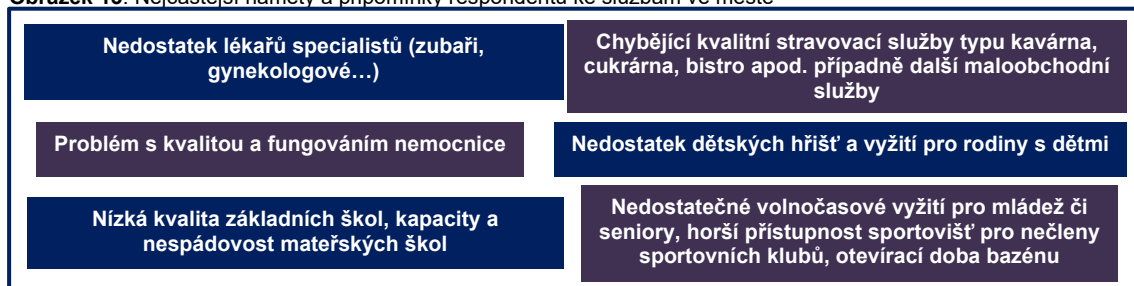
Graf 31: Oznamkujte rozsah dostupnosti občanské vybavenosti, služeb a infrastruktury v Čáslavi (známkujte jako ve škole 1 – nejlepší, 5 – nejhorší)

Zdroj: KPMG Česká republika, dotazníkové šetření

V této sekci dostali respondenti také možnost vyjádřit se k tomu, jaké další služby chybí. Nejčastěji opakující se odpovědi jsou uvedeny v následujícím přehledu.

Obrázek 13: Nejčastější náměty a připomínky respondentů ke službám ve městě

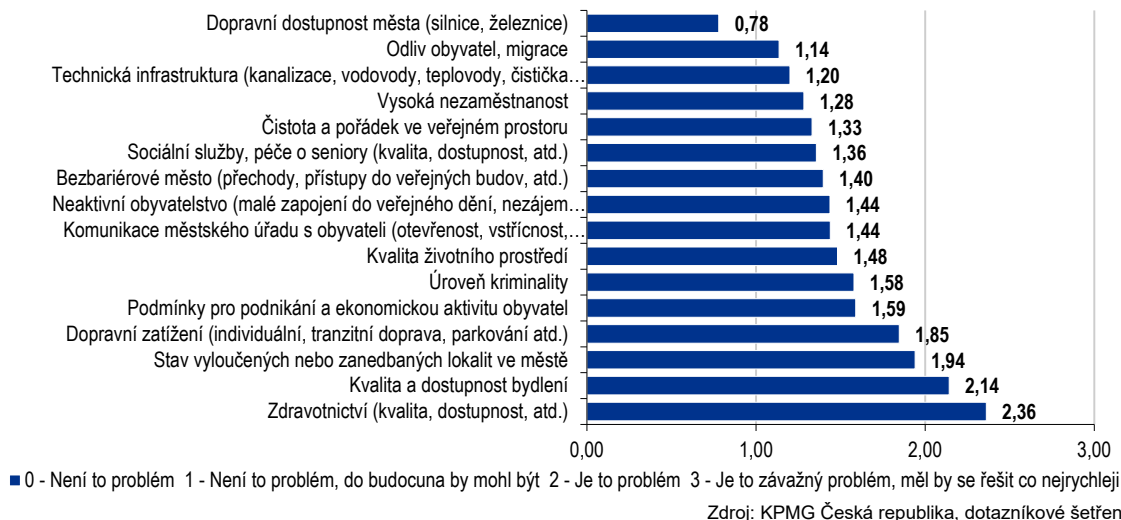

Zdroj: KPMG Česká republika, dotazníkové šetření

Část C: Problémové oblasti

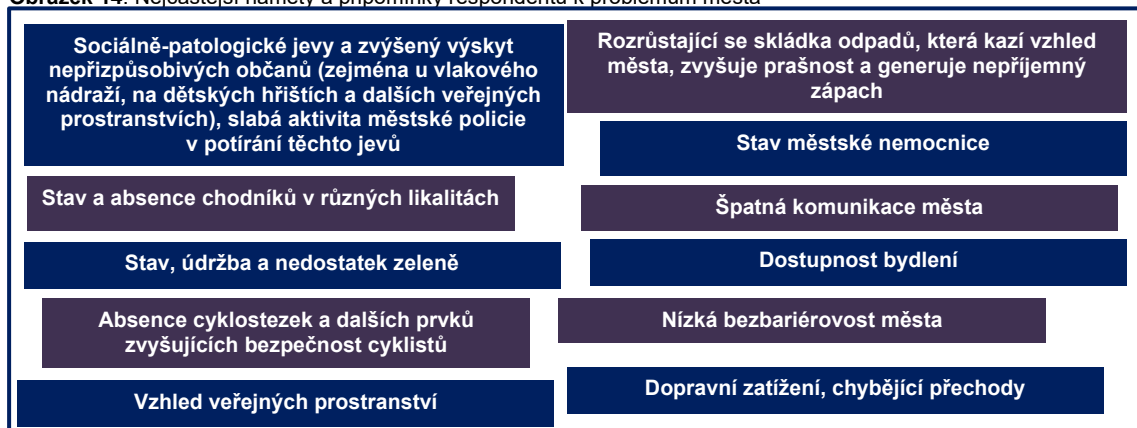
Obyvatelé se dále v rámci dotazníkového šetření mohli vyjádřit k jednotlivým problémům města. Hodnocení blíží se známce 3 značí závažný problém. Žádný takový však v šetření identifikován nebyl. Hodnocení blíží se známce 2 značí méně závažný, přesto aktuální problém města. Nejhuře respondenti hodnotí kvalitu a dostupnost zdravotnictví (známka 2,36), kvalitu a dostupnost bydlení (2,14), stav vyloučených a zanedbaných lokalit ve městě (1,94) a dopravní zatížení (1,85). Jako lehce problematické je pak možné hodnotit také podmínky pro podnikání a ekonomickou aktivitu obyvatel (1,59) či úroveň kriminality (1,58). Ostatní oblasti nejsou hodnoceny jako problematické, ale pro město by v budoucnu problémem být mohly. Pokud jde o jednotlivé skupiny respondentů, muži a osoby do 35 let vnímají jako problematické také komunikaci městského úřadu s obyvateli a neaktivní obyvatelstvo. Osoby starší 50 let vnímají jako lehce problematickou oblast také bezbariérovost města či komunikaci městského úřadu s občany. Osoby do 50 let pak jako lehce problematickou vnímají také kvalitu životního prostředí.

Graf 32: Jaké problémy má město Čáslav? Které problémy by se ve městě měly řešit?

I v této sekci dostali respondenti možnost uvést, jaké další problémy ve městě vnímají. Nejčastěji opakující se odpovědi jsou uvedeny v následujícím přehledu.

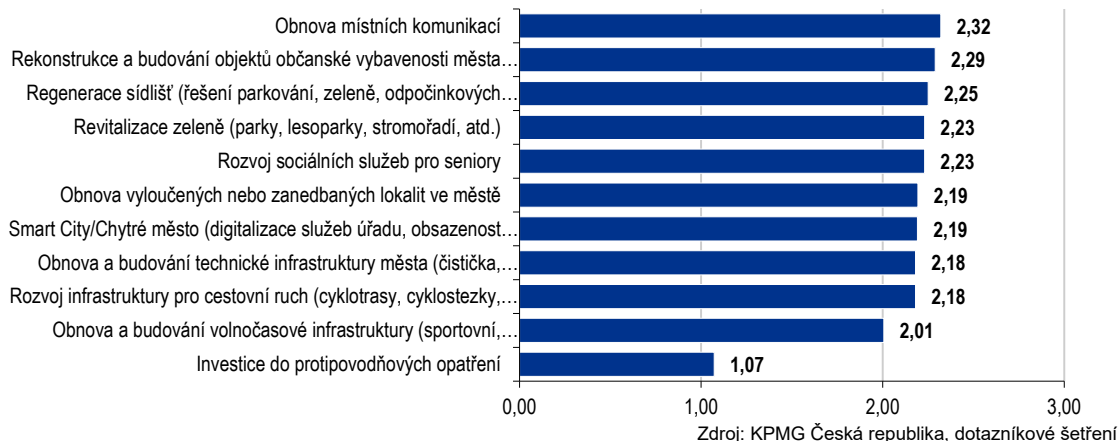
Obrázek 14: Nejčastější náměty a připomínky respondentů k problémům města

Část D: Typové projekty

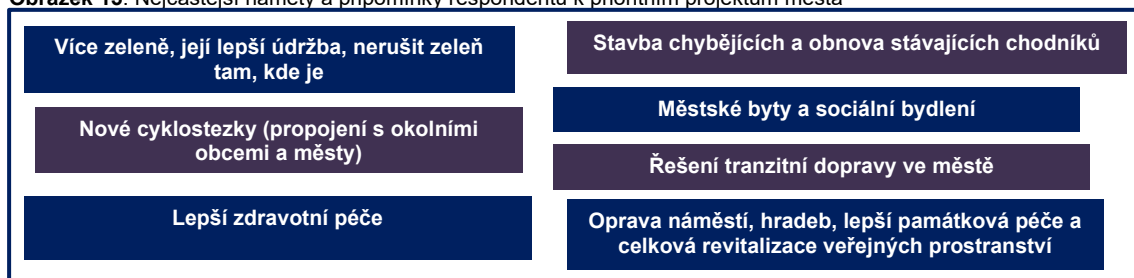
V poslední části dotazníkového šetření se mohli respondenti vyjádřit k typovým projektům, které by ve městě uvítali. Obecně je možné říci, že až na jednu výjimku respondenti u všech uvedených oblastí spíše souhlasí, že by pro město měly být důležité. Na druhou stranu zde nedochází k jednoznačné profilaci nejdůležitějších témat. Podle respondentů by se město mělo soustředit zejména na obnovu místních komunikací či rekonstrukci a budování objektů občanské vybavenosti. Další oblasti však velmi těsně následují. Prioritou by však dle respondentů pro město neměly být protipovodňová opatření. Muži považují za důležitější obnovu místních komunikací, technické infrastruktury a SMART řešení, ženy spíše rozvoj sociálních služeb, rekonstrukce a budování objektů občanské vybavenosti či revitalizaci zeleně.

Graf 33: Jaké projekty by měly být pro město prioritou? (0 – rozhodně ne, 1 – spíše ne, 2 – spíše ano, 3 – rozhodně ano)

V této sekci respondenti uváděli, jaké další projekty by pro město měly být prioritou. Nejčastěji opakující se odpovědi jsou uvedeny v následujícím přehledu.

Obrázek 15: Nejčastější náměty a připomínky respondentů k prioritním projektům města

4.3 Pocitová mapa

Pro potřeby zpracování Strategického plánu byla také vytvořena pocitová mapa Čáslavi. Jejím cílem bylo zjistit, ve kterých místech se občanům ve městě dobře žije, kde obyvatelé vidí jeho přednosti, kde naopak problémy nebo jaké území by se mělo dále rozvíjet. Obyvatelé mohli svůj názor vyjádřit od února do března 2022, a to jak v online mapě, tak off-line verzi mapy, která byla umístěna na Informačním středisku Čáslav. Obyvatelé se mohli na pocitové mapě vyjádřit prostřednictvím pěti otázek:

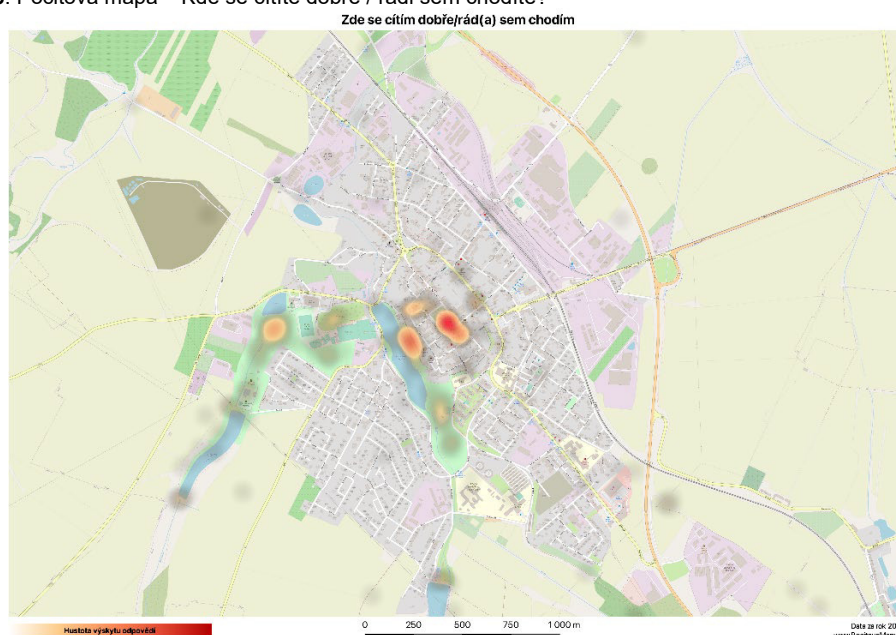
- ❖ Kde se cítíte dobře / rádi sem chodíte?
- ❖ Kde byste to ukázali návštěvě odjinud?
- ❖ Kde je zanedbané místo, které by zasloužilo rekonstrukci?
- ❖ Kde se necítíte dobře/bezpečně?
- ❖ Kde je dopravně nebezpečné místo?

Do pocitové mapy se zapojilo 132 respondentů, kteří označili 1399 bodů ve městě, ve kterých poskytli další doplňující komentáře. Výsledkem jsou mapy, ve kterých jsou označeny oblasti s největším výskytem bodů. Pro zachování čitelnosti detailu není zobrazeno celé správní území města. Kompletní interaktivní pocitová mapa včetně komentářů respondentů je však k dispozici v online podobě na <https://www.pocitovemapy.cz/caslav-2022>.

A. POZITIVNÍ VNÍMANÍ VYBRANÝCH LOKALIT VE MĚSTĚ

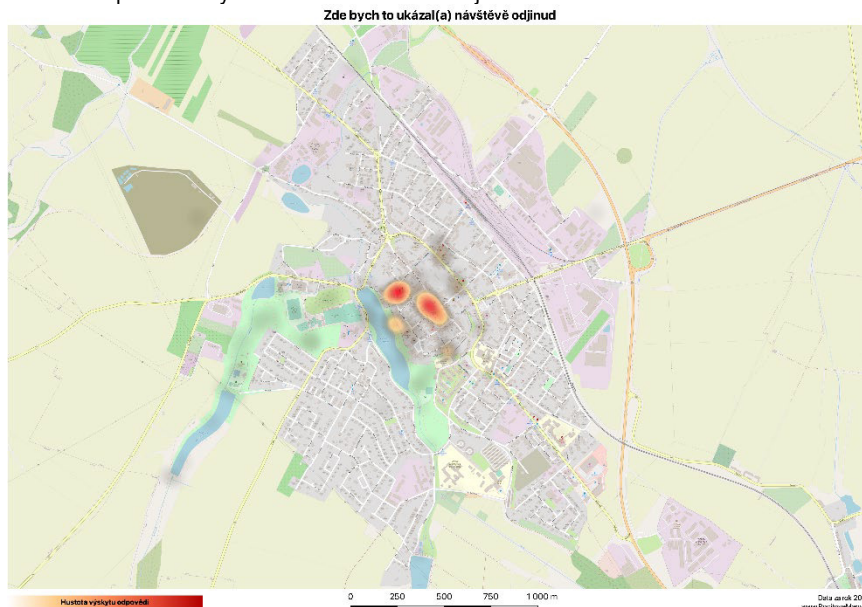
Nejčastěji obyvatelé uvádějí, že se cítí dobře na Náměstí Jana Žižky z Trocnova, v parku u Podměstského rybníka, v lesoparku Vodranty, u kostela sv. Petra a Pavla, v okolí rybníků Homolka a Jirsák, na cyklostezce, v parku ve Filipově či v Dusíkově divadle.

Obrázek 16: Pocitová mapa – Kde se cítíte dobře / rádi sem chodíte?

Zdroj: KPMG Česká republika ve spolupráci s pocitovemapy.cz

Obrázek 17: Pocitová mapa – Kde byste to ukázali návštěvě odjinud?

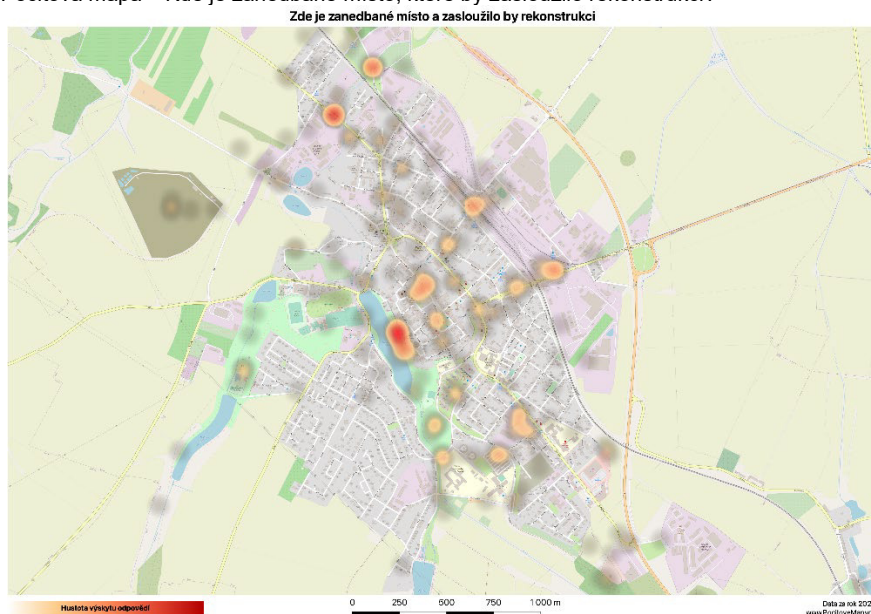
Zdroj: KPMG Česká republika ve spolupráci s pocitovemapy.cz

Odpovědi u otázky „Kde byste to ukázali návštěvě odjinud?“ jsou do značné míry podobné jako v předchozím případě. Nejčastěji byla uváděna místa jako náměstí Jana Žižky z Trocnova, okolí kostela sv. Petra a Pavla, Otakarova věž, park u Podměstského rybníka, lesopark Vodranty, Dusíkovo divadlo, synagoga či městské muzeum.

B. NEGATIVNÍ VNÍMANÍ LOKALIT VE MĚSTĚ A DOPRAVNĚ NEBEZPEČNÁ MÍSTA

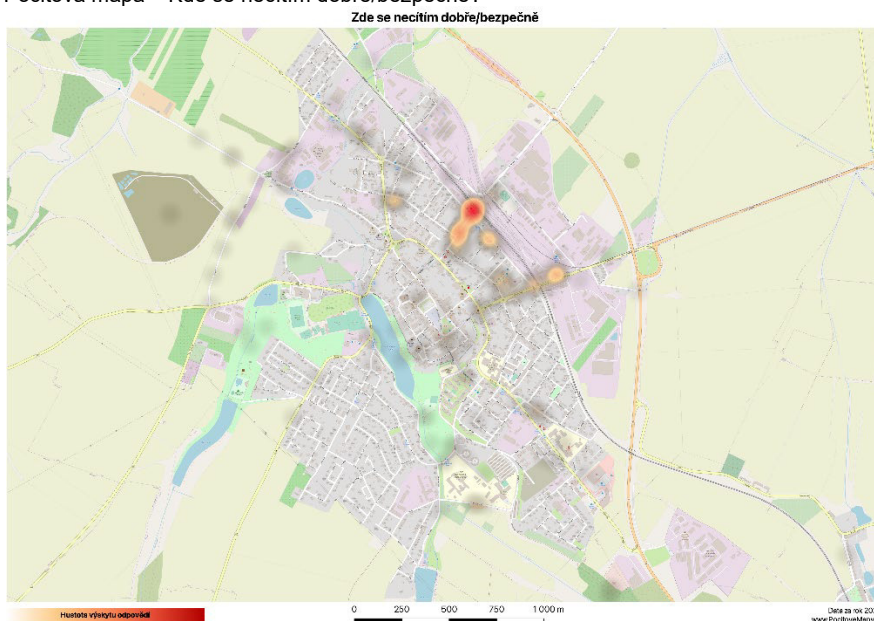
Za nejzanedbanější místa, která potřebují rekonstrukci, považují obyvatelé města park u Podměstského rybníka, oblast u vlakového nádraží, železniční přejezdy v Pražské a Chotusické ulici u Brslenky, okolí ulice Chrudimské naproti pile a v okolí prodejny Lidl, okolí bývalých kasáren, cesty u garáží u ulice V Břízkách či náměstí Jana Žižky z Trocnova a další místa v centru města.

Obrázek 18: Pocitová mapa – Kde je zanedbané místo, které by zasloužilo rekonstrukci?

Zdroj: KPMG Česká republika ve spolupráci s pocitovemapy.cz

Obrázek 19: Pocitová mapa – Kde se necítím dobře/bezpečně?

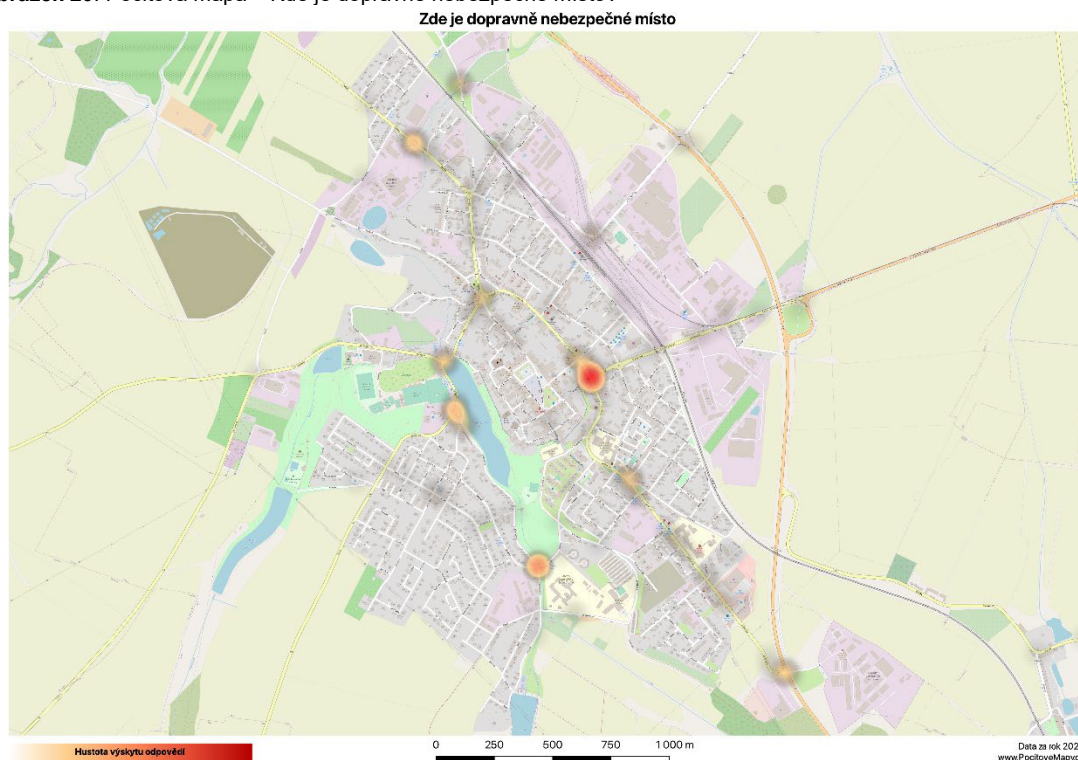

Zdroj: KPMG Česká republika ve spolupráci s pocitovemapy.cz

Nejčastěji se lidé necítí dobře nebo bezpečně v oblasti vlakového nádraží a přilehlých ulic Husovy a Tyršovy, v okolí ulice Chrudimské naproti pile, u podchodu a prodejny Lidl či u dětského hřiště a parčíku na konci ulice 28. října.

Za dopravně nejnebezpečnější místa obyvatelé považují křižovatku ulic Chrudimské a Masarykovy, křižovatku silnice I/38 a ulice Jeníkovské, křižovatku ulic Za Rybníkem a Žacké, křižovatku ulic Tylovy a Za Rybníkem, kruhový objezd u ulic Masarykovy, Pražské a Tylovy, železniční přejezdy v ulici Pražské a Chotusické u Brslanky či hned několik míst v ulici Jeníkovské.

Obrázek 20: Pocitová mapa – Kde je dopravně nebezpečné místo?

Zdroj: KPMG Česká republika ve spolupráci s pocitovemapy.cz

5 Případové studie

Pro potřeby zpracování SPR byly vytipovány oblasti rozvoje města, které jsou pro další rozvoj Čáslavi relevantní a kde se město může inspirovat zkušenostmi z jiných koutů ČR. Tato kapitola tak představuje příklady dobré praxe a možnosti jejich aplikace přímo v Čáslavi.

5.1 Podnikatelský inkubátor

Podnikatelská aktivita v Čáslavi je ve srovnání s obdobně velkými městy širšího regionu spíše podprůměrná a dlouhodobě stagnuje. A to navzdory výhodné pozici města a relativně dobrému napojení na hlavní dopravní tahy. Město by se tak mělo zaměřit na aktivity a projekty, které podnítl rozvoj podnikání, růst místních firem a rozvoj inovací a oborů s vyšší přidanou hodnotou.

Jedním z nástrojů, které jsou v současnosti podporovány státem, případně kraji, a které pomáhají rozvoji podnikání, je vznik podnikatelských hubů, coworkingových center, center sdílených služeb či podnikatelských inkubátorů a akceleratorů. Podnikatelský inkubátor může mít zásadní vliv na vznik nových ekonomických subjektů. Jeho cílem bývá zejména pomoci firmám, které mají potenciál, ale nemají dostatek finančních prostředků či paletu potřebných zkušeností. Inkubátor tak může začínajícím firmám poskytnout krátkodobou materiální úlevu, know-how a networking, tedy prostředky, které jsou pro firmy v počáteční fázi klíčové.

Obrázek 21: Podnikatelský inkubátor Kunovice – Panský Dvůr

Zdroj: pik-pd.cz

Úspěšným příkladem již zavedeného inkubátoru může být Podnikatelský inkubátor Kunovice, který vznikl na základě strategického rozhodnutí města Kunovice. To díky podpoře z Operačního programu Podnikání a inovace (OPPI) a od MPO vybudovalo podnikatelský inkubátor, a to rekonstrukcí dvou objektů (brownfieldů) – tzv. Staré Školy a Panského Dvora. Inkubátor nabízí pronájem prostor pro podnikání a školících a vzdělávacích prostor a celou řadu služeb pro inkubované začínající, malé a střední podnikatele – zvýhodněný podnájem pro začínající inovační firmy, poradenství pro začínající podnikatele, organizace seminářů a konferencí, školení

podnikatelů a manažerů firem, zajištění administrativních služeb, technické zabezpečení, připojení na internet a správu dat, umístění trvalé reklamy či parkovací místa. **V rámci vzniku inkubátoru došlo mj. k navázání spolupráce s významnými vzdělávacími institucemi. Provozovatelem se stala společnost založená městem. To také zřídilo jako svůj poradní orgán Průmyslovou radu, složenou ze zástupců nejvýznamnějších firem působících v Kunovicích, která na základě předložených podnikatelských záměrů doporučuje Radě města uživatele, kteří splnili podmínky potřebné pro možnost zasedlení v inkubátoru.** V obou objektech v současné době sídlí dohromady 39 společností. Projekt, jehož součástí byla regenerace brownfieldu v centru města, záchrana nemovité kulturní památky, a především podpora začínajících podnikatelů s inovačními nápady, malých a středních firem, zajištění úspěšnějšího a rychlejšího růst podnikatelských aktivit a tím podpora vzniku nových pracovních příležitostí, tak lze považovat za úspěšný a přispívající k rozvoji i podpoře podnikání nejen ve městě Kunovice, na Uherskohradištsku, ale i ve Zlínském kraji.

Dalším příkladem může být Podnikatelský inkubátor Nymburk, který vznikl ve spolupráci města Nymburka, společnosti APIS Nymburk, kraje, MPO a za přispění z Evropského fondu PROSPERITA v roce 2008 jakožto příspěvková organizace města. Inkubátor poskytuje pronájem kanceláří, včetně sdílených, a výrobních a skladovacích hal, dále prostory pro meetingy, školení či přednášky, tréninkové prostory a zasedačky a celkové technické zázemí. Od svého vzniku

poskytl inkubátor své zázemí pro mnoho firem a subjektů s novými, progresivními a inovativními technologiemi. Některé společnosti správně využili zázemí pro svůj začátek nebo rozvoj a pokračují ve svých vlastních prostorách, jiné navázaly dlouhodobou spolupráci.

Zřízení inkubátoru v Čáslavi by tak mohlo podpořit vznik nových firem, rozvoj stávajících malých podniků, rozvoj inovací, přenos výsledků vědecké činnosti do praxe a rozvoj oborů s vyšší přidanou hodnotou a celkově posílit kompetence obyvatelstva k podnikání.

5.2 Trvale udržitelné bydlení

Přestože v posledních 20 letech byla v Čáslavi bytová výstavba dostatečná a ve srovnání obdobně velkých měst spíše nadprůměrná, územní plán města počítá s dalším rozvojem ploch určených pro bydlení a další rozvoj v oblasti bydlení je jednoznačně žádoucí jak pro zachování pozitivního demografického vývoje, tak pro rozvoj podnikání. S ohledem na vývoj ve světě a současné tendence je však v zájmu Čáslavi, aby budoucí výstavba respektovala principy trvale udržitelného bydlení.

Obrázek 22: Vizualizace návrhu čtvrti Chytré Líchy

Zdroj: chytrelichy.cz

Ukázkovým, a v ČR zatím spíše ojedinělým, příkladem udržitelného plánování je projekt moderní, ekologické a trvale udržitelné čtvrti v Židlochovicích pod názvem Chytré Líchy. Tento projekt vzniká za podpory Jihomoravského kraje a německé nadace Deutsche Bundesstiftung Umwelt a ve spolupráci s celou řadou odborníků. Nová čtvrť má fungovat jako vzor pro obce v ČR i napříč Evropou. Cílem je vytvořit čtvrť, která bude zahrnovat či respektovat principy uhlíkové neutrality (využití obnovitelných zdrojů energie, chytré sítě apod.), energeticky úsporná řešení a řešení šetrná k přírodě a

okolí, významnou úsporu pitné i užitkové vody a využití vody dešťové, aplikace chytrých řešení a využití moderních technologií, výstavbu modrozelené infrastruktury a v neposlední řadě také důraz na sociální soudržnost obyvatel, prostor pro sociální interakce a komunitní život.

Plán výstavby využívá principů chytrého navrhování, což značí víceoborové zapojení do projektu. Snahou je zajistit komfort obyvatel v souladu s udržitelnými a ekologickými principy. Výsledkem má být čtvrť, která splňuje nároky 21. století a zároveň uspokojuje osobní i sociální nároky svých obyvatel.

Implementace obdobných principů do výstavby v Čáslavi by v dlouhodobém horizontu přinesla nejen výrazné úspory zdrojů, lepší životní prostředí ve městě a zvýšení sociální soudržnosti obyvatel, ale také zvýšení atraktivity a zlepšení celkové image města.

5.3 Pozemkové úpravy v krajině

Město Čáslav je v rámci Politiky územního rozvoje ČR označeno jako lokalita ohrožená suchem. Vzhledem k intenzivně zemědělsky obhospodařované půdě v okolí má město podprůměrný podíl zeleně na svém území a nízký koeficient ekologické stability. Tím je také omezeno využití krajiny pro rekreaci obyvatel a atraktivita města pro návštěvu.

Příklady dobré praxe v oblasti pozemkových úprav v krajině, které řeší zádrž vody v krajině, rozvoj biodiverzity, větší prostupnost krajinou a její atraktivitu k návštěvě, snížení eroze půdy a prašnosti či ochlazení prostředí při vlně veder, je dnes již celá řada.

Obrázek 23: Biocentrum Mokroš

Zdroj: obec Mořice

Takovým příkladem může být obec Mořice z okresu Prostějov, která již v roce 2004 na dříve holém poli vytvořila zelenou oázu v podobě Biocentra Mokroš. Dnes již vzrostlé stromy obklopují mokřad, louky i protékající potok. Biotop pomáhá zadržovat vodu v lokalitě, meze a remízky zabraňují erozi a poskytují úkryt pro zvířata, v blízkosti vznikl mj. sad starých ovocných odrůd a celý biotop je veřejně přístupný jako naučná stezka. Vznikl tak multifunkční krajinný prvek s přínosem pro místní i pro přírodu. Z biocentra se stal turistický cíl, naučný bod o přírodě a oblíbený cíl vycházek

pro místní. Celý projekt vyšel na 3,1 mil. Kč a byl financován prostřednictvím Ministerstva zemědělství ČR a Pozemkového úřadu Prostějov.

Dalším příkladem může být Biocentrum Ostrůvek v obci Kobylí, kde na 14,5 hektarech bývalého suchého pole odvodněného systematickou sítí kanálů a napřímeného koryta Kobylského potoka, došlo k prodloužení koryta potoka, vybudování 13 tůní a vysazení původních druhů stromů a keřů. Díky tomu dochází k zadržení vody v krajině a výraznému zlepšení mikroklimatu celé oblasti. Do území se díky vybudování biocentra vrátily slanomilné rostliny a objevila se řada druhů mokřadních ptáků, plazů a obojživelníků. V místě vznikla mj. dřevěná pozorovatelná ptáků, a i díky tomu se místo stalo vyhledávaným místem procházek. Projekt za 12,69 mil. Kč byl z většiny financovaný z OPŽP.

Obrázek 24: Biocentrum Ostrůvek

Zdroj: www.adaptterraawards.cz

Dalšími dobrými příklady s dopady na snížení půdní eroze, zadržení vody v krajině, omezení dopadů sucha a veder a zlepšení prostupnosti a atraktivity krajiny mohou být revitalizace potoků (např. Litovický potok v Hostivicích), tvorba poldrů, mokřadů a jezírek (např. obnova tůní a polní cesty v obci Nepřívěc), výsadby alejí, lesních porostů, zatravněných kvetoucích pásů (např. Regionální biocentrum Stará řeka u Brna), tvorba mezí a polních cest (např. nová polní cesta se stromořadím v lokalitě Větelských rybníků u Žďáru nad Sázavou) apod.

5.4 Rozvoj cyklodopravy

Město Čáslav v současné době nemá ideální podmínky pro cyklistickou dopravu. Přímě ve městě je velmi málo cyklostezek, zcela chybí cyklopruhy a i cyklotrasy procházející městem z většiny vedou po silnicích. Rozvoj cyklodopravy by tak mohl vést nejen ke snížení dopravní zátěže ve

městě, ale i k posílení možností aktivní rekreace obyvatel města, a zejména pak k rozvoji cestovního ruchu, např. propojením s atraktivitami v blízkém okolí města.

Zdárným příkladem nízkorozpočtového řešení je projekt „Optimalizace sítě cyklotras, městský cyklookruh a integrační opatření pro cyklisty v Třebíči“. Cílem projektu bylo zvýšit bezpečnost cyklistů a současně získat k pravidelnému využívání kola mnohem širší spektrum uživatelů. Prvním krokem bylo zavedení bezpečnostních prvků napříč zavedenými cyklotrasami, které byli vyznačeny Klubem českých turistů. Jednalo se o zúžení běžných jízdních pruhů, doplnění a zvýraznění přechodů, vyznačení ochranných cyklopruhů a cyklopiktokoridorů na vybraných silnicích I-III. třídy, či zavedení chodníků s povoleným vjezdem jízdních kol. Druhým krokem bylo integrovat tyto prvky do nového značeného městského cyklookruhu, který propojuje přírodní atraktivní území s dalšími zajímavostmi. Výhodou tohoto řešení je, že nedochází k zásadním změnám v tranzitní dopravě. Dále pak poskytuje nové možnosti dopravy, rekreace a také umožňuje bezstarostnou turistickou návštěvu města na kole.

Dalším ukázkovým příkladem vhodného logistického řešení je Lhotecká cyklostezka (vybudována v roce 2014). Hlavním impulzem k výstavbě této stezky byla potřeba naléhavého řešení bezpečnosti provozu cyklistů na frekventované silnici II/611 mezi Sadskou a Poděbrady. Cyklostezka úzce kopíruje hlavní silnici II/611 a jen místně se od ní odklání. Cyklostezka má betonový povrch a v určitých místech ji tvoří mostní a lávkové konstrukce. Specifikem této stavby je, že se na něm podílelo 15 obcí mikroregionu Pečecko, jednalo se tedy i o obce, které jsou vzdálené i více než 10 km od cyklostezky. Hlavní motivací pro spolupráci obcí bylo pochopení bezpečnostních rizik, dále objem každodenní dojížděky za prací z obcí, a v neposlední řadě přímé napojení na dálkovou trasu Greenways Labe.

Cyklistická doprava může být i důležitá pro rozvoj cestovního ruchu. To dokládá příklad města Klatovy, které dlouhodobě pracuje na budování sítě cyklostezek a cyklotras ve městě a v okolí. V současné době se v Klatovském mikroregionu nachází celkem 22 tras nabízejících 662 km výletů, na kterých se nachází 270 kulturních památek Klatovska. Samotné město Klatovy má limitovaný potenciál cestovního ruchu v podobě menšího historického centra. Tento potenciál je však amplifikován tím, že skrze cyklistické trasy je napojen na další kulturní památky.

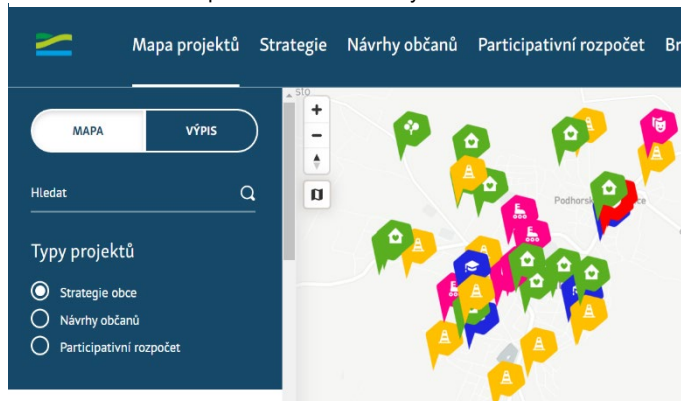
Výše uvedené příklady dobré praxe jsou pro Čáslav zvláště relevantní. Ukazují např., že i nízkorozpočtová opatření mohou zvýšit podíl cyklodopravy na celkovém přepravě přímo ve městě. Čáslav se mj. také nachází mezi dvěma vysoce navštěvovanými lokalitami, tedy Kutnou Horou a CHKO Železné Hory. Propojení těchto dvou navštěvovaných lokalit sjezdově atraktivní sítí cyklistických tras, které by byly napojené na Čáslav, by mohlo zásadně přispět ke zvýšení návštěvnosti města.

5.5 Digitalizace města

Město Čáslav významněji zaostává v digitalizaci služeb městského úřadu, a to včetně většího zapojení občanů do dění ve městě či poskytování otevřených dat. V současnosti je již v realizaci projekt Efektivní a přívětivá správa města Čáslavi, který by tyto nedostatky měl do roku 2023 částečně vyřešit. I tak je však vhodné se podívat na příklady dobré praxe, jelikož ne vždy je realizace podobných opatření ideální, a ne vždy naplní očekávání.

Ukázkovým příkladem online komunikace města s občanem je např. město Bruntál, které již několikrát získalo ocenění Zlatý erb pro nejlepší webové stránky města a elektronické služby občanům. Kromě přehledných webových stránek (na kterých je mj. možné provést rezervaci na

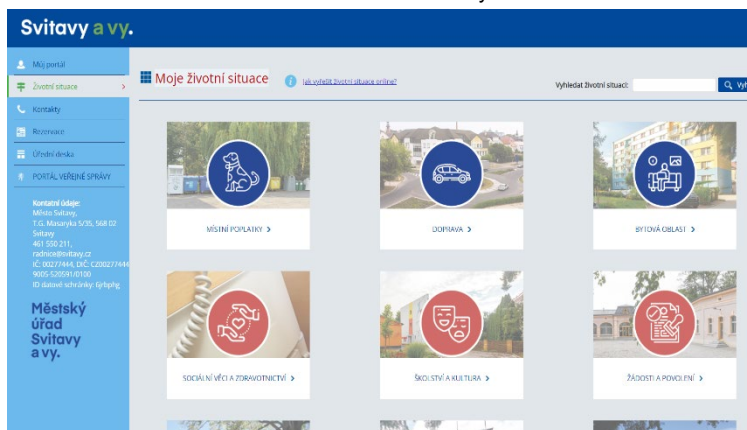
Obrázek 25: Náhled portálu Bruntál PinCity

Zdroj: bruntal.pincity.cz

hlášení závad, kde všichni mohou vidět, jestli daný problém město řeší či vyřešilo, včetně vysvětlení. Na webových stránkách lze ocenit rozdělení stránky zaměřené na občany a odkaz na městské informační centrum, kde je stránka zaměřená na návštěvníky města. Samostatně pak město provozuje kvalitně graficky zpracovaný portál PinCity zaměřený na strategický rozvoj města, naplňování jeho strategických dokumentů, úkolů a vize. Tento portál umožňuje sdílet Vizi a Strategie města, prezentovat realizované i plánované projekty města, poskytovat k nim zpětnou vazbu od obyvatel, kontrolovat postup prací na běžících projektech, navrhnout vlastní záměry, podporovat či komentovat ostatní občanské návrhy či dostávat upozornění o nových projektech a záměrech. Součástí je také projekt participativního rozpočtu. Všechny rozvojové projekty města, návrhy občanů i navržené projekty v rámci participativního rozpočtu je možné sledovat v mapovém zobrazení.

Obrázek 26: Náhled Portálu občana města Svitavy

Zdroj: portal.svitavy.cz

oblasti, žádostí o dotace až po různé žádosti o povolení. Samozřejmostí je pak také mapová aplikace pro hlášení závad ve městě.

Cílem pro Čáslav by tak mělo být zajištění co nejširšího spektra služeb úřadu online, ideálně v rámci portálu občana, umožňovat obousměrnou online komunikaci s občany, a tím je co nejvíce zapojit do vedení a fungování města (hlášení závad, participativní rozpočet, návrhy občanů apod.), zajistit přehledné informování prostřednictvím webových stránek města s oddělením portálu zaměřeného na návštěvníky. Vhodné je pak poskytovat co největší množství otevřených dat, včetně mapových podkladů či informací o projektech

úřad, zkontrolovat si připravenost dokladů k vyzvednutí, přímo na stránkách provést rezervaci či nákup vstupenek do divadla či kina) je samozřejmostí napojení na Portál občana, kde mohou občané vyřešit místní poplatky, žádosti či oznámení, ale také se zde nachází přehledný rozklikávací rozpočet města či odkaz na mapový Portál GIS, který zahrnuje nejen územní plán města, ale spoustu dalších mapových podkladů, včetně mobiliáře, odpadového hospodářství, komunikací, technické mapy, mapy zeleně či památek. Dále město používá mapovou aplikaci pro

Dobrým příkladem může být také např. město Svitavy. Disponuje velmi přehlednými a graficky kvalitně zpracovanými webovými stránkami. V anketě Zlatý erb však město bylo úspěšné především díky elektronizaci služeb. Portál občana zahrnuje velké množství životních situací, které je možné vyřešit online – přes místní poplatky, záležitosti z dopravy, sociálních věcí a zdravotnictví, školství a kultury, životního prostředí, záležitosti týkající se výstavby, bytové

6 Potenciál chytrých technologií

Potenciál chytrých technologií je součástí konceptu Smart City, kterým je označován přístup pro rozvoj měst pomocí moderních přístupů a technologií. Jedná se o široké a multidisciplinární téma, pro které neexistuje jednotně uznávaná definice. Obecně však panuje jednotný názor na to, co by mělo chytré město zajistit:

- ❖ Rostoucí kvalitu života,
- ❖ Optimalizaci nákladů,
- ❖ Udržitelnost řešení.

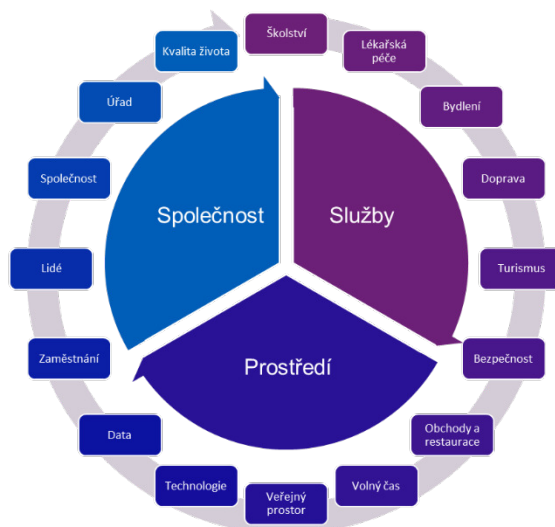
Města se vzhledem k možnostem skutečně stávají chytřejšími. Data a digitální technologie jsou však jenom polovinou odpovědi na otázku „Co je Smart City?“. Zásadní je při tvorbě neopomenout elementární prvek měst – občany. Města musí lépe pochopit, co obyvatelé chtějí, co dělají a co potřebují, aby zajistily město přívětivé pro jeho občany, podporující podnikatelské prostředí, zajímavé pro návštěvníky a umožňující efektivní a transparentní řízení.

Smart City musí stále respektovat primární cíl města, kterým je zajištění poskytování správných, vzdělávacích, obchodních a kulturních funkcí pro širší okolí. Nové přístupy a technologie doplňují a podporují tento účel a snaží se o jejich zkvalitnění.

Chytré město obsahuje technologie (infrastruktury) a systémy, které mezi sebou umí komunikovat a vyhodnocovat data. Data jsou následně buď využívána k okamžitým reakcím na základě algoritmů, nebo jako statická data slouží se správnou analýzou k řízení města, případně k identifikaci problémů.

Tyto technologie a systémy mohou být nejrůznějšího charakteru a užití. Rozvoj města a cílové řešení by proto mělo vycházet ze strategie, konkrétně z předem daného cíle. Aby bylo dosaženo chytřejšího města a moderní technologie přispívaly k řešení relevantních problémů či příležitostí musí město vycházet z kooperace s občany a zainteresovanými stranami.

Obrázek 27: Oblasti s potenciálem chytrých technologií

Zdroj: KPMG Česká republika

Přesné vymezení konkrétních problémů a příležitostí by se mělo projevit v těchto oblastech:

- ❖ město přívětivé pro jeho občany,
- ❖ město podporující podnikatelské prostředí,
- ❖ město atraktivní pro návštěvníky
- ❖ a město s efektivním a transparentním řízením.

7 Strukturovaná SWOT analýza (identifikace silných a slabých stránek, příležitostí a rizik)

Pro zpracování SWOT analýzy byl zvolen multidisciplinární přístup. Jednotlivé oblasti posuzované v analytické části jsou v rámci SWOT analýzy sloučeny do širších oblastí, které jsou snadněji srozumitelné běžnému občanovi města.

SWOT analýza tak byla rozdělena do následujících tematických oblastí:

- ❖ Soudržnost obyvatel a prosperita města
- ❖ Fyzické prostředí
- ❖ Atraktivita a image města

Pro každou z těchto oblastí jsou identifikovány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby pro rozvoj města.

7.1 Soudržnost obyvatel a prosperita města

- ❖ Demografický vývoj města
- ❖ Služby města
- ❖ Podnikání a zaměstnanost
- ❖ Institucionální kapacita

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
▪ Mírný nárůst počtu obyvatel ▪ Nadprůměrné zastoupení osob v produktivním věku ▪ Vzdělanost obyvatel oproti průměru ČR a kraje je dlouhodobě na nadprůměrné úrovni ▪ Široká síť zejména SŠ ▪ Dostačující zdravotnická infrastruktura a vlastní městská nemocnice ▪ Pokrytí sociálními službami pro zdravotně či mentálně postižené, pro seniory či rodiny s dětmi ▪ Dlouhodobě klesající index kriminality, který je oproti průměru ČR velmi nízký ▪ Nízká nezaměstnanost ▪ Dostatečné plochy pro rozvoj výrobních funkcí ve městě ▪ Rozpočtově odpovědný přístup města ke svému hospodaření (přiměřené zadlužení)	▪ Dlouhodobý přirozený úbytek obyvatel a zhoršující se migrační saldo ▪ Stárnutí populace ▪ Téměř naplněné kapacity v MŠ ▪ Nespádovost MŠ ▪ Personální problémy v nemocnici a nedostatek některých lékařů specialistů ▪ Absence sociálních služeb cílených na osoby bez domova a osoby ohrožené nevhodným sociálním prostředím ▪ Město ohroženo sociálním vyloučením ▪ Zvýšený výskyt sociálně-patologických jevů ve veřejném prostoru ▪ Výrazný nárůst počtu dopravních nehod ▪ Podprůměrná a stagnující podnikatelská aktivita ▪ Riziko nedostatku pracovní síly pro další rozvoj firem a podnikání ▪ Nízká úroveň digitalizace a komunikace města
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
▪ Příchod většího zaměstnavatele ▪ Využití brownfieldů investory ▪ Využití potenciálu podnikání v cestovním ruchu a navazujících službách ▪ Přenos know-how a dobré praxe od jiných inspirativních měst v České republice ▪ Externí podpora do oblastí vzdělávání, sociálních služeb a podpory podnikání	▪ Výraznější odchod mladých lidí z města ▪ Odchod zaměstnavatelů z města ▪ Výrazné zhoršení sociální situace a snížení příjmů města v rámci RUD v důsledku ekonomické recese ▪ Nedostatek personálu v klíčových oblastech pro město (zdravotnictví, sociální služby...)

7.2 Fyzické prostředí

- ❖ Územní plánování a bydlení
- ❖ Dopravní infrastruktura a obslužnost
- ❖ Životní prostředí a technická infrastruktura

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
▪ Platný územní plán města respektující hodnoty města a vytvářející vhodné podmínky pro další rozvoj ▪ Kompaktní spojitá zástavba města s hodnotným kulturním a historickým dědictvím, včetně městské památkové zóny ▪ Nadprůměrná bytová výstavba a dostatek rozvojových ploch ▪ Dobrá dopravní dostupnost města a obchvat města ▪ Dobrá kvalita ovzduší ▪ Dostačující technická infrastruktura ve městě	▪ Nedostatek zelených ploch v extravilánu na úkor zemědělské půdy a nízký koeficient ekologické stability ▪ Zřetelné narušení přírodních kultur ▪ Místa s nadměrným hlukovým zatížením ▪ Zvýšená tranzitní doprava ze silnic druhé třídy ▪ Malé množství cyklostezek a absence prvků pro bezpečnou cyklo dopravu po městě ▪ Stav a absence chodníků v různých lokalitách ▪ Nízká bezbariérovost města ▪ Rozrůstající se skládka odpadů s negativními vlivy na kvalitu života obyvatel
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
▪ Zlepšení dopravního spojení modernizací silnice I/38 ▪ Modernizace železniční trati ▪ Externí podpora do oblastí dopravní infrastruktury a životního prostředí ▪ Rozvoj alternativních dopravních systémů šetrných k životnímu prostředí, např. vodíková doprava, elektromobilita, CNG ▪ Rozvoj cyklostezek v okolí snižující dopravní zatížení ve městě a podporující rozvoj cestovního ruchu ▪ Moderní přístupy k energetickému managementu města (cirkulární ekonomika)	▪ Majetkoprávní spory či legislativní změny zhoršující územní rozvoj města ▪ Růst intenzity tranzitní dopravy ▪ Omezení výdajů na obslužnost města a okolí ze strany kraje ▪ Znečištění ovzduší ze zdrojů mimo město ▪ Přírodní katastrofy (záplavy, sucha, požáry apod.) ▪ Změny legislativy a pravidel v oblasti energetické politiky a podpory obnovitelných zdrojů

7.3 Atraktivita a image města

- ❖ Cestovní ruch
- ❖ Kulturní a sportovní vyžití
- ❖ Veřejný prostor

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
▪ Historicko-kulturní hodnoty centra města ▪ Robustní infrastruktura pro sportovní i kulturní vyžití ▪ Kvalitní turistické informační centrum ▪ Pátevní a mezinárodní cyklotrasa – EuroVelo 4 ▪ Sportovní tradice ▪ Výjimečné osobnosti a rodáci města ▪ Občanská iniciativa v oblasti kultury	▪ Nižší potenciál cestovního ruchu ve srovnání s okolními městskými destinacemi ▪ Nejednotný komunikační styl města ▪ Rozsah základní infrastruktury a nedokončená doprovodná infrastruktura cestovního ruchu ▪ Nízké množství účelových cyklostezek ▪ Nedostatek dětských hřišť a vyžití pro rodiny s dětmi ▪ Zhoršená kvalita veřejného prostoru (nejednotný styl, údržba a rozvoj zeleně, necitlivé zásahy)

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
▪ Přenos turismu růstem atraktivity okolních destinací ▪ Zlepšení programové nabídky a propagace cestovního ruchu na základě destinační spolupráce v rámci DMO ▪ Externí podpora do oblastí cestovního ruchu ▪ Zájem podnikatelů o rozvoj v oblasti cestovního ruchu	▪ Nezáměr okolních obcí na vzájemné spolupráci v oblasti cestovního ruchu ▪ Úpadek a ukončování provozu ubytovacích a stravovacích zařízení ▪ Opomíjení regionu v rámci destinačního managementu turistické oblasti ▪ Nezáměr investorů o podnikání ve městě

7.4 Doporučení pro návrhovou část – identifikace klíčových potřeb města

Na základě provedené analýzy byla komplexně zhodnocena stávající situace města. Hlavním cílem analýzy však musí být identifikace klíčových problémů a bariér, které nejvíce omezují město v jeho dalším rozvoji. Pokud město bude na největších nedostacích systematicky pracovat, mohou tím být vytvořeny kvalitní základy pro jeho rozvoj nebo alespoň snížení prohlubování stávajících problémů.

Ne všechny nedostatky jsou v kontextu rozvoje města snadno řešitelné. Ty nejzásadnější často vyžadují mnoho času, finančních prostředků anebo spolupráci celé řady aktérů na úrovni města. Důležité je tak identifikovat nejen tyto nedostatky, ale také problémy, které jsou řešitelné relativně snadno, se zdroji a kompetencemi, kterými město disponuje.

Návrh vhodných opatření a oblastí, na které by se město mělo soustředit je součástí návrhové části SPR. Zde jsou uvedeny klíčové nedostatky, které byly identifikovány v rámci analýzy. Pro snazší srozumitelnost jsou tyto problémy rozděleny dle jednotlivých průřezových oblastí.

Identifikace klíčových problémů a rozvojových potřeb města

1. SOUDRŽNOST OBYVATEL A PROSPERITA MĚSTA

- ❖ Zhoršující se migrační saldo
- ❖ Kapacity a nespádovost MŠ
- ❖ Riziko snížení dostupnosti zdravotní péče
- ❖ Ohrožení sociálním vyloučením a absence sociálních služeb pro některé cílové skupiny
- ❖ Podprůměrná a stagnující podnikatelská aktivita
- ❖ Nedostatek pracovní síly pro rozvoj firem a podnikání
- ❖ Nízká míra digitalizace města

2. FYZICKÉ PROSTŘEDÍ

- ❖ Nedostatek zelených ploch v extravilánu města a nízký koeficient ekologické stability
- ❖ Tranzitní doprava přes zástavbu ze silnic druhé třídy
- ❖ Nedostatečná infrastruktura pro cyklodopravu
- ❖ Stav a absence chodníků a nízká bezbariérovost města
- ❖ Rozrůstající se skládka odpadu zhoršující kvalitu života obyvatel města

3. ATRAKTIVITA A IMAGE MĚSTA

- ❖ Nižší potenciál cestovního ruchu ve srovnání s okolními městskými destinacemi
- ❖ Rozsah základní infrastruktury a nedokončená doprovodná infrastruktura cestovního ruchu
- ❖ Nejednotný komunikační styl města
- ❖ Nedostatečné vyžití pro rodiny s dětmi
- ❖ Zhoršený stav a péče o veřejný prostor
- ❖ Slabá koordinace kulturní nabídky

Přílohy

Rešerše strategických dokumentů

I. NÁRODNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Strategie	Schváleno	Popis	Vazba ke SPR	Dopad na SPR
Koncepce politiky soudržnosti po roce 2020	Schváleno vládou ČR (2019)	Stanovuje oblasti pro financování kohezní politiky po roce 2020 – identifikuje hlavní priority a cíle ČR, a to v návaznosti na nové podmínky pro poskytování podpory ze strany Evropské komise, optimalizuje zdroje pro jejich pokrytí.	Nepřímá	Střední
Národní program reform	Schváleno vládou ČR (2020)	Dokument, který určuje priority státu a promítá se také do možností města Čáslavi čerpat finanční prostředky v rámci kohezní politiky.	Nepřímá	Nízký
Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	Schváleno vládou ČR (2019)	Dokument, který určuje základní priority v oblasti regionálního rozvoje. Definuje přístup státu k rozvoji několika typů území a stanovuje pro ně strategické cíle rozvoje. Slouží také jako rámec pro krajské strategie. Čáslav zařazena do cíle Regionální centra a jejich venkovské území.	Přímá	Střední
Politika územního rozvoje ČR – aktualizace č. 1, 2, 3, 4, 5	Schváleno vládou ČR (2021)	Politika územního rozvoje ČR je závazná pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje, územních plánů, regulačních plánů a pro rozhodování v území, tedy také pro činnost města v oblasti územního plánování. Pro město je zejména důležité zařazení do SOB9 – Specifická oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem, OS5 – Rozvojová osa Praha–(Kolín)–Jihlava–Brno.	Přímá	Vysoký
Strategický rámec Česká republika 2030	Schváleno vládou ČR (2017)	Dokument, který definuje rámec pro rozvoj ČR ve vztahu k 3 pilířům udržitelného rozvoje (oblasti ekonomické, sociální a environmentální). Obsahuje mj. kapitolu Obce a regiony se sadou strategických a specifických cílů udržitelného rozvoje obcí a regionů ČR.	Nepřímá	Střední
Program zlepšování kvality ovzduší – Zóna Střední Čechy CZ02 (aktualizace 2020)	Schváleno vládou ČR (2020)	Program zlepšování kvality ovzduší se zpracovává v případě, že je v zóně nebo aglomeraci překročen imisní limit stanovený v bodech 1 až 3 přílohy č. 1 zákona o ochraně ovzduší, přičemž musí obsahovat taková opatření, aby bylo imisních limitů dosaženo co nejdříve.	Přímá	Nízký

II. REGIONÁLNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Strategie	Schváleno	Popis	Vazba ke SPR	Dopad na SPR
Zásady územního rozvoje, Středočeský kraj	2011	Zásady územního rozvoje kraje jsou pro územní plán města Čáslav závazné a logicky ovlivňují také priority stanovené SPR. Stanovují mj. zásady a úkoly pro územní plánování obcí rozvojové osy OS5 či pro nižší centra významná, kam spadá město Čáslav.	Přímá	Vysoký
Strategie rozvoje územního obvodu Středočeského kraje 2019–2024, s výhledem do roku 2030	2019	Materiál je zpracován tak, aby naplňoval požadavky § 12 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, a má tedy charakter dlouhodobé strategie rozvoje Středočeského kraje. Na základě velmi ambiciózní (politicky postavené) vize kraje v budoucnosti – být jedním z nejbohatších regionů Evropy – byl stanoven dlouhodobý cíl rozvoje, strategické směry a prioritní oblasti rozvoje kraje. Pro	Přímá	Vysoký

		jednotlivé prioritní oblasti byla navržena typová opatření, která mohou vést k naplnění cílů v dané oblasti.		
RIS3 strategie Středočeského kraje (aktualizace 2020)	2020	Je pojata jako základní strategický dokument pro realizaci inovační politiky na podporu rozvoje kraje směrem k vyspělému hospodářství založenému na využívání a rozvíjení hospodářské a znalostní specializace a na reflektování potřeb a výzev, kterým region bude čelit. To by mělo být do budoucna založeno zejména na inovacích všeho druhu a ve všech společenských oblastech, pokročilých technologiích a službách, výrobě s vysokou přidanou hodnotou, kvalifikovaných a kreativních lidech a prosperujících a ambiciózních malých a středních firmách.	Přímá	Střední
Program rozvoje cestovního ruchu ve Středočeském kraji 2018–2023	2018	Obsahuje strategii cestovního ruchu do roku 2023 ve formě cílů, rozvojových opatření a aktivit. Součástí návrhové části je také rámcová marketingová strategie, která představuje důležitý strategický dokument pro činnost nově založené Středočeské centrály cestovního ruchu. Jako spolupracující subjekty při naplňování cílů jsou uvedeny také obce SČK.	Přímá	Nízký
Koncepce rozvoje cyklistiky ve Středočeském kraji – aktualizace 2020	2020	Formuluje krátkodobá a dlouhodobá opatření k efektivnímu rozvoji cyklistiky na území Středočeského kraje v období let 2017–2023.	Přímá	Nízký
Územní energetická koncepce Středočeského kraje (2019–2043)	2020	Stanoví cíle a zásady nakládání s energií na území kraje, vytváří podmínky pro hospodárné nakládání s energií v souladu s potřebami hospodářského a společenského rozvoje včetně ochrany životního prostředí a šetrného nakládání s přírodními zdroji energie.	Přímá	Nízký
Plán odpadového hospodářství Středočeského kraje pro období 2016–2025	2016	Jeho účelem je vytvořit funkční systém hospodaření s odpady v kraji a zajistit dynamický, vnitřně provázaný rozvoj celého systému odpadového hospodářství, definovat směry a cíle pro budoucí nakládání s odpady a stanovit zásady, opatření, postupy a nástroje k jejich dosažení.	Přímá	Nízký
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Středočeského kraje na období 2020–2022	2019	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb je určujícím strategickým dokumentem kraje v oblasti plánování a rozvoje sociálních služeb a funkčním nástrojem pro řízení sítě sociálních služeb z pohledu její efektivity, dostupnosti a udržitelného rozvoje. Stanovuje prioritní oblasti v rozvoji sociálních služeb na území kraje a směr vývoje sítě sociálních služeb.	Přímá	Nízký
Koncepce ochrany přírody a krajiny Středočeského kraje na období 2018–2028	2019	Koncepce ochrany přírody a krajiny Středočeského kraje na období 2018–2028 byla pořízena za účelem aktualizace systému střednědobých a dlouhodobých cílů, pravidel a opatření, která mají přispět ke zlepšení stavu přírody a krajiny v regionálním měřítku a s přihlédnutím ke specifickým jeho územím.	Přímá	Nízký
Plán rozvoje sportu ve Středočeském kraji – Koncepce sportovní politiky Středočeského kraje 2018–2025	2018	Střednědobý dokument konkretizující základní pilíře, problematické oblasti a možné nástroje k jejich odstranění. Zabývá se možnostmi podpory a dostupnými finančními zdroji, které mohou umožnit vyšší využití potenciálu sportu a s ním spojených aktivit ve prospěch kraje a kvality života jeho občanů.	Přímá	Nízký

III. MÍSTNÍ STRATEGICKÉ DOKUMENTY

Strategie	Schváleno	Popis	Vazba ke SPR	Dopad na SPR
Územní plán Čáslav (úplné znění po vydání 2. změny)	2015 (2021)	Definuje prostorové a funkční uspořádání území, zahrnuje základní přístup k rozvoji území prostřednictvím koncepce rozvoje území, urbanistické koncepce, koncepce veřejné infrastruktury a koncepce uspořádání krajiny. Vytváří tak podmínky pro rozvoj území tak, aby docházelo k respektování a ochraně jeho stávajících hodnot, k dalšímu rozvoji vymezením ploch služeb, výroby, bydlení a dopravy s technickou infrastrukturou, k ochraně přírody a krajiny, zvyšování její rekreační a krajinářské hodnoty a doplnění zelení.	Přímá	Vysoký
Územně analytické podklady ORP Čáslav – 5. úplná aktualizace	2020	Obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů, vyplývajících z právních předpisů nebo stanovených na základě zvláštních právních předpisů nebo vyplývajících z vlastností území (limity využití území). Dále obsahují záměry na provedení změn v území, zjišťují a vyhodnocují udržitelný rozvoj území a určují problémy k řešení v územně plánovací dokumentaci tzv. rozbořem udržitelného rozvoje území.	Nepřímá	Vysoký
Komunitní plán sociálních a souvisejících služeb v ORP Čáslav (na období 2017–2020)	2018	KPSS je metoda, kterou se na vymezeném území plánují sociální služby tak, aby odpovídaly místním podmínkám, specifikům i potřebám jednotlivých občanů. Při zpracování dokumentu spolupracují jak obce, tak zástupci poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb. Jedná se o otevřený a cyklický proces, jehož posláním je zajišťovat dostupnost sociálních služeb podle potřeb těch, kdo je využívají a zajišťují.	Přímá	Vysoký
Lípa pro venkov i pro město 2021–2027 (Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Lípa pro venkov, z.s. na období 2021–2027)	V přípravě	V přípravě.	Přímá	Střední

Zdroj: vlastní zpracování KPMG Česká republika

Seznam tabulek

Tabulka 1: Změna počtu obyvatel ve městě Čáslav, SO ORP Čáslav, okrese a kraji za posledních 10 a 20 let	6
Tabulka 2: Vývoj procentuálního zastoupení jednotlivých produkčních skupin obyvatel	8
Tabulka 3: Vzdělanostní struktura obyvatelstva (starší 15 let) v Čáslavi, v kraji a celé ČR	9
Tabulka 4: Seznam mateřských škol a dětských skupin	10
Tabulka 5: Seznam základních škol	10
Tabulka 6: Seznam středních a vyšších odborných škol	10
Tabulka 7: Přehled poskytovaných zdravotnických služeb Městské nemocnice Čáslav	11
Tabulka 8: Přehled vybraných poskytovaných zdravotnických služeb v Čáslavi	11
Tabulka 9: Seznam poskytovatelů registrovaných sociálních služeb v Čáslavi	12
Tabulka 10: Osoby v exekuci ve městě Čáslav (2017, 2019)	13
Tabulka 11: Počet ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou ve městě Čáslav dle právní normy	16
Tabulka 12: Vývoj počtu ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou v Čáslavi dle převažující činnosti CZ-NACE	17
Tabulka 13: Počet ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou v Čáslavi podle počtu zaměstnanců (2021)	17
Tabulka 14: Institucionální kapacita pro rozvoj podnikání a inovace a vhodné finanční nástroje	18
Tabulka 15: Nezaměstnanost, počet uchazečů o zaměstnání a pracovní místa v evidenci ÚP k 31.12.2021	18
Tabulka 16: Největší zaměstnavatelé ve městě Čáslav v roce 2021	20
Tabulka 17: Typy využití pozemků v katastrálním území města Čáslavi v letech 2000, 2010 a 2020 (v ha)	22
Tabulka 18: Druhy pozemků ve správním území města Čáslav v roce 2021	22
Tabulka 19: Seznam významných přírodních území v SO ORP Čáslav	29
Tabulka 20: Seznam sportovních klubů a spolků	35
Tabulka 21: Vybrané atraktivity cestovního ruchu v Čáslavi	37
Tabulka 22: Porovnání počtu hostů a přenocování za roky 2013 a 2019 v obdobně velkých městech širšího regionu	39
Tabulka 23: Přehled hromadných ubytovacích zařízení ve městě Čáslav v roce 2021	40
Tabulka 24: Počty HUZ, pokojů a lůžek v obdobně velkých městech širšího regionu v letech 2013 a 2019	40
Tabulka 25: Dluhová služba a poměr dluhu k průměru příjmů ve vybraných městech za rok 2020	43
Tabulka 26: Struktura výdajů v roce 2020 v obdobně velkých městech širšího regionu (v % ze všech výdajů)	44
Tabulka 27: Odbory a členění Městského úřadu Čáslav	45
Tabulka 28: Právníkové osoby zřizované městem Čáslav	46
Tabulka 29: Platná nařízení a vyhlášky města Čáslavi k lednu 2022	46

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel ve městě Čáslavi za posledních 20 let	6
Graf 2: Změna počtu obyvatel v obdobně velkých městech v širším regionu za posledních 10 a 20 let (2001–2020)	6
Graf 3: Srovnání hrubé míry přirozeného přírůstu obyvatel a migračního salda v Čáslavi, okr. KH a SČK (2011–2020)	7
Graf 4: Vývoj přirozeného přírůstu/úbytku obyvatel a migračního salda v Čáslavi (2011–2020)	7
Graf 5: Vývoj průměrného věku obyvatel a indexu stáří mezi lety 2001–2020	8
Graf 6: Index kriminality za obvodní oddělení Policie ČR v okolí města Čáslav (12/2019 – 11/2020)	14
Graf 7: Počet trestných činů v Obvodním oddělení města Čáslav – Policie ČR (2014–2020)	14
Graf 8: Počet dopravních nehod na území obce Čáslav (2011–2021)	14
Graf 9: Počet ekonomických subjektů ve městě Čáslav v letech 2012–2021	16
Graf 10: Počet ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou (na tis. obyvatel) v obdobně velkých městech (2020) Zdroj: ČSÚ	17
Graf 11: Vývoj podílu nezaměstnaných v Čáslavi, Středočeském kraji a ČR (2016–2021)	19
Graf 12: Podíl nezaměstnaných osob k 31.12.2020 v jednotlivých SO ORP Středočeského kraje	19
Graf 13: Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a pracovních míst v evidenci úřadu práce (2016–2021)	19
Graf 14: Počet dokončených bytů v obdobně velkých městech širšího regionu v letech 2001–2020	24
Graf 15: Počet nových dokončených bytů v Čáslavi mezi lety 2001–2020	24
Graf 16: Podíl bytů ve vlastnictví obce v obdobně velkých městech	24
Graf 17: Bodové hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ORP Středočeského kraje (2010) a přepočteno na 1 km ²	37
Graf 18: Vývoj počtu hostů v HUZ ve Čáslavi a podíl města na SO ORP Čáslav a okresu Kutná Hora (2013–2020)	38
Graf 19: Vývoj počtu přenocování v HUZ v Čáslavi a podíl města na SO ORP Čáslav a okresu Kutná Hora (2013–2020)	39
Graf 20: Vývoj počtu domácích a zahraničních hostů ve městě Čáslav v HUZ (2013–2020)	39
Graf 21: Vývoj počtu HUZ, pokojů a lůžek ve městě Čáslav mezi lety 2013–2019	40
Graf 22: Vývoj skutečných příjmů a výdajů rozpočtu města k 31.12. (2012–2021)	41
Graf 23: Porovnání skutečných příjmů a výdajů za rok 2020 vybraných obdobně velkých měst v širším regionu	42
Graf 24: Skutečné příjmy a výdaje na 1 obyvatele za rok 2020 v obdobně velkých městech širšího regionu	42
Graf 25: Struktura příjmů v roce 2020 v obdobně velkých městech širšího regionu (v % ze všech příjmů)	42
Zdroj: Monitor státní pokladny	42
Graf 26: Podíl běžných a kapitálových výdajů města Čáslavi v letech 2012–2021 v Kč	43
Graf 27: Rozložení běžných a kapitálových výdajů obdobně velkých měst širšího regionu v roce 2020	43
Zdroj: Monitor státní pokladny	43

Graf 28: Zastoupení výdajových položek v rámci služeb pro obyvatelstvo (v mil. Kč) v roce 2020 ve srovnání s celkovými výdaji na služby pro obyvatelstvo.....	44
Graf 29: Do jaké míry souhlasíte s následujícími tvrzeními Zdroj: KPMG Česká republika, dotazníkové šetření.....	49
Graf 30: Oznámte rozsah dostupnosti občanské vybavenosti, služeb a infrastruktury v Čáslavi (známkuje jako ve škole 1 – nejlepší, 5 – nejhorší).....	50
Graf 31: Jaké problémy má město Čáslav? Které problémy by se ve městě měly řešit?.....	51
Graf 32: Jaké projekty by měly být pro město prioritou? (0 – rozhodně ne, 1 – spíše ne, 2 – spíše ano, 3 – rozhodně ano).....	52

Seznam obrázků

Obrázek 1: Strategický cíl 3 Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ a jeho specifické cíle a typová opatření.....	3
Obrázek 2: Index rozsahu sociálního vyloučení v obcích v roce 2020 (tmavší barva značí vyšší ohrožení soc. vyloučením).....	13
Obrázek 3: Heat mapa dopravních nehod v Čáslavi (2011–2021).....	15
Obrázek 4: Správní území města Čáslav.....	21
Obrázek 5: Silniční síť ve městě Čáslav.....	25
Obrázek 6: Dostupnost Čáslavi automobilovou dopravou.....	26
Obrázek 7: Roční průměr denních intenzit dopravy ve městě Čáslav v roce 2010 (nalevo) a 2016 (napravo).....	27
Obrázek 8: Železniční tratě v okolí města Čáslav.....	27
Obrázek 9: Oblasti s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví vybraných skupin látek, 2020.....	30
Obrázek 10: Mapa vodních toků a záplavových území.....	31
Obrázek 11: Kartogram celkové atraktivity cestovního ruchu v SO ORP Čáslav (2010).....	36
Obrázek 12: Struktura samosprávy města Čáslavi.....	45
Obrázek 13: Nejčastější náměty a připomínky respondentů ke službám ve městě.....	50
Obrázek 14: Nejčastější náměty a připomínky respondentů k problémům města.....	51
Obrázek 15: Nejčastější náměty a připomínky respondentů k prioritním projektům města.....	52
Obrázek 16: Podnikatelský inkubátor Kunovice – Panský Dvůr.....	56
Obrázek 17: Vizualizace návrhu čtvrti Chytré Líchy.....	57
Obrázek 18: Biocentrum Mokroš.....	58
Obrázek 19: Biocentrum Ostrůvek.....	58
Obrázek 20: Náhled portálu Bruntál PinCity.....	60
Obrázek 21: Náhled Portálu občana města Svitavy.....	60
Obrázek 22: Oblasti s potenciálem chytrých technologií.....	61

Seznam zkratek

API	Agentura pro podporu investic České republiky
CZ-NACE	klasifikace ekonomických činností
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČOV	čistírna odpadních vod
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DMO	organizace destinačního managementu
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
HDP	hrubý domácí produkt
HUZ	hromadná ubytovací zařízení
CHKO	chráněná krajinná oblast
ICT	informační a komunikační technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
KES	koeficient ekologické stability
KH	Kutná Hora
KN	katastr nemovitostí
MAS	místní akční skupina
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MŠ	mateřská škola
NN	nízké napětí
NPÚ	Národní památkový ústav
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
OZV	obecně závazná vyhláška
RUD	rozpočtové určení daní
PID	Pražská integrovaná doprava
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SČK	Středočeský kraj
SID	Středočeská integrovaná doprava
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
SO ORP	správní obvod obcí s rozšířenou působností
SPR	Strategický plán rozvoje města Čáslavi
SŠ	střední škola
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
TAČR	Technologická agentura ČR
TIC	turistické informační centrum
TKO	tuhý komunální odpad
ÚP	úřad práce
ÚUR	Ústav územního rozvoje
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky
VOŠ	vyšší odborná škola
ZŠ	základní škola

Seznam zdrojů

Strategické a koncepční dokumenty

- ❖ Komunitní plán sociálních a souvisejících služeb SO ORP Čáslav (2017-2020)
- ❖ Strategický rozvojový dokument Mikroregionu Čáslavsko (2015-2021)
- ❖ Strategie regionálního rozvoje 2021–2030 (2019)
- ❖ Strategie území správního obvodu ORP Čáslav (2015)
- ❖ Územně analytické podklady Čáslav, 5. úplná aktualizace (2020)
- ❖ Územní energetické koncepce Středočeského kraje (2017-2041)
- ❖ Územní plán města Čáslav (aktualizován 2021)

Internetové zdroje

- ❖ Mapa exekucí – www.mapaexekuci.cz
- ❖ Mapa kriminality – www.mapakriminality.cz
- ❖ Mapy.cz – www.mapy.cz
- ❖ Monitor státní pokladny – <https://monitor.statnipokladna.cz/>
- ❖ Památkový katalog – www.pamatkovykatalog.cz
- ❖ Ústřední seznam ochrany přírody a krajiny – <https://drusop.nature.cz/portal/>
- ❖ Webové stránky Adapterra Awards – <https://www.adapterraawards.cz/>
- ❖ Webové stránky autobusového dopravce – www.arriva.cz
- ❖ Webové stránky Centra dopravního výzkumu – www.cdv.cz
- ❖ Webové stránky České školní inspekce – www.csicr.cz
- ❖ Webové stránky Českého hydrometeorologického ústavu – www.chmu.cz
- ❖ Webové stránky Českého katastrálního úřadu – www.cuzk.cz
- ❖ Webové stránky Českého statistického úřadu – www.czso.cz
- ❖ Webové stránky Českých drah – www.cd.cz
- ❖ Webové stránky města Čáslav – www.meucaslav.cz
- ❖ Webové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí – www.mpsv.cz
- ❖ Webové stránky Ministerstva pro místní rozvoj – www.mmr.cz
- ❖ Webové stránky Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy – www.msmt.cz
- ❖ Webové stránky Ředitelství silnic a dálnic – www.rsd.cz
- ❖ Webové stránky Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR – www.uzis.cz